

**YENİ 2005 İLKÖĞRETİM
FEN VE TEKNOLOJİ PROGRAMININ
VELİ GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan: Esin KÖYÇÜ

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Ersin KIVRAK

Ocak, 2009

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YENİ 2005 İLKÖĞRETİM FEN VE TEKNOLOJİ
ÖĞRETİM PROGRAMININ VELİ GÖRÜŞLERİ
DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Hazırlayan
Esin KÖYCÜ

Danışman
Doç. Dr. Ersin KIVRAK

AFYONKARAHİSAR 2009

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Yeni 2005 İlköğretim Fen ve Teknoloji Öğretim Programının Veli Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

29/01/2009

Esin KÖYCÜ

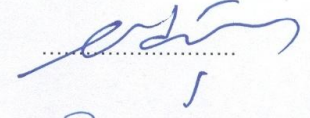
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

İmza

Danışman Üye : Doç.Dr. Ersin KIVRAK

Jüri Üyeleri : Yrd.Doç.Dr. Erdoğan HALAT

: Yrd.Doç.Dr. Sinan YÖRÜK

İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Esin KÖYÇÜ'nün “**Yeni 2005 İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Programının Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Afyonkarahisar İl Örneği)**” başlıklı tezini değerlendirmek üzere 30.01.2009 günü saat 10:30’da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç.Dr.Mehmet KARAKAŞ
MÜDÜR

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

YENİ 2005 İLKÖĞRETİM FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETİM PROGRAMININ VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ (AFYONKARAHİSAR İLİ ÖRNEĞİ)

Esin KÖYÇÜ

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

Ocak 2009

TEZ DANIŞMANI: Doç. Dr. Ersin KIVRAK

Bu çalışmanın amacı, 2005 ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programının, veli görüşlerinin, “öğrenim durumu, “meslek durumu” ve “gelir durumu” değişkenlerine bağlı olarak incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

Bu çalışma, Afyonkarahisar il evreninde, merkezi dört okul örneğinde 350 velinin katılımı ile 2007-2008 öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Değerlendirme formu olarak iki bölümden oluşan bir anket çalışması uygulanmıştır. Birinci bölümde, velilerin eğitim, mesleki ve gelir durumlarını öğrenmek amacıyla hazırlanmış sorular, ikinci bölümde ise velilerin, Fen ve Teknoloji dersi ile ilgili performans ve proje ödevleri, program, kaynak kitap ve okul-aile işbirliği ile ilgili görüşlerini tespit etmeyi amaçlayan otuz iki soru vardır.

Anketten elde edilen veriler için tek yönlü varyans analizi ve betimsel istatistikler kullanılmıştır. Bulgular sonucunda bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Velilerin, öğrenim durumu değişkenine göre performans ve proje ödevlerinde, programda, kaynak kitap kullanımında ve okul-aile işbirliği konularında anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Velilerin, meslek durumu değişkenine ve gelir durumu değişkenine göre de performans ve proje ödevlerini değerlendirme, programı değerlendirme, kaynak kitap kullanımı ve okul-aile işbirliği ile ilgili görüşlerde farklılıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim, program, proje, performans, veli, fen ve teknoloji.

ABSTRACT
AN EVALUATION OF THE NEW 2005 ELEMENTARY EDUCATION
SCIENCE & TECHNOLOGY CURRICULUM BASED ON VIEWS OF
PARENTS
(AFYONKARAHİSAR CASE)

Esin KÖYÇÜ
AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ELEMENTARY EDUCATION

January 2009

THESIS ADVISOR: Assoc. Prof. Dr. Ersin KIVRAK

This study aims to examine and evaluate the views of parents based on “education level”, “occupation”, and “income level” parameters of the 2005 elementary education science and technology curriculum.

This study was implemented in 2007-2008 academic year by selecting 350-random-picked-parent in the city of Afyonkarahisar. As an evaluation form a survey with two sections were applied. In the first section there were questions to learn parents’ education, occupation, and income levels and in the second section with 32 questions, there was a query to identify parents’ performance and project tasks, curriculum, source book, and school – family cooperation related with the science and technology courses.

For the data derived from this survey one-way variance analysis and descriptive statistics were utilized. According to the findings some results were reached. According to the parents’ education level parameter differences on performance and project tasks, curriculum, source book use, and school – family cooperation were found. Related with the parents’ occupation status and income level parameters discrepancies among views on performance and project tasks evaluation, curriculum evaluation, source book usage and school-family cooperation were noticed.

Keywords: Primary education, programme, project, performance, parent, science technology.

ÖNSÖZ

Günümüzde iletişim, bilgi alışverişi ve teknolojide çok hızlı değişimler yaşanmaktadır. Ülkelerin bu değişimi yakalayarak sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda kalkınmaları ancak eğitim sürecinde iyi yetişmiş bireylerle mümkün olmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, ilköğretim Fen ve Teknoloji programını değiştirmeyi hedeflemiş, ezbere dayalı bilgiyle yüklenmiş öğrenciler yerine, öğrencideki özgür ve yaratıcı düşünceleri ortaya çıkaran, bilimsel ve akılcı düşünen, sorgulayan, problem çözmede fen ve teknolojiyi kullanan, karar verirken bilimsel süreç ve ilkeleri kullanan, doğal dünyayı anlayan ve öğrenen, özgüveni yüksek bireyler yetiştirmeyi hedeflemiştir. 2005 yılı Fen ve Teknoloji programının vizyonu, bireysel farklılıkları ne olursa olsun bütün öğrencilerin fen ve teknoloji okur yazarı olarak yetişmesidir.

Fen öğretiminde çocuklar için en etkili dönem, öğrencilere kalıcı alışkanlıkların kazandırıldığı ilköğretim dönemidir. Fen ve Teknoloji dersi, bu dönemdeki öğrencilerde bilimsel merak uyandırarak, bilimsel tavır ve beceriler kazandırır. İnsanın fenle ilişkisi, doğal çevreyle etkileşime geçtiği andan itibaren başlar ve gelişim düzeyine paralel olarak yaşamı boyunca devam eder. Hazırlanan yeni program, işbirliği, katılım ve takım çalışması gerektirmektedir. Öğrencinin başarıya ulaşmasında ve belirlenen hedeflere ulaşmada okullarla birlikte aileye de görevler düşmektedir.

2005 (Yeni) İlköğretim Fen ve Teknoloji programının, veli görüşlerine göre değerlendirmesi çalışması yapılmıştır. Bu çalışmanın her aşamasında bana rehberlik eden danışman hocam Sayın Doç. Dr. Ersin KIVRAK' a, çalışmamın şekillenmesinde yardımcı olan Sayın Yrd. Doç. Dr. Sinan YÖRÜK' e, Sayın Yrd. Doç. Dr. Erdoğan HALAT'a, anketin uygulanmasında yardımcı olan ve görüşlerini paylaşan değerli öğretmen arkadaşlarıma ve yardımlarını esirgemeyen değerli velilere, benden maddi ve manevi yardımlarını esirgemeyen sevgili annem Safiye KÖYÜ, babam Evtal KÖYÜ ve kardeşim Neslihan KÖYÜ'ye, Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğüne teşekkürlerimi sunarım.

Esin KÖYÜ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

YEMİN METNİ	ii
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR DİZİNİ	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	1
1. ARAŞTIRMANIN AMACI	5
2. PROBLEM CÜMLESİ	6
2.1. ALT PROBLEMLER	6
2.2. HİPOTEZLER	7
3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	7
4. SINIRLILIKLAR	8
5. SAYILTILAR	8
6. TANIMLAR	8

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

1. FEN EĞİTİMİ	10
2. ÖĞRETİM PROGRAMI	10
3. 2005 FEN VE TEKNOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİZYONU ..	11
4. FEN VE TEKNOLOJİ PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI	12
4.1. PROGRAMIN GEREKÇESİ	12
4.2. PROGRAMIN AMACI	12

5. FEN VE TEKNOLOJİ PROGRAMININ TEMEL YAPISI	13
6. BAZI FEN VE TEKNOLOJİ MÜFREDATLARI	15
7. PROGRAMDA ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ	15
7.1. YAPILANDIRICI ÖĞRENME YAKLAŞIMI	15
7.2. ÖĞRETİM STRATEJİLERİ	17
7.3. FEN VE TEKNOLOJİ EĞİTİMİNDE EV ÖDEVLERİ	18
7.4. FEN VE TEKNOLOJİ EĞİTİMİNDE KAYNAKLAR	18
7.5. FEN VE TEKNOLOJİDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OKUL AİLE İLİŞKİLERİ

1. AİLE VE OKUL	20
1.1. AİLENİN VE ÇOCUK EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ	20
1.2. OKUL VE ANA BABA TUTUMU	20
1.3. OKULDA BAŞARI-BAŞARISIZLIK DURUMU VE AİLENİN ETKİSİ ...	21
1.3.1. Aile Desteği ve Başarı	21
1.3.2. Başarısızlık ve Aile	23
1.3.3. Ev Ödevleri	24
2. OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ	26
3. OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ İLE İLGİLİ BAZI ÇALIŞMALAR	26

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	29
2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ	29
2.1. ARAŞTIRMA ÖRNEKLEMİ İLE İLGİLİ DAĞILIMLAR	30
2.1.1. Velilerin Öğrenim Durumuna İlişkin Dağılımı	30
2.1.2. Velilerin Meslek Durumuna İlişkin Dağılımı	31
2.1.3. Velilerin Gelir Durumuna İlişkin Dağılımı	31
3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI VE VERİLERİN ANALİZİ	32
3.1. ANKETİN HAZIRLANMASI VE VERİLERİN TOPLANMASI	32

3.2. ANKETİN UYGULANMASI	32
3.3. VERİLERİN ANALİZİ	34

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

1. ARAŞTIRMA SORU VE HİPOTEZLERİNİN İNCELENMESİ	36
1.1. ÖĞRENİM DURUMU DEĞİŞKENİNİN BOYUTLAR TEMELİNDE İNCELENMESİ	36
1.1.1 Öğrenim Durumu Değişkeninin Maddeler Düzeyinde İncelenmesi	38
1.1.2. Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Genel Değerlendirme	48
1.2. MESLEK DURUMU DEĞİŞKENİNİN BOYUTLAR TEMELİNDE İNCELENMESİ	50
1.2.1. Meslek Durumu Değişkeninin Maddeler Düzeyinde İncelenmesi ..	52
1.2.2. Meslek Durumu Değişkenine İlişkin Genel Değerlendirme	60
1.3. GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNİN BOYUTLAR TEMELİNDE İNCELENMESİ	61
1.3.1. Gelir Durumu Değişkeninin Maddeler Düzeyinde İncelenmesi	63
1.3.2. Gelir Durumu Değişkenine İlişkin Genel Değerlendirme	72
SONUÇ VE ÖNERİLER	75
1. TARTIŞMA	75
2. SONUÇLAR	81
3. ÖNERİLER	83
KAYNAKÇA	85
EKLER	92
EK-1 Valilik İzni	93
EK-2 Veli Bilgi Formu	94
EK-3 Anket Soruları	95

TABLULAR DİZİNİ

	sayfa
Tablo 1. Fen ve Teknoloji Programında Vurgulanan Temel Anlayışlar	14
Tablo 2. Araştırmaya Katılan Velilerin Öğrenim Düzeyine İlişkin Bulgular	30
Tablo 3. Araştırmaya Katılan Velilerin Meslek Durumuna İlişkin Bulgular	31
Tablo 4. Araştırmaya katılan Velilerin Gelir Durumuna İlişkin Bulgular	31
Tablo 5. Anket Sorularına Verilen Cevapların Puan Aralıkları	35
Tablo 6. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boyutlar Temelinde Verilerin Dağılımı	36
Tablo 7. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Performans ve Proje) Temelinde Verilerin Dağılımı	38
Tablo 8. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Program) Temelinde Verilerin Dağılımı	43
Tablo 9. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Kaynak Kitap) Temelinde Verilerin Dağılımı	45
Tablo 10. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Okul-Aile İşbirliği) Temelinde Verilerin Dağılımı	47
Tablo 11. Meslek Durumu Değişkenine Göre Boyutlar Temelinde Verilerin Dağılımı	50
Tablo 12. Meslek Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Performans ve Proje) Temelinde Verilerin Dağılımı	52
Tablo 13. Meslek Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Program) Temelinde Verilerin Dağılımı	55
Tablo 14. Meslek Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Kaynak Kitap) Temelinde Verilerin Dağılımı	57
Tablo 15. Meslek Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Okul-Aile İşbirliği) Temelinde Verilerin Dağılımı	58
Tablo 16. Gelir Durumu Değişkenine Göre Boyutlar Temelinde Verilerin Dağılımı	61

Tablo 17. Gelir Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Performans ve Proje) Temelinde Verilerin Dağılımı	63
Tablo 18. Gelir Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Program) Temelinde Verilerin Dağılımı	66
Tablo 19. Gelir Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Kaynak Kitap) Temelinde Verilerin Dağılımı	68
Tablo 20. Gelir Durumu Değişkenine Göre Boyutlar (Okul-Aile İşbirliği) Temelinde Verilerin Dağılımı	70

KISALTMALAR DİZİNİ

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
s	: Sayfa
vb	: Ve benzeri
FTTÇ	: Fen- Teknoloji- Toplum- Çevre
BSB	: Bilimsel Süreç Becerileri
TD	: Tutumlar ve Değerler
SBS	: Seviye Belirleme Sınavı
$\bar{X}$	: Ortalama
P	: Anlamlılık Düzeyi
N	: Denek sayısı
SD	: standart sapma
SE	: standart hata
AF(LSD)	: En Az Anlamli Fark sınaması
Akt	: aktaran
Ed	: editör
f	: frekans

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bilim, bir alandaki varlıkları ve olayları inceleme, açıklama, onlara ilişkin genelleme ve ilkeler bulma ve bunların yardımıyla karşılaşılabilecek olayları kestirme gayretleridir (Kaptan, 1999: 1). Turgut ve diğerleri(1997: 1-2)'ne göre, Fen bilimleri, gözlenen doğayı ve doğal olayları sistemli bir şekilde inceleme, henüz gözlenmemiş olayları kestirme gayretleridir. Pek çok kişiye göre fen bilimleri yaşanan çevre ile ilgili teknik bilgilerin toplamı olarak tanımlanmıştır. Bilim adamları ise fen bilimlerini, içinde yaşadığımız evreni açıklamaya çalışan düzenli ve durağan bilgiler toplamı olarak tanımlamıştır (Çilenti, 1988: 4).

Fen ve teknoloji birbirinden bağımsız düşünülmemelidir. Toplumların geleceği açısından Fen ve Teknoloji eğitiminin anahtar bir rol oynadığı kabul edilen bir gerçektir. Toplumlar Fen ve Teknoloji eğitiminin kalitesini artırmak çabası içindedir. Bundan dolayı ülkemizde de yeni fen öğretim programlarına teknoloji boyutu eklenmiştir (Çepni, 2005).

Günümüzde Fen ve Teknoloji iç içedir. Öğrencilerimize öğrettiğimiz fen, onları gelişen dünya teknolojisine ayak uydurmuyorsa bu öğretimin hiçbir anlamı olmaz (Topsakal, 1999:1).

Teknolojik gelişmelerden etkilenen toplumumuzda da vatandaşlar bir çok bilimsel sorun hakkında bilgi sahibi olmak zorundadır. Fen derslerini, teknoloji, fen ve toplum öğeleriyle ele almak, kavramların daha iyi öğrenilmesiyle sağlanabilir (Erktan, 2003:27).

Diğer disiplinlerle karşılaştırıldığında fen alanındaki bilimsel bilgiler çok hızlı biçimde gelişmekte ve değişmektedir (Selvi, 2000).

Çağımızda bilim ve teknoloji alanındaki ilerlemeler toplumların yapısını ve eğitim sistemlerini etkileyen faktörlerin başında gelmektedir. Değişim insanların düşünce yapısını ve iş hayatını da etkilemektedir. Bu nedenle değişimlere uyabilmek ve katkıda bulunabilecek şekilde yetiştirilmeleri bütün ülkelerin eğitim sorunlarını en başta ilgilendiren konu olmaktadır (Baloğlu 1990:14). Ülkelerin gereksinim duydukları insan gücünü yetiştirmek eğitimin işlevidir. Bu nedenle, teknolojik ve

bilimsel gelişmeye hizmet edecek insan gücünü yetiştirmek amacıyla eğitime duyulan gereksinim her gün katlanarak artmaktadır (Bilen, 1999: 2-3).

Bilgi çağıyla birlikte eğitim sistemimizde temel amaç, öğrencilere temel bilgileri aktarmaktan çok bilgiye ulaşma becerilerini kazandırmak olmalıdır. Bu ise üst düzey zihinsel süreç becerileriyle olur. Böylece, kavrayarak öğrenen birey karşılaşılan yeni durumlarla ilgili problemleri çözebilir ve bilimsel süreç becerilerini geliştirebilir. Bu özelliklerin kazandırıldığı derslerin en önemlileri arasında fen konularının yer aldığı düşünülmektedir (Kaptan, 1999). Fen bilimlerini, teknoloji, fen ve toplum vurgularıyla öğretmek, kavramların daha iyi öğrenilmesi sonucunu doğurur. Fen bilimleri, bilimsel süreçlerle öğretilirse öğrenciler süreç becerilerini kazanır ve becerileri günlük yaşamda kullanırlar.

Gelecekte herkesin toplumsal yaşamı etkileyecek yetki ve sorumluluk gerektiren konularda bulunacağı varsayılarak bireylerin fen eğitiminden yararlanması sağlanmalıdır (Yaşar ve Selvi, 1999: 108). Fen bilimleri de çocukların ilgi alanları içindedir. Öğrenme yaşam zenginliğiyle gelişir. Öğrenciler fen derslerinin yaşantılarıyla direkt ilişkili olduğunu algılayorsa ilgi ve tutumu artacağı için bilimi hissederek öğrenirler. Fen bilimi günlük hayatın parçasıdır ve insanlar her yaşta yaşadıkları dünyayı yöneten fen prensiplerini öğrenmek isterler. Dolayısıyla, Fen ve Teknoloji eğitimi insanın doğal çevreyle etkileşime geçtiği andan itibaren başlayıp, gelişim düzeyine paralel olarak tüm yaşamı boyunca sürmektedir. Fen eğitimi okul öncesinden başlamaktadır. Çocuk bu yaşta öğrenmeye meraklıdır. Çevresiyle ilgilidir. Bu dönem, araştırmacı özelliklerinin ortaya çıktığı dönemdir. Öğretmen ve aile bu merakı canlı tutmalıdır. Fen bilgilerini ezberleterek değil deney-gözlem yaparak, oyun oynatarak, çevre gezileri yaparak çocuklara Feni yaşatmak, hissettirmek gerekir. Tabiatla ne kadar iç içe olunursa Feni öğrenmek o derece kolaylaşır.

Fen öğretiminde çocuklar için en etkili dönem, öğrencilere kalıcı alışkanlıkların kazandırıldığı ilköğretim dönemidir. Çünkü, fen bilgisi bu yaş dönemindeki (6-14 yaş) öğrencilerde bilimsel merak uyandırarak, bilimsel tavır ve becerileri geliştirir (Güzel, 2001: 11-12). İlköğretim, bireylere karşılaşacakları sorunları çözmede, toplum değerlerine uyum sağlamada ve toplum kurallarını uygulamada temel yeterlik kazandırır (Yaşar ve diğerleri, 1999: 2). Kısaca

ilköğretimde bireye kazandırılan bilgi, beceri ve davranışlar hem bireyin kişiliğini şekillendirmekte hem de bir genel kültür dokusu oluşturarak onun ilerdeki yaşamını yönlendirecek alt yapıyı kurmaktadır (Gürkan ve Gökçe, 1999: 36).

Eğitim programı, genel anlamda, öğrencilerin yaşantılarını düzenleme olarak tanımlanabilir. Varış (1994: 18), eğitim programını, “bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar” şeklinde tanımlamaktadır. Ertürk (1982: 95), ise eğitim programını ”yetişek” olarak nitelemektedir. Öğrenci açısından öğrenme yaşantılar düzeni, eğitimci açısından ise eğitim durumları düzenidir.

Program tasarıları bilimsel ilkeler doğrultusunda yapılsa da geçerli olup olmadığına programın uygulanmasından ve sonuçlarının değerlendirilmesinden sonra karar verilebilir. Öğretim programları bu bakımdan denencedir. Bu durum öğretim programının değerlendirilmesini zorunlu kılar. Eğitim faaliyetlerinin amaca hizmet edip etmediğinin, olumsuz yan ürünlerin olup olmadığı ve faaliyet süresince enerjinin israf edilip edilmediğini belirten Ertürk (1972), bu gerekliliğin değerlendirme ile mümkün olacağını vurgulamaktadır. Değerlendirme, eğitim programına ve eğitime kendine onarıcı olma imkanı veren vazgeçilmez bir tamamlayıcı olmaktadır(Enginer, 2000).

Eğitim programının değerlendirilmesinin temel amacı, programın etkililiği hakkında yargıya varmak, programdaki eksikliklerin tespit edilerek düzeltilmesi yoluna gitmektir (Güngör ve Yılmaz, 2002). Program geliştirmede öncü sayılanlardan Tyler, hangi düzeyde olursa olsun programların planlanması ve sürekli geliştirilmesi bakımından değerlendirmeyi gerekli görmektedir (akt; Bilen, 1999).

Okullardaki fen öğretimi, öğrencilerin düşünce yeteneklerini geliştirmekle birlikte en önemli amacı öğrencilere karşılaştıkları problemleri çözmelerinde onlara yardımcı olmaktır. Okullardaki fen dersleri, öğrencilere bilimsel çalışma disiplini kazandırmanın yanında teknolojik ve bilimsel çalışmalara da zemin hazırlamaktadır. Bu amaçla fen dersleri programları sürekli yenilenmekte ve geliştirilmektedir.

Eğitim programlarının planlanması, geliştirilmesi, yenilenmesi ve değerlendirilmesi çalışmalarına konu ile ilgili olan herkes katılmalıdır. Programın uygulayıcısı olan öğretmenlere büyük yük düşmektedir. Bunun yanında yenilenen

programda veli desteği de önemlidir. Programın başarıya ulaşmasında, eksik yönlerinin tamamlanıp eğitimde kalite, nitelik ve verimin artmasında herkes üzerine düşen görevi yapmalıdır.

Aile, tarihin her döneminde toplumun vazgeçilmez temel müesseselerinden biri olmuştur. Bu müessese, insanlığın tanıdığı bütün dinler ve bütün felsefi görüşlerce de kutsal sayılmıştır. Onun nemi ve kutsallığı, toplum hayatında düzeni, disiplini, huzur ve devamlılığı sağlamasından gelmektedir (Ağca, 1993:12).

ocuk eğitiminde ailenin önemi çok büyüktür. Aile içi eğitim de önem kazanmaktadır. Dengeleri iyi kurmuş, düzenli, huzurlu ve sağlıklı iletişim ortamı olan bir aile, çocukların eğitimi ve gelişimi için benzeri bulunmaz bir okuldur (Ertuğrul, 2005:16).

Okuldaki eğitim faaliyeti içerisinde yer alan sosyalleştirme ve vatandaşlık eğitimi, aile içi eğitimin bir tamamlayıcısı ve devamı niteliğindedir. Onun için aile ve okulun, eğitim faaliyetlerince sağlıklı bir koordinasyona girerek işbirliğini en st seviyeye çıkarmaları gerekmektedir (Elmacioğlu, 1998:26).

Son ocukluk döneminde çocuğu “tanıma ve yönlendirme” amacıyla bir uzlaştırma zemini oluşturmak üzere, ana-baba ve ğretmen arasındaki yardımlaşmaya büyük gereksinim vardır. Ana-babalar, kendilerini çocuklarının okul yaşamlarının bir parçası olarak hissettiklerinde eğitime daha çok değer verirler. Okul, uyum konusunda ana-babayı destekler ve yüreklendirir. Bu nedenle bu evredeki eğitimi bir takım çalışması olarak değerlendirmek doğru olur (Yavuzer, 2004:7).

Aile, ocuğun eğitimi ve geliştirilmesi için çok iyi değerlendirilmesi gereken, bütün unsur ve şartlara sahip tabii bir ortamdır (Elmacioğlu, 1998:27).

Eğitimde kaliteyi artırmak için okul-aile işbirliğinin önemi büyüktür. En etkin eğitim, aile ve öğretmenin birlikte çalışmasıyla gerçekleşir (Işmen ve Esra-Yıldız, 1996). Bu nedenle aileleri bilinçlendirmek, onlara çocuklarının eğitimin bir parçası olduklarını hissettirmek ve kendilerine güvenmelerini sağlayarak çocuklarıyla bu eğitimin içine almak gerekir (Bergman, 1990’dan aktaran; Kapusuzoğlu, 2006). Ayrıca Biber (2003)’ e göre de ilköğretim döneminde çocukların, başarılı ve mutlu deneyimler yaşamalarında ailenin desteği ve rolü çok fazladır.

Demirbulak(2000)' a göre, aile okul işbirliği ile ailenin okula gösterdiği ilgide artış olmakta ve bu aileler kazandıkları bilgiler, deneyimler doğrultusunda çocuklarını daha iyi yönlendirebilmektedirler.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Evlerinde yeterli iletişim desteği gören çocukların okulda akademik başarılarının arttığı görülmüştür. En etkin eğitim, aile ve öğretmenin birlikte çalışmasıyla gerçekleşir. Ailelerin çocuklarıyla etkili iletişim kurarak okulda öğrendiklerini desteklemeleri gerekmektedir.

“Programda velilerin çocuklarının eğitiminde yer alması durumunda öğrencilerin okulda daha iyi performans gösterecekleri açıktır. Bu nedenle çocukların öğrenmesini desteklemede velilerin önemli bir rolü vardır. Program, okul dışı etkinliklerle aileyi de öğretimin bir parçası yapmayı hedeflemektedir. Velilerin, programda önerilen ölçme ve değerlendirme araçları ile çocuklarındaki gelişimi izlemeleri kolaylaşacak. Aile katılımı, okulun ve eğitimin önemli olduğu mesajını vererek çocuğun okula istekli bir biçimde devam etmesine, benlik saygısının yükselmesine, okula karşı olumlu tutum geliştirmesine ve okula istekli bir biçimde devam etmesine yardımcı olur” (TTKB, 2005: 25).

Yenilenen 2005 İlköğretim Fen ve Teknoloji dersi programının etkili şekilde uygulanması ve değerlendirilmesine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini inceleyen bazı çalışmalar vardır. Fakat programın veli boyutuna yönelik, velinin desteğine yönelik fazla çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı da yenilenen 2005 ilköğretim Fen ve Teknoloji programında velilerin görüşlerinin farklı değişkenlere göre incelenmesidir.

2. PROBLEM CÜMLESİ

Afyonkarahisar ili merkezindeki ilköğretim I. Kademedeki öğrenci velilerinin 2005 (yeni) Fen ve Teknoloji dersi programının uygulanmasındaki desteği konusunda “öğrenim düzeyi”, “gelir durumu” ve “meslek” değişkenlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?

2.1. ALT PROBLEMLER

1. Velilerin, öğrenim düzeyi değişkenine bağlı olarak;
  - a. Performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde,
  - b. Yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde,
  - c. İlköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde,
  - d. Okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?
2. Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak;
  - a. Performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde,
  - b. Yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde,
  - c. İlköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde,
  - d. Okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?
3. Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak;
  - a. Performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde,
  - b. Yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde,
  - c. İlköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde,
  - d. Okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

2.2. HİPOTEZLER

1. Velilerin, öğrenim düzeyi değişkenine bağlı olarak;
  - a. Performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde,
  - b. Yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde,
  - c. İlköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde,
  - d. Okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır.
2. Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak;
  - a. Performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde,
  - b. Yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde,
  - c. İlköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde
  - d. Okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır.
3. Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak;
  - a. Performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde,
  - b. Yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde,
  - c. İlköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde,
  - d. Okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır.

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Çocuk, toplum yaşamına uymasına yardımcı olacak temel davranış örneklerini ailede kazanır. Aile, hayatın ilk yıllarından itibaren çocuğun her türlü bakımından ve eğitiminden sorumludur. Eğitim ailede başlar. En etkin eğitim de aile ve öğretmenin birlikte çalışmasıyla gerçekleşir. Ailelerin yeteri kadar bilinçli olup çocuklarının eğitiminin bir parçası olduklarını hissetmeleri ve çocukların kendilerine güvenmelerini sağlayarak eğitimin içinde yer almaları gerekir. Yenilenen ilköğretim

Fen ve Teknoloji programı okul dışı etkinliklerle aileyi de eğitimin bir parçası yapmayı hedeflemektedir.

Bu çalışma ile ilköğretim Fen ve Teknoloji programında velilerin görüşlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi ve bunun öğrencinin başarısına etkisi, belirlenen durumlarda çözüm önerisi geliştirmede fikir oluşturacağı, velilere, öğretmenlere ve idarecilere bilgi vereceği düşünülmektedir. Yeni programın değerlendirilmesinde öğretmen görüşleri, öğrenci görüşleri üzerine araştırmalar yapılmıştır. Fakat veli görüşleri de yeni programda önem kazanmaktadır. Bu konu ile ilgili çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışma da bu bakımdan önem kazanmaktadır.

4. SINIRLILIKLAR

1. Bu araştırma 2007-2008 öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Afyonkarahisar il merkezindeki Şemsettin Karahisari İ.Ö.O., Hoca Ahmet Yesevi İ.Ö.O., Atatürk İ.Ö.O. ve Oruçoğlu İlköğretim okullarındaki 350 veli ile sınırlıdır.
3. Araştırma verileri, Afyonkarahisar merkezi okullardaki velilerin araştırmacı tarafından hazırlanan anket sorularına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

5. SAYILTILAR

1. Örneklem, evreni temsil etmektedir. Belirlenen okullardaki veli sayı istenilen nitelik bakımından yeterlidir.
2. Velilerin, anket sorularını yanıtlarken gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtmaktadır.

6. TANIMLAR

Fen ve Teknoloji: Teknoloji , farklı disiplinlerden elde edilen kavram ve becerilerin birleştirilmesi ile geliştirilen materyallerin, hayatımızı kolaylaştırmak veya problemimizi çözmek için bir araya getirilmesidir. Fen ve Teknolojinin amaçları farklıdır. Fennin amacı, doğayı anlamak, açıklamaya çalışmak iken, teknolojinin

amacı, doğanın kurallarına uygun, hayatı kolaylaştıracak değişimler yapmaktır (Çepni, 2005).

Eğitim: Ertürk (1979: 12-13) eğitimi; “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kısıtlı olarak istedik değişme meydana getirme süreci” olarak tanımlayıp, istedik kelimesi ile değişimin önceden tasarlandığını göstermek, kasıt kelimesi ile de önceden tasarlanmış değişikliği sadece bir tesadüf eseri olarak yaratan belki farkında bile olunmayan durumları dışarıda tutmak anlamında kullanıldığını belirtmektedir.

Öğretme: Öğretme, herhangi bir öğrenmeyi kılavuzlama ve sağlama etkinliğidir. Öğretme süreci bir bilgi yükleme işlemi değil öğrenciyi her yönüyle tanıma ve ona kendi öğrenme işlemlerini etkili ve verimli bir biçimde yönlendirmesini sağlayacak beceriler kazandırma sürecidir (Somuncuoğlu ve Yıldırım, 1988: 31).

Program: Varış (1994:18), eğitim programını, “bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar” şeklinde tanımlamaktadır.

Okul-aile işbirliği: Birlik, okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve okul arasında iletişimi ve iş birliğini sağlamak, eğitim-öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, maddi imkanlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak ve okula maddî katkı sağlamak üzere kurulur. Birlik kurulduğu okulun adını alır(MEB, 2005).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

1. FEN EĞİTİMİ

Eğitim, “insan sermayesine yapılan yatırım” olarak kabul edilmektedir. En genel anlamda “istendik davranış oluşturma ya da istendik davranış değiştirme süreci” olarak tanımlanan eğitim, toplumun süzgeçten geçirilmiş değerlerinin, ahlak standartlarının bilgi ve beceri birikimlerinin yeni nesillere aktarılması ile ilgilidir. Bu anlamda eğitim, “bireyi, istendik nitelikte kültürlenme süreci” dir (Senemoğlu, 2005).

İlköğretim, eğitim sisteminin önemli bir basamağıdır. “Geleceğin araştırmacısını yetiştirmede ilk kademe ilköğretimdir. Fen öğretimi açısından çok önemli olan merak, ilgi, kuşku duyma gibi tutumların gelişmesi bu öğretim döneminde sağlanır. Bu nedenle fen öğretiminin sistem bütünlüğü içinde yeniden yapılandırılması ve bu amaçlı çalışmalara ilköğretimin ilk yıllarında başlanması kaçınılmazdır” (Bayrak, 2003).

Bilim ve Teknolojinin büyük bir hızla geliştiği, bilginin katlanarak arttığı günümüzde, bu değişikliklere ayak uydurabilmek ve çağın gerisinde kalmamak için teknolojik gelişmeleri takip eden, yeni teknolojileri üreten, bilimsel düşünen, araştıran, eleştiren, sorgulayan bireyler yetiştirilmesi gereklidir. Bu nitelikteki bireylerin yetişmesinde, ilköğretimde temel derslerden biri olan fen bilgisi dersi önemli yer tutmaktadır (Akpınar, 2002).

Fen bilgisi dersi öğrencilerin çevrelerini ve doğal olayları bilimsel düşünme yeteneğiyle bizzat görerek, yaşayarak anlamalarını sağlamaktır (Sönmez, 2002).

2. ÖĞRETİM PROGRAMI

Öğretim programı, bir derste öğrencilerin ulaşacağı hedefleri, hedeflerin kapsadığı davranışları, davranışları kazandırmak üzere düzenlenecek eğitim durumlarını ve davranışların ne derece kazandırıldığını ortaya koyabilecek sınaama durumlarını kapsayan, gelişmeye açık ve çok yönlü etkileşim içinde olan öğeler bütünüdür (Senemoğlu, 2005). Eğitim programı, öğrenene, okulda ve okul dışında

planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir(Demirel, 2006).

Program geliştirme, öğretim programlarının tüm öğelerini daha etkili ve yeterli hale getirme sürecidir (Senemoğlu, 2005). Fen dersi öğretim programlarının da değişen ve gelişen bilimin ışığında sürekli yenilenmesi gerekmektedir. Yaşanan gelişmelere ve ilerlemelere uygun şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Eğitimde niteliğin geliştirilmesi önemlidir. Eğitimin niteliği büyük ölçüde uygulanan programa bağlıdır. Uygulanan programların aksaklık ve eksiklikleri giderildikçe, toplumdaki ve bilim alanlarındaki değişimlere göre programlar yeniden düzenlendikçe diğer bir deyişle programlar geliştirildikçe eğitimin niteliğinin de artması beklenir (Erden, 1998).

Değerlendirme, eğitim programına ve eğitimi kendine onarıcı olma imkanı veren vazgeçilmez bir tamamlayıcı olmaktadır (Enginer, 2000). Eğitim programının değerlendirilmesinin temel amacı programın etkililiği hakkında yargıya varmak, programdaki eksikliklerin tespit edilerek düzeltilmesi yoluna gitmektir (Güngör ve Yılmaz, 2001).

3. 2005 FEN VE TEKNOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VİZYONU

İlköğretim I. Kademedede uygulanan Fen Bilgisi dersi Türkiye’ de 2004 yılında Milli Eğitim Bakanlığının almış olduğu kararla yeniden yapılandırılarak adı Fen ve Teknoloji dersi olarak değiştirilmiş, uygulamaları fen-teknoloji-toplum (FTT) eğitimine dayandırılmıştır.

Teknoloji eğitimi, öğrencilerin teknik becerilerini geliştirebilen, teknik prensipleri kazandıran, kazandığı bilgileri ve becerileri modern yaşamda başarıyla uygulamasını sağlayabilen mantıklı bir eğitim planıdır. Bu süreçten geçen öğrenciler, yüksek seviyeli teknolojik gelişmelere kolayca uyum sağlayabileceklerdir (Çepni, 2005).

Ülkeler, güçlü bir gelecek oluşturmak için her vatandaşın Fen ve Teknoloji okur yazarı olarak yetişmesinin gerekliliğinin ve bu süreçte fen derslerinin anahtar bir rol oynadığının bilincindedir. Günümüz bilim ve teknoloji dünyasında yeni nesli

geleceğe hazırlamak için öğrencilerin Fen ve Teknoloji okur yazarı olarak yetişmeleri bir zorunluluktur. Fen ve Teknoloji Dersi Programının vizyonu, bireysel farklılıkları ne olursa olsun bütün öğrencilerin Fen ve Teknoloji okuryazarı olarak yetişmesidir(MEB, 2006).

4. FEN VE TEKNOLOJİ PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI

4.1.PROGRAMIN GEREKÇESİ

Çepni (2005)' ye göre fen; fizik, kimya, ve biyoloji disiplinlerini kapsayan, fiziksel ve biyolojik dünyayı açıklamaya çalışan faaliyetler bütünü olarak tanımlanabilir. Teknoloji ise farklı disiplinlerden elde edilen kavram ve becerilerin birleştirilmesi ile geliştirilen materyallerin, hayatımızı kolaylaştırmak veya bir problemimizi çözmek için işe vuruk hale getirilmesidir.

Fen ve Teknolojinin amaçları farklıdır. Fen'in amacı doğal dünyayı anlamaya ve açıklamaya çalışmaktır. Teknolojinin amacı ise insanların istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için doğal dünyada değişiklikler yapmaktır. Fen ve Teknoloji yaşamımızın ayrılmaz parçasıdır. Fen ve Teknoloji dersi, öğrencilere Fen ve Teknoloji okuryazarlığı için gerekli bilgi, anlayış, beceri, tutum ve değerleri kazandırarak onların gelecekte etkin bir şekilde iş gören, bilinçli ve sorumlu vatandaşlar olmalarını sağlayacak bir penceredir (MEB, 2006).

4.2.PROGRAMIN AMACI

Dünyadaki program reform hareketlerine bakıldığında Fen ve Teknoloji okuryazarlığının vurgulandığı görülmektedir. Vatandaşların Fen ve Teknoloji okuryazarı olarak yetişmesini amaçlayan Fen ve Teknoloji programının genel amaçları şu şekildedir.

Öğrencilerin;

- Doğal dünyayı öğrenmeleri ve anlamaları, bunun düşünsel zenginliği ile heyecanını yaşamalarını sağlamak,
- Her sınıf düzeyinde bilimsel ve teknolojik gelişme ile olaylara merak duygusunu geliştirmelerini teşvik etmek,

- Fen ve Teknolojinin doğasını; fen, teknoloji, toplum ve çevre arasındaki karşılıklı etkileşimleri anlamalarını sağlamak,
- Araştırma, okuma ve tartışma aracılığıyla yeni bilgiler yapılandırma becerilerini kazanmalarını sağlamak,
- Yaşamlarının sonraki dönemlerinde Fen ve Teknolojiye dayalı meslekler hakkında bilgi, deneyim, ilgi geliştirmelerini sağlayabilecek alt yapıyı oluşturmak,
- Öğrenmeyi öğrenmelerini ve bu sayede mesleklerin değişen mahiyetine ayak uydurabilecek kapasiteyi geliştirmelerini sağlamak,
- Karşılaşabileceği alışılmadık durumlarda yeni bilgi elde etme ile problem çözümede Fen ve Teknolojiyi kullanmalarını sağlamak,
- Kişisel kararlar verirken uygun bilimsel süreç ve ilkeleri kullanmalarını sağlamak,
- Fen ve Teknolojiyle ilgili sosyal, ekonomik, etik, kişisel sağlık, çevre sorunlarını fark etmelerini, bunlarla ilgili sorumluluk taşımalarını ve bilinçli kararlar vermelerini sağlamak,
- Bilmeye ve anlamaya istekli olma, sorgulama, doğal çevrelere değer verme, mantığa değer verme, eylemlerin sonuçlarını düşünme gibi bilimsel değerlere sahip olmalarını, toplum ve çevreyle etkileşirken bu değerlere uygun bir şekilde hareket etmelerini sağlamak,
- Meslek yaşamlarında bilgi, anlayış ve becerilerini kullanarak ekonomik verimliliklerini artırmalarını sağlamaktır (MEB, 2006).

5. FEN VE TEKNOLOJİ PROGRAMININ TEMEL YAPISI

Yeni Fen ve Teknoloji Programı önceki programdan farklı bir yapıya sahiptir. Programın temel özellikleri şu şekildedir:

1. Yeni programdaki fen konuları teknoloji boyutu da gözetilerek ele alınmıştır.
2. Öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını gerektiren yapılandırmacı yaklaşım esas alınmıştır.

3. Öğretme ve öğrenmenin değerlendirilmesinde alternatif değerlendirme yaklaşımları kullanılmıştır.
4. Programda öğrenme, öğretme ve değerlendirme süreçleri ile ilgili temel anlayışlar değişmiştir.

Tablo 1. *Fen ve Teknoloji Programında Vurgulanan Temel Anlayışlar*

<p>Daha az vurgu Bilginin ezberlenmesi ve hatırlanması Konu kapsamlarında ayrıntılar Testlerle ölçme ve değerlendirme Düz anlatım Öğretmen ve program merkezli öğretim Ortalama öğrenci tipi merkezli öğretim Programın katı bir şekilde uygulanması</p>	<p>Daha çok vurgu Beceri ve anlayış geliştirilmesi Kavram ve yaşama dönük anlayış geliştirme Alternatif ölçme, değerlendirme yöntemleri Yapılandırıcılık Öğrenci merkezli öğretim Bireysel farklılıklar vurgulu öğretim Programın esnek bir şekilde uygulanması</p>
--	---

MEB, Fen ve Teknoloji Öğretmen Kılavuz Kitabı, 2006

5. Program içeriği sarmal yaklaşım esas alınarak düzenlenmiştir.
6. Fen ve Teknoloji okuryazarlığını destekleyecek yedi öğrenme alanı öngörülmüştür. Bu alanlardan dördü(Canlılar ve Hayat, Madde ve Değişim, Fiziksel Olaylar, Dünya ve Evren) temel fen kavram ve ilkelerini düzenlemektedir. Üçü de Fen- Teknoloji- Toplum- Çevre (FTTÇ), Bilimsel Süreç Becerileri (BSB), Tutumlar ve Değerler (TD) olarak öğrencinin bilişsel gelişim düzeylerine uygun şekilde düzenlenmiştir (MEB, 2006).

TD kazanımları ile; algılama, tepkide bulunma, değer verme, örgütlenme ve yaşam tarzı geliştirme amaçlanmıştır. BSB kazanımları ile; gözlem yapma, sınıflama, ölçme ve sayıları kullanma, yordama, hipotez kurma ve yoklama, model oluşturma gibi beceriler açıklanmaktadır. FTTÇ kazanımları ile fen ve fennin doğasını anlama, teknolojiyi anlama, insan, toplum ve fen arasındaki ilişkiyi kurabilme gibi kazanımlar amaçlanmaktadır. TD, BSB ve FTTÇ kazanımları öğretim programındaki her bir konunun içeriği ile ilişkilendirilmiştir (Çepni, 2005).

6. BAZI FEN VE TEKNOLOJİ MÜFREDATLARI

Dünyada geçmişten günümüze kadar Fen ve Teknoloji eğitime katkıda bulunmak için bir çok proje geliştirilmiştir. Bazıları şunlardır: Science Curriculum Improvement Study (SCIS), California İçin Fen İçerik Standartları, Proje 2061, Foundational Approaches in Science Teaching (FAST), Galaksi Classroom Science (K-5),

Fen Müfredat Geliştirme Çalışması (SCIS): Yaş grubu 5-12 arası olan öğrenciler için geliştirilen bu projede temel amaç, bilimsel bilgilerin kullanım alanları hakkında öğrencileri haberdar etmektir. Proje ile çocukların, fen ve doğa bilimleri ile ilgili konularda asgari düzeyde bilgi sahibi olmaları yani fen okur yazarı olmaları hedeflenmiştir.

Proje 2061: Mevcut fen bilimleri öğretim programlarını yeniden yapılandırılmasını savunan bu proje, fen bilimleri öğretiminde yeni bakış açılarını desteklemektedir. Proje bilimsel okur yazarlığın kazandırılmasını ifade etmektedir (Çepni, 2005).

7. PROGRAMDA ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ

Fen alanında yapılan çalışmalar öğrencilerin Feni nasıl öğrendiği ve öğrenmeyi destekleyen koşullar hakkında önemli bulguları ortaya koymuştur. Programın vizyonunun başarılı olabilmesi için öğrenme, öğretme, öğrenme ortamı ve öğretim stratejileri hakkında yeni anlayışlar geliştirilmelidir. Öğretim stratejileri yapılandırmacı öğrenme teorisiyle yönlendirilmeli ve aktif öğrenme süreci görüşünü yansıtmalıdır(MEB, 2006).

7.1. YAPILANDIRICI ÖĞRENME YAKLAŞIMI

Yapılandırmacı yaklaşım; çağdaş eğitim anlayışının, bilgi toplumu olmanın gelişen bilim ve teknolojinin yön verdiği bir anlayış olarak karşımıza çıkmaktadır.

ABD' de son yıllarda etkili olmaya başlayan yapılandırmacılık, bir çok filozof , psikolog ve eğitimcinin çalışmalarına dayanan bir bilgi kuramıdır (Glickman ve diğerleri, 2004).

Öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmeye başlayan yapılandırmacılık, zamanla öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım halini almıştır. Yapılandırmacılıkta bilginin tekrarı değil, bilginin transferi ve yeniden yapılandırılması söz konusudur (Perkins, 1999).

“Yapılandırmacılık”, bilginin öğrenci tarafından yapılandırılmasını anlatır. Yani bireyler bilgiyi aynen almaz, kendi bilgilerini yeniden oluştururlar. Kendilerinde var olan bilgiyle beraber yeni bilgiyi, yine kendi öznel durumlarına uyarlayarak öğrenirler (Özden, 2003).

Yapılandırmacı yaklaşımda eğitim programında içerik olup olmamasından çok öğrenenin süreç içinde içerik ile etkileşimde bulunma ve onu anlamlandırabilmesi önemlidir. Öğrenenlerin ortak ilgilerinden ortak içerik belirlenir. Öğrenme yaşantıları konuların ya da alanların önceden belirlenmiş şekline göre değil bireyin içinde bulunduğu bağlama göre düzenlenir (Erdem, 2001).

Yapılandırıcı öğrenme yaklaşımı, bilginin öğretmenden öğrenciye doğrudan aktarılamayacağını, öğrencinin kendisi tarafından etkin bir şekilde yapılandırılması gerektiğini ileri süren bir yaklaşımdır. Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programları'nın öğrenme ile ilgili kabullenişleri şöyle özetlenebilir:

- Bilgi ve beceriler, öğretim uygulamaları ile öğretmenden öğrenciye olduğu gibi aktarılamaz.
- Öğrencilerin kendilerine özgü ön bilgi, inanç, tutum ve amaçları öğrenmeyi etkiler.
- Sınıfta farklı şekilde öğrenmeye ihtiyacı olan öğrenciler vardır. Bu öğrenciler, farklı öğrenme metotları ile öğrenebilir, bilgilerini arkadaşları ile paylaşarak içselleştirebilirler.
- Öğrenme pasif bir süreç değil, öğrencinin öğrenme sürecine katılımını gerektiren etkin, sürekli ve gelişimsel bir süreçtir. Bu yüzden, öğretim sürecinin çoğunlukla “öğrenci merkezli” olması gerektiği kabul edilir.
- Bilgi ve anlayışlar her birey tarafından kişisel ve sosyal olarak yapılandırılır. Ancak ortak fiziksel deneyimlerde, dil ve sosyal etkileşimler nedeniyle bireylerin yapılandığı anlam kalıplarında düzenlilikler vardır.

- Fen öğrenme, mevcut kavramlara eklemeler yapılması veya genişletilmesi değil, köklü bir şekilde yeniden düzenlenmesini gerektirebilir.
- İnsanlar, dünyayı anlamlandırmaya çalışırken yapılandırdıkları yeni bilgileri değerlendirerek özüm, düzenler veya reddedebilirler (MEB, 2006).

7.2. ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

Öğrencilerin programda belirlenen kazanımları edinebilmeleri için yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayanan ve öğrenciyi etkin kılan çeşitli öğretim stratejilerine ağırlık verilmiştir.

Öğretmenler, kazanımların edinilmesi için gerekli olan öğrenme stratejisini kendileri belirleyeceklerdir. Öğrenme deneyimlerinin edinilmesi için farklı öğrenme ortamlarının sağlanması esastır. Öğrencilerin, bilgiyi kendilerinin yapılandırmaları ve değerlendirmelerinin sağlayan bireysel veya grup etkinlikleri etkin şekilde kullanılmalıdır. Öğretmenin rolü, öğrenciyi rehberlik ederek öğrenmeyi kolaylaştırmaktır.

Öğrenme-öğretme sürecinde uygun öğretim stratejileri seçilirken, ünite kazanımları, öğrencilerin kişilik özellikleri, öğrenilecek konu, erişilebilir kaynaklar ve ayrılan süre dikkate alınmalıdır. Yapılandırmacı yaklaşımı esas alan “yaparak, düşünerek öğrenme” etkinliklerine öğretim sürecinde önemli ölçüde yer verilmesi öngörülmüştür. Öğretim etkinlikleri, verilerin ne anlama geldiğini, teorik kavramlarla nasıl açıklanabileceğini ve deney sonuçlarının neyi gösterdiğini öğrencilerin kendilerinin bulacağı şekilde düzenlenmelidir. Öğretmen, öğrencilere etkinlikteki verileri kaydederken, açıklarken ve onları hiyerarşik olarak üst düzeydeki düşüncelerle ilişkilendirirken rehberlik etmelidir.

Fen ve Teknoloji dersinde öğrenme ortamı düzenlenirken özellikle laboratuvarlarda gruplarla çalışmak etkin bir öğretim stratejisidir. Programda, yapılandırıcı öğrenme yaklaşımının sosyal boyutuna uygun olduğu için işbirlikli öğrenme stratejilerinin gerektiği ölçüde kullanılması öngörülmektedir. Yapılandırıcı öğrenme yaklaşımıyla uyumlu öğretim stratejilerinden biri de sorgulayıcı araştırma tekniğidir (MEB, 2006).

7.3. FEN VE TEKNOLOJİ EĞİTİMİNDE EV ÖDEVLERİ

Ev ödevleri, öğrenciler için bilimsel düşünme ve derste araştırılan düşünceleri gözden geçirme fırsatları sağladığı için programın temel bir bileşenidir.

Ev ödevleri, velilerle iletişim kurmak için etkili bir yoldur. Velilere, çocuklarının öğrenmesine aktif bir şekilde katılma fırsatı sağlar. Öğretmenler, ev ödevlerini sınıftaki uygulamalara dayandırarak, sosyal ve kültürel şartlara bağlı olarak velinin katkısını gerektirecek şekilde hazırlamalıdır. Böylece, velinin Fen ve Teknoloji programını anlamasına ve çocuğunun bu dersteeki gelişimini izlemesine yardımcı olmalıdır (MEB, 2006).

7.4. FEN VE TEKNOLOJİ EĞİTİMİNDE KAYNAKLAR

Program uygulanmasında etkileşimli ve ilgi çeken çeşitli yazılı ve yazılı olmayan kaynaklar kullanılmalıdır.

- Laboratuvar Araç-Gereç ve Materyalleri: Fen programında yaparak, düşünerek öğrenme temel öğrenme öğretmen stratejisidir. Etkinliklerin uygulanmasında araç-gereç ve materyallere ihtiyaç vardır. Araç gereçler sınıf düzeyine uygun olmalıdır. Araç gerecin bir kısmı dışarıdan satın alınabilir. Çoğu araç gereç ve materyal, günlük hayatta kullanılan araç gereç ve materyallerden yararlanılarak çok kolay ve düşük maliyetle temin edilebilir(MEB, 2006).
- Basılı Kaynaklar: Basılı kaynaklar halen çok kullanılan kaynaklardır. Öğretmen başvuru materyalleri, öğrenci ders kitapları, öğretmen kılavuz kitapları, fen etkinlik kitapları, ansiklopediler, yardımcı fen kitapları vb. basılı kaynaklardır.
- Basılı Olmayan Kaynaklar: Bilgisayar yazılımı, CD-Rom, görüntü kayıtları basılı olmayan kaynaklardır. Maliyet, güvenlik gibi nedenlerle yapılamayan deneylerin, incelenemeyen olayların simülasyonla gösterilmesine imkan vermektedir.
- Bilgi ve İletişim Teknolojileri: fen öğretiminde bilgisayar ve diğer bilgi iletişim teknolojileri önemli yer tutar. Bilgi ve iletişim teknolojileri,

simülasyonlar, grafikler, ses, veri kullanma, model oluşturma yoluyla öğrencilerin fen kavram ve süreçlerini öğrenmesinde önemli kaynaktır.

7.5. FEN VE TEKNOLOJİDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, eğitimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı, sistematik bir süreçtir. Öğrenmede bireysel farklılıkları dikkate alan yapılandırıcı anlayış, ölçme ve değerlendirmede de öğrencilere bilgi, beceri ve tutumlarını sergileyebilecekleri çoklu değerlendirme fırsatları sunulması gerektiğini vurgular. Fen ve Teknoloji programı, geleneksel ölçme ve değerlendirme anlayışından daha çok alternatif ölçme ve değerlendirmeye vurgu yapmaktadır.

Alternatif ölçme ve değerlendirme, geleneksel değerlendirmenin dışında kalan değerlendirmeleri kapsar. Öğrenci merkezli ve daha gerçekçidir. Öğrenme ürünü değil öğrenme süreci değerlendirilir. Değerlendirmedeki bu değişiklikler, öğrencilerin bir çok açıdan öğrenme konusunda sorumluluk sahibi olmalarını ve öğrendikleriyle gurur duymalarını sağlar (MEB, 2006).

Öğretmenler, çoklu zeka kuramı uygulamalarında bütün zeka türlerine eşit derecede önem vermeli, materyal kullanımlarında tüm zeka alanlarını dikkate almalıdırlar. Öğrencilerin değerlendirilmesinde de gelişim dosyaları, ilgi envanterleri, vaka ve proje değerlendirme, kendini yansıtıcı değerlendirme, yaşantıları değerlendirme gibi tekniklerin kullanılması gerekmektedir (Demirel, 2006).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OKUL AİLE İLİŞKİLERİ

1. AİLE ve OKUL

1.1. AİLE VE ÇOCUK EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

Aile, nüfusu yenileme, milli kültürü taşıma, terbiye kazandırma, çocukları sosyalleştirme, ekonomik, biyolojik ve psikolojik faaliyetlerinin yerine getirildiği bir kurumdur (Erkal, 1987).

Oktay (2000)' a göre aile, hayatın ilk yıllarında çocuğun bakımı ve eğitiminden sorumlu olan başlıca kurumdur.

Çocuk eğitiminde ailenin önemi asla tartışılmaz. Son yıllarda ailenin “eğitime” yönü de ön plana çıkmaya başlamıştır. Dengeleri iyi kurmuş, düzenli, huzurlu ve sağlıklı iletişim ortamı olan bir aile, çocukların eğitimi ve gelişimi için benzeri bulunmaz bir okuldur (Ertuğrul, 2005).

Etkin bir eğitim aile ve öğretmenin birlikte çalışmasıyla gerçekleşir. Ailelere eğitimin bir parçası olduklarını hissettirmek iyi bir eğitim için gereklidir. Okuldaki eğitim aile tarafından desteklendikçe kalıcılığı sağlanır.

Anne-babaların eğitime katılmaları, okul ve ev arasındaki devamlılığı sağlayacak, bu şekilde çocuklarına doğru davranışları nasıl öğreteceklerini, çocuklarıyla nasıl etkileşim kurabileceklerini ve çocuklarının okulda öğrendiklerini nasıl destekleyeceklerini öğreneceklerdir (Poyraz, Dere, 2001).

1.2. OKUL VE ANA BABA TUTUMU

Bir çocuk için okul, daha önce hemen hemen hiç birini tanımadığı çok sayıda çocukla karşılaşma zorunluluğuyla, uyulması gereken kurallarıyla ve başarılması gereken öğrenim görevleriyle dolu yepyeni bir sosyal çevredir. Okul, eğitim aracılığıyla insanı kendisi için yararlı ve yeterli kılmaya çalışırken, bir yandan da onu içinde yaşadığı topluma ve tüm insanlığa yararlı, toplumsal bilinci gelişmiş bir insan olması için eğitmeyi amaçlamaktadır (Yavuzer, 2004).

Okul, uyum konusunda ana-babayı destekler ve yüreklendirir. Bu nedenle eğitimi, bir takım çalışması olarak değerlendirmek doğru olur (Yavuzer, 2004).

Başarıda, anne ve babanın okulla ilgili tutumu da büyük önem taşır. Çocuk, ebeveyninin “öğrenmeye ve akademik başarıya” karşı olan olumsuz tutumunu okula yansıtır. Eğer aile, okula önem vermemiş, karşı bir tutum takınmış ve ya öğretmenini küçümsemişse, çocuk bunların etkisinde kalarak başarısız olabilir. Yine çocuğun okul faaliyetlerine anne-babanın ilgi göstermemesi onu köreltir. Bunun sonucu olarak da çocuk başarısız olabilir (Yavuzer, 2006).

1.3. OKULDA BAŞARI-BAŞARISIZLIK VE AİLENİN ETKİSİ

1.3.1. Aile Desteği ve Başarı

ÖSYM’ nin üniversiteyi kazanan öğrenciler üzerinde yaptığı ve 2005 Mart ayında açıkladığı bir araştırma sonucunda, öğrencilerin üniversiteyi kazanma başarılarında yüzde 95 ile annelerin, yüzde 85 ile babaların eğitim seviyelerinin etkili olduğunu; dershanelerin başarıya etkisinin ise yüzde 75 olduğunu görülmektedir. Yani anne ve babaların çocuklarına olan ilgi ve desteği, dershanelerin de önüne geçmektedir. Bu sonuç ise çocukların okul başarısı üzerindeki ailenin etkisini net bir şekilde ortaya çıkarmaktadır (Acar, 2007).

Gürşimşek, Girgin, Harmanlı ve Ekinci (2002), tarafından yapılan pilot çalışma sonuçları, ailenin çocuğun eğitim ve gelişimine ilişkin duyarlılık düzeyinin çeşitli alanlardaki gelişimini hızlandırdığını, okul öncesi çocukların motivasyonunu, sosyal becerilerinin gelişimini ve bir üst eğitim aşamasına hazırlık sürecini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır.

Çocukların okul başarıları üzerinde sadece çocuğun zekası etkili değildir. Zeka bir faktördür; ancak çocuğa büyüme sürecinde verilen eğitimin etkisi oldukça fazladır. Çocuklara küçük yaşlarda sorumluluk duygusu kazandırma derslerdeki başarısını olumlu etkileyecektir (Acar, 2007).

Okul başarısı için en önemli etken sorumluluk duygusudur. Evde verilen sorumluluk duygusunun okulda pekiştirilmemesi ya da okulda yapılması gerekenlerin çocuğa sorumluluk olarak benimsetilmemesi başarıyı düşürebilir. Sorumluluk yanında ödüllendirmenin de uygun şekilde yapılması başarıyı artırır.

Başarının takdir edilmesi de başarabileceği ödevler vererek çocuğa güven kazandırmak ta ödüdür (Çavuş, 2005).

Okul başarısını etkileyen faktörlerden biri de benlik algısıdır. Benlik imajı ilk olarak ailede gelişir. Cooper Smith' in (1967) araştırma bulgularına göre; benlik saygısı yüksek çocukların ana-babaları, çocuklarını kabul eden; çevreyi çocuğa göre düzenlemek ve onlara serbesti tanımakla birlikte uymak zorunda oldukları kesin ve belli kurallar koyan; çocuklarının okul içinde veya okul dışında beklentilerine uygun başarılar ortaya koyacağına inanan ve bunun doğal olduğunu kabul eden ana babalar olduğu gözlenmiştir (Akt; Yavuzer, 2004).

Buseman tarafından yapılan araştırmaya göre, öğrencilerin uyum ve başarıları büyük oranda aile koşullarına bağlanmıştır (Akt; Çavuş, 2005). Arnold Gessel' in tek yumurta ikizleri üzerinde yaptığı araştırma da, ihtiyaçları uygun şekilde karşılanan, gerekli ilgi ve sevgiyi gören çocukların daha iyi geliştiğini ve daha başarılı olduğunu göstermiştir. Prof. Sorakin' in yaptığı araştırmalar, mutlu, sevilen ve sorumluluk sahibi kişilerin tümünün, mutlu, uyumlu, çocuklarını seven ailelerden geldiğini göstermiştir (Akt; Çavuş, 2005).

Aile içindeki sağlıklı etkileşim ortamı ve huzur; çocuğun gelişimini olduğu kadar arkadaş ilişkilerini ve okul başarısını da etkiler (Yavuzer, 2004).

Anne ve baba, çocuğun bireysel kapasitesinin elverdiği oranda yapabileceğinin en iyisini yapmasını bekler. Burada önemli olan, çocuğun başarılarının saygı ile karşılanması, buna karşılık hazır ve yeterli olmadığı bir takım şeyleri başarıp, tamamlaması konusunda baskı yapmamasıdır. Anne ve baba, çocuğun zorlanması halinde, çözüme yardımcı olmak ve onun kaygılarını paylaşmak üzere gerekli olan desteği göstermelidir (Yavuzer, 2006).

Çocukların ders çalışmaya karşı motive olmasında ailenin olumlu rol oynayabilmesinin ilk şartı: çocukları anlamaktır. İyi bir iletişimin olduğu ailelerde, aile üyeleri birbirini tanır. Birbirini olduğu gibi kabul ederler. Böyle bir ortamda yetişen çocuk, sevildiğini, kendisine güven duyulduğunu, anlaşıldığını bilir. Bu da ona güç verecektir. Çocuklarını ders çalışmaya motive etmek isteyen aileler, çocuğun yapamadıklarının değil, yapabildiklerinin üzerinde durmalıdır ki; takdir edildiğini, desteklendiğini gören çocuk, o davranışı daha sık gösterebilir... hiç kuşkusuz,

çocuklarının yaşamlarının bu önemli dönemlerinde, onlara en iyi şekilde destek olmak her anne-babanın görevidir. Ancak önemli olan, çocuğa ‘doğru’ ve onun başarısını arttırabilecek bir şekilde destek vermektir (Acar, 2007).

Çalışmaları ailesi tarafından desteklenmeyen ve başarısızlıklarından dolayı eleştirilen çocuk, kendini değersiz bir kişi olarak görür, kendini küçümser. Bu da onun var olan yeteneklerini gizlemesine neden olabilir. Bu tür çocuklar kapasiteleri uygun olmasına rağmen, bunu kullanmayıp okuldaki başarılarını düşürebilirler. Buna karşılık, çocuklarına destekleyici bir ortam sağlayan, başarılarıyla ilgilenen , gelecek çalışmaları için onları teşvik eden, onlara sevgi ile yaklaşan ailelerin çocuklarında okul başarısının yüksek olduğu görülür (Yavuzer, 2006).

Arseven (1986); anne ve babanın, çocuğun kendi potansiyelini keşfetmede ve potansiyelini geliştirmede çocukla ilişki biçiminin önemli olduğunu belirtmektedir. Eğer öğrenci, anne ve babasıyla olumlu ilişkiler sistemini kurabilmişse yani anne ve baba öğrenci için bu ortamı hazırlamışsa hem çocuk kendi yeteneklerini hızla geliştirmiş hem de kendisi hakkında olumlu bir düşünce oluşturmuştur. Her ne kadar çocuğun akademik yeteneklerini tanımada öğretmeni belirli bir dereceye kadar öğrenciye yardım ediyorsa da anne ve baba baskın durumdadır.

1.3.2. Başarısızlık ve Aile

Okul başarısızlığını üç önemli faktör etkilemektedir:

1. Ev ve aile ortamı
2. Bireysel özellikler
3. Okul ve öğretmen

Anne ve baba, çocuğun dış dünyayı keşfetmek ve tanımak için yaptığı girişimleri desteklediği, bağımsız olması konusunda çocuğu teşvik ettiği takdirde, çocuk kendi kendine yetmenin hazzını yaşar. Genellikle başarısız çocuk, motivasyonu eksik olan çocuktur. Motivasyonunu geliştirmek için çocuğun kendine olan güvenini kazandırmak, ailenin en önemli görevi olmalıdır. Teşvik edici tutum, çocuğu araştırmaya ve yeni şeyler öğrenmeye yöneltir (Yavuzer, 2006).

Genç (2005), çocukların başarıları üzerinde ailelerin evde sağladıkları ortamın etkili olduğunu belirtmektedir. Ailenin çocuğa yardımcı olarak yol

göstermesi, hangi konuları öğrendiği, neleri öğrenmesi gerektiği, kullanması gereken araç gerecin neler olduğu, eksikliklerinin neler olduğunu, durumunu bilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Öğrenci ailelerinin yanlış tutumu, ilgisizliği, baskısı, sertliği, sevgisizliği ya da aşırı ilgisi gibi durumlar öğrencilerin, ders çalışmaktan soğumalarına, korku ve gerginlik duymalarına neden olmaktadır (Küçükahmet, 2001).

Öğrenmeyi, akıl yürütmeyi ve sınav başarısını olumsuz yönde etkileyen, temelinde öğrencinin kendine güvensizliği yatan yüksek kaygıdır. Güvensizlik ise önemli ölçüde anne ve babanın bilerek ve ya bilmeyerek uyguladığı eğitim ve yaklaşımların sonucudur. Anne-babaların çok küçük yaştan başlayarak yüksek başarı beklentisi, çocuğun hatalarını düzeltmek için onu eleştirmek, çocuğun dayak, hırpalama gibi cezalarla eğitilmesi, yargı ifadesi taşıyan olumsuz sıfatlarla nitelemek çocuğun kendine olan güvenini zayıflatır. Bunun sonucunda ortaya çıkan kaygı, başarıya olumlu katkısı olmayan kaygıdır ve bununla başa çıkmak çok zordur. Çocukların sınava hazırlandıkları sırada anne-babalara düşen en önemli görev, çocuklarının çalışma isteğini artırmak ve onu çalışmaya teşvik etmek için kaygı yükseltici yaklaşımlardan kaçınmaktır (Baltaş, 1993).

Çocuğun aile içindeki yeri ve onunla kurulan iletişim biçimi düşük olması okul başarısını etkileyen önemli bir faktördür. Okulda başarısız olan 7-17 yaşları arasında 50 çocuk üzerinde, ülkemizde gerçekleştirilen araştırmaya göre; başarısız çocukların %66'sının babalarının kendilerine zaman ayıramayacak kadar meşgul oldukları, %46'sının psiko-sosyal olgunluklarının yetersiz olduğu, %44'ünün ailesinde ana-baba ilişkilerinin kötü olduğu, %46'sında dikkatsizlik ve dalgınlık, %32'sinin arkadaşlarıyla ilişkisinin kötü olduğu, %36'sının otoriteye karşı olduğu, %24'ünde yalan, %24'ünde de tırnak yeme saptanmıştır. Bu bulgular da bize, okul başarısızlığında aile faktörünün önemli derecede etkili olduğunu göstermektedir (Yavuzer, 1999).

1.3.3. Ev Ödevleri

Ev ödevleri, öncelikle okulda öğrenilen bilgi ve yaşantıların kalıcılığını sağlamak veya bu bilgi ve yaşantıları genişletmek amacıyla, öğretmenlerin

öğrencilere verdikleri çalışma işleridir. Ödevler, çocukta sorumluluk duygusu geliştirmesi açısından son derece önemlidir(Acar, 2007).

Çavuş (2005)' a göre, ödevin sorumluluk geliştirme, planlı ve programlı olma alışkanlığı kazandırma, başarıma zevkini yaşatma, ders başarısını artırma, anne ve babaya çocuğunun kabiliyetlerini görme imkanı sağlama gibi yararları vardır.

Ev ödevlerinin yapılmasında, çocuğa olduğu kadar anne ve babaya düşen sorumluluklar da vardır. Aileler şunlara dikkat etmelidirler:

- a. Çocuğu kendi başına çalışmaya yöneltmek, yardımcı olmak ve yol göstermek şarttır.
- b. Yardım etmek, emir vermek ve tehdit etmek yerine destek ve güven verilmelidir.
- c. Anne ve babalar, çocuklarının ev ödevlerini kontrol etmelidirler. Ödevlerini niçin yapması gerektiği, yaptığı ve yapmadığı durumlarda karşılaşıcağı durumlar anlatılmalıdır.
- d. Düzenli aralıklarla öğretmeni ile görüşülmeli ve yardım alınmalıdır.
- e. Aile, çocuğun ödev sorumluluğunu kesinlikle üzerine almamalıdır.
- f. Çocuğun çalışma odasının düzenlenmesinde birlikte hareket edilmelidir.
- g. Çocuğun ödevle ilgili dokümanlarının hazır olması sağlanmalıdır (Acar, 2007).

Reca (2005), başarıda veliye düşen ödevleri şu şekilde sıralamıştır:

1. Öğrenciye hoşgörü ve sevgi göstermek.
2. Sınıf toplantılarına düzenli katılmak.
3. Ödevlerde çocuğu yönlendirmek.
4. Okula ve öğretmene güvenmek. Öğretmenle sürekli iletişim kurmak.
5. Okulda yapılan sosyal etkinliklere katılmak.
6. Okul-aile birliğinin amaçlarına uygun görevler almak.
7. Çocuğun bütün ihtiyaçlarını imkanları ölçüsünde karşılamak
8. Çocuğun beslenmesine dikkat etmek.

2. OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ

Zorunlu eğitim geçmişe oranla daha uzun bir zamanı kapsamakla birlikte, çocuğun okulda geçirdiği zaman ailesi ve çevresiyle geçirdiği zamana göre hâlâ kısa olduğundan okul öğrenmelerinin aile çevresinde de desteklenmesi gereklidir.

Çocuklarına destekleyici bir ortam sağlayan aileler, sosyo-ekonomik durumları yetersiz olsa bile çocuklarının okul başarısına olumlu etki yapabilirler. Öğrencilerin okul başarılarını artırmak hem ailelerin hem de okulun ortak sorunudur. Okul ve aileler bu amacı gerçekleştirmeye yönelik programlarını düzenlemek ve uygulamak için birlikte çalışabilir (Tutkun ve Köksal, 2000, 220).

Okul-aile iş birliği, öğrenci başarısının artması, katılım, güdülenme, kendine güven ve davranışların değişmesini sağlamaktadır. Ayrıca çocukların okul ve öğretmenlere ilişkin olumlu tutumlar geliştirilmesinde de aile katılımı temel bir araçtır (Burns, 1993,9' ten aktaran ; Pehlivan, 2000:110).

Çelenk (2003)' e göre, ilk okuma yazma öğretiminde ve okuduğunu anlama başarısında evde eğitim yardımı alan öğrencilerin daha başarılı olduğu ortaya çıkmaktadır. Okul ile dayanışma içerisindeki ailelerden gelen öğrencilerin okuduğunu anlama başarılarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

3. OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ İLE İLGİLİ YAPILAN BAZI ÇALIŞMALAR

Gökçe (2000), yaptığı çalışmada, ilköğretimde okul- aile işbirliğinin geliştirilmesine yönelik olarak okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrenci velilerinin beklenti ve önerilerini belirlemektedir. Okul yöneticisi, öğretmenler ve velilerin tamamına yakınının sürekli etkileşim ve işbirliğinin sağlanması gerekliliği konusunda görüş birliğinde oldukları belirtilmektedir. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin, öğrenci velilerinin okula ve kendilerine yardımcı olmalarını ve sorumluluklarını yerine getirmelerini beklerken velilerin de okul yönetimine aktif olarak katılmayı, eğitimin niteliğinin artırılmasını ve sosyal faaliyetlerin artırılarak okul-aile işbirliğinin etkin hale getirilmesini istediklerini belirtmiştir.

Okul-aile işbirliğinde velilerin beklentisi ile ilgili Kıncal (1991) tarafından yapılan bir araştırmada velilerin Okul Aile Birliği'nden beklentilerinin çocukların

başarı düzeyini yükseltmek olduğu belirtilmiştir. Aynı araştırmanın sonuçlarına göre, velilerin %73,3' ünün öğretmenlerle yaptıkları görüşmelerin konusunu, çocukların derslerdeki başarı durumu oluşturmaktadır.

Kolay (2004) okul-aile-çevre işbirliğinin yeri ve önemini belirtmek amacıyla yaptığı çalışmada, okul-aile-çevre arasında yeterince işbirliğinin sağlanamadığını, bunda okulun, ailenin ve çevrenin etkisinin büyük olduğunu belirtmiştir. Bu durumun da öğrencileri olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedir. Olumsuz durumların sebeplerine değinilerek değerlendirmeler yapılmış, önerilerde bulunulmuştur.

Çelenk (2003), okul başarısının ön koşulu: okul aile dayanışması adlı çalışmasında, öğrencinin okul başarısı üzerinde aile faktörünün oynadığı rolü açıklamıştır. Eğitim açısından destekleyici tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarısının yüksek olduğunu, aile, bakım, şefkat ve korumasının okul başarısını yükseltmede önemli olduğunu, okul ile ortak program üzerinde görüş birliği sağlayan ailelerin çocuklarının okul başarısının yüksek olduğunu belirtmektedir.

Demirbulak (2000), veli- öğretmen görüşmeleri ile ilgili yaptığı çalışmada, veli-öğretmen görüşmelerinin sağlıklı ve işlevsel olmadığını belirtmektedir. Öğrenci ve velilerin eğitimin her aşamasında aktif olarak yer alması gerektiğini savunmaktadır. Bunun öğrenci merkezli eğitimin gereği olduğunu belirtmektedir.

Aslanargun (2007), okul-aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine etkisi çalışmasında, öğrencilerin okul başarısının sadece okulda öğretmen-öğrenci etkileşimi sonucunda gerçekleşmediğini, aile katılımının öğrencinin okul başarısına etki eden en önemli etmenlerden biri olduğunu savunmaktadır.

Arslan ve Nural (2004), okul öncesi eğitimde okul-aile işbirliğinin önemi çalışmalarında, ailelere yönelik, okul ile işbirliği içerisinde okul dışında uygulayabilecekleri “Aileler İçin Etkinlikler Takvimi” hazırlamanın önemini açıklamışlardır.

Öğretmenlerle velilerin iletişiminin artmasıyla birlikte hem başarı yükselir hem de okuldaki disiplin sorunları engellenebilir. Özdayı (2004) ve Ovacık (1991) ‘ a göre, istenmeyen davranışların en aza indirilebilmesi için öğretmen, yönetici ve

ailenin ortak çaba içerisinde olmaları, olaylara anlayışla yaklaşmaları, ilgi ve ihtiyaçlarına cevap veren programlarla öğrencilerin motive edilmesi gerekmektedir. Böylece sorun olabilecek durumların önüne geçilebilir.

Okul ve ailenin işbirliği, çocuğun çok yönlü ve sağlıklı gelişimi için çok önemlidir. Kaya ve Gültekin (2004) tarafından okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara ailelerin ilgi ve katılımları ile okul öncesi eğitim kurumlarının aile eğitimine katkısı konusunda anne-baba görüşleri konusunda yapılan araştırma bulguları anne ve babaların, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara karşı ilgili, iş birliğine açık ve aile eğitimine yönelik programlara katılmaya istekli olduklarını göstermiştir.

Genç (2005) okul- aile işbirliği ile ilgili görüşler üzerine yaptığı çalışmada, öğretmen ve veli görüşmelerinin sağlıklı şekilde yürütüldüğünü, velilerin toplantılara katılımlarının yüksek olduğunu belirtmektedir. Çayırılı (1998) ise okul-aile ilişkisi ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini aldığı çalışmada, öğretmen ve veli için okul aile işbirliğinin önemli olduğu konusunda görüş birliği içinde olduklarını ifade etmektedir.

Okul- aile iletişimini olumsuz yönde etkileyen etkenler de mevcuttur. Bu alanda da çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Gürşimşek (2003)' in yaptığı araştırmada, okul öncesi eğitime ailelerin katılımı, ev temelli, okul temelli ve okul-aile işbirliği temelli açılarından incelenmiştir. Ailelerin eğitim sürecinin aktif bir ögesi olarak evde ve okulda çeşitli etkinlikleri sürdürmeye ilişkin davranışların daha az ortaya çıktığı görülmektedir. Ailelerde yaygın olan 'öğrenmenin okulda ve öğretmen sorumluluğunda gerçekleşmesi gerektiği' düşüncesinin, ev temelli katılım anlayışının yetersiz kalmasında etken olduğu düşünülmektedir.

Aslanargun ve arkadaşlarının (2004) yaptığı, okula yönelik veli ilgi yetersizliğinin sebepleri adlı araştırmaya göre, aileler okula yeterince ilgi göstermeme nedenlerini işlerinin çokluğuna, kendi eğitim düzeylerinin yetersiz olmasına bağlamaktadırlar. Genel anlamda ailelerin okula yönelik ilgi yetersizliğinin temelinde okul yönetimi ve öğretmenlerle iletişimsizlikten kaynaklanan yanlış anlamaların ve şüphelerin bulunduğu belirtilmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılacak ölçme aracı, araştırma verilerinin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, 2005 (yeni) Fen ve Teknoloji öğretim programının veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesini araştırmak üzerine, Afyonkarahisar il merkezinde öğrenim gören öğrencilerin velilerine uygulanan genel tarama modeli ile yapılmıştır.

Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2006:79).

2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Afyonkarahisar il merkezindeki ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Evren (anakütle-populasyon), araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği birimler bütünüdür (Yazıcıoğlu, 2004).

Bir araştırma problemine ilişkin verilerin, anakütleyi oluşturan tüm birimlerden alınması çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Anakütlelerin sayıları çok fazla olduğu durumlarda anakütlelerden örnek seçilmekte ve veriler örneğe giren bu birimlerden alınmaktadır. Seçilen birimlerin oluşturduğu kütleyle ise örneklem adı verilmektedir (Yazıcıoğlu, 2004).

Araştırmanın örneklemini ise random yöntemi ile belirlenerek Afyonkarahisar il merkezindeki Şemsettin Karahisari İlköğretim okulu, Atatürk İlköğretim okulu, Hoca Ahmet Yesevi İlköğretim Okulu ve Oruçoğlu İlköğretim Okullarında öğrenim gören öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Örneklem, 350 veliden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında yer alan bu okullar, ailelerin sosyo-ekonomik durumları, eğitimsel durumları, gelir durumları göz önünde

bulundurularak ve sonuçların daha sağlıklı olması bakımından uygun örneklem olabileceği düşünülerek seçilmiştir. Velilere uygulanan anket sonuçlarına göre değerlendirme yapılmıştır.

2.1. ARAŞTIRMA ÖRNEKLEMİ İLE İLGİLİ DAĞILIMLAR

2.1.1. Velilerin Öğrenim Durumuna İlişkin Dağılımı

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Velilerin Öğrenim Durumuna İlişkin Bulgular

		f	%
Velilerin Öğrenim Durumu	İlkokul mezunu	46	13,1
	Ortaokul mezunu	34	9,7
	Lise mezunu	129	36,9
	Yüksekokul mezunu	141	40,3
	Toplam	350	100,0

Araştırmaya katılan 350 velinin frekans durumuna bakıldığında 46 ilkokul mezunu, 34 ortaokul mezunu, 129 lise mezunu, 141 yüksekokul mezunu olduğu görülmektedir. İlkokul ve ortaokul mezunu velilerin katılım sayısının birbirine yakın olduğu, lise ve yüksekokul mezunu velilerin de katılım sayısının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Lise ve yüksekokul mezunu velilerin çoğunluğu oluşturdukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan velilerin öğrenim durumuna göre %13,1'ini ilkokul mezunu, %9,7'sini ortaokul mezunu, %36,9'unu lise mezunu ve %40,3'ünü de yüksekokul mezunları oluşturmaktadır. Lise ve yüksekokul mezunu velilerin değerleri yakın olmasına rağmen çoğunluğunu yüksekokul mezunu veliler oluşturmaktadır.

2.1.2. Velilerin Meslek Durumuna İlişkin Dağılımı

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Velilerin Meslek Durumuna İlişkin Bulgular

		f	%
Velilerin Meslek Durumu	İşçi	59	16,9
	Memur	154	44,0
	Esnaf-tüccar	50	14,3
	Serbest meslek	87	24,9
	Toplam	350	100,0

Araştırmaya katılan velilerin 59'unu işçi, 154'ünü memur, 50'sini esnaf-tüccar ve 87'sini de serbest meslekte çalışan veliler oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan velilerin ortalamalarına bakıldığında, %16,9' unu işçi, %44'ünü memur, %14'ünü esnaf-tüccar ve %87'sini de serbest meslekteki veliler oluşturmaktadır. Velilerin çoğunluğunu memurların oluşturduğu görülmektedir.

2.1.3. Velilerin Gelir Durumuna İlişkin Dağılımı

Tablo 4. Araştırmaya katılan Velilerin Gelir Durumuna İlişkin Bulgular

		f	%
Velilerin Gelir Durumu	250-750TL	79	22,6
	750-1000TL	87	24,9
	1000-2000TL	155	44,3
	2000TL'den fazla	29	8,3
	Toplam	350	100,0

Araştırmaya, geliri 250-750TL olan 79 veli , geliri 750-1000TL olan 87 veli, geliri 1000-2000TL olan 155 veli ve geliri 2000'den fazla olan 29 veli katılmıştır.

Araştırmaya katılan velilerin gelir durumuna bakıldığında, %22,6'sını 250-750 TL arasında geliri olan veliler, %24,9'unu 750-1000TL arasında geliri olan veliler, %44,3'ünü 1000-2000TL arasında geliri olan veliler ve %8,3'ünü de geliri 2000TL' den fazla olan veliler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan velilerin çoğunluğunu geliri 1000-2000TL olan veliler oluşturmaktadır.

3- VERİ TOPLAMA ARAÇLARI VE VERİLERİN ANALİZİ

Bu araştırmada, hipotezlerin test edilmesi amacıyla veri toplama aracı olarak ‘‘anket’’ çalışması yapılmıştır.

3.1. ANKETİN HAZIRLANMASI VE VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada, öncelikle konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. İçerik bakımından çalışma konusuna yakın olan araştırmalar incelenmiştir. Daha önce yapılan çalışmalar göz önünde bulundurularak yeni programın veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi ile ilgili anket soruları hazırlanmıştır. Anket soruları, Kay (2007)’ın yapmış olduğu çalışmada kullandığı anketten uyarlanmıştır. Hazırlanan bu anket soruları Afyon Kocatepe niversitesinde görev yapan üç uzmanın görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşlerine göre gerekli düzenlemeler yapılarak 32 soruluk anket formu hazırlanmıştır.

Araştırmada kullanılan anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde velilerin, öğrenim düzeyi, gelir durumu ve mesleği ile ilgili kişisel sorular yer almaktadır. Kişisel özelliklere (demografik) ilişkin sorular, denekler hakkında tanımlayıcı bilgi sağlamaktadır. Deneğin kişisel özellikleri, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, din, ırk, sosyal statü, yaşadığı ortam ve vre ile ilgili sorulardır (Yazıcıoğlu, 2004). İkinci bölümde ise performans ve proje ödevleri, program, kullanılan kaynak kitaplar ve okul-aile işbirliği ile ilgili 32 maddeden oluşan anket soruları yer almaktadır. Velilerin, belirtilen ifadelere katılma düzeyleri ‘‘kesinlikle katılıyorum’’, ‘‘katılıyorum’’, ‘‘kararsızım’’, ‘‘katılmıyorum’’ ve ‘‘kesinlikle katılmıyorum’’ şeklinde 5’li likert tipi derecelendirme lği kullanılarak tespit edilmiştir. Velilerden uygun olanlarını işaretlemeleeri istenmiştir. Anket maddeleri ekte sunulmuştur.

3.2. ANKETİN UYGULANMASI

Anketler uygulanmadan önce bu anketin belirlenen okullardaki ğrenci velilerine uygulanabilmesi için Afyonkarahisar Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. İzin belgesi Ek tablo 1’de verilmiştir. Hazırlanan anketler n uygulama olarak 75 veliye uygulanmıştır. Bu konuda okul idarecileri ve öğretmenler gerekli yardımı sağlamışlardır. Öğretmenler tarafından velilere anket doldurulması ile ilgili gerekli bilgiler verilmiştir. Anketler ğretmenler tarafından dağıtılmış ve bir hafta sonra toplanmıştır.

Hazırlanan ve 32 sorudan oluşan veri toplama aracına yapı geçerliliğini belirlemek için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi, birbiriyle ilişkili p tane değişkeni bir araya getirerek az sayıda ilişkisiz ve kavramsal olarak anlamlı yeni değişimler (faktörler, boyutlar) bulmayı amaçlayan çok değişkenli bir istatistiktir (Büyüköztürk, 2006).

Faktör analizi, tüm veri yapıları için uygun olmayabilir. Verilerin, faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi ile incelenebilir. KMO' nun .60'dan yüksek, Barlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2006).

Anketin ön uygulamasına gerekli olan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Geçerlik, testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini ne derece doğru ölçtüğüyle ilgili bir kavramdır. Kapsam geçerliğini test etmede uzman görüşüne başvurulur. Uzmanlardan beklenen, maddelerin kapsam geçerliği bakımından değerlendirmesidir. Uzmanların %70-80 oranında uyuşma gösterdikleri maddeler, eleştirilere göre düzeltmeler yapılarak ölçekte tutulabilir. Soruların belirtilen özellikleri ne derece doğru ölçtüğü ise yapı geçerliğiyle ilgilidir. Yapı geçerliğini incelemek amacıyla faktör analizi, iç tutarlık analizi tekniklerinden yararlanılabilir (Büyüköztürk, 2006).

Geçerlik sonucu, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı 0.75 bulunmuştur. Bu aşamadan sonra yapılan güvenirlik analizi sonucunda, ölçeğin genel güvenirliği $\alpha=.87$ bulunmuştur. Test maddelerine verilecek cevapların üç veya daha fazla seçenekli olması durumunda Cronbach tarafından geliştirilmiş olan alfa (α) katsayısı kullanılır (Büyüköztürk, 2006). Özdamar (1997)'a göre, alfa katsayısının 0,80-1,00 arasında olması ölçme aracının yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. Madde analizleri sonucunda ayırt edicilik günü 0.30'un altına düşmeyen 32 madde seçilmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda gereken düzeltmeler yapıldıktan sonra anketin uygulanmasına karar verilmiştir.

3.3. VERİLERİN ANALİZİ

Veriler, kodlanarak bilgisayar ortamında SPSS paket programına girilmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkeni performans ve proje çalışmaları, Fen ve Teknoloji öğretim programı, kaynak kitap ve okul-aile işbirliğidir. Bağımsız değişkenleri öğrenim düzeyi, gelir durumu ve meslektir. Velilerin öğrenim düzeyi, gelir durumu ve mesleğe verdikleri cevaplar sayısallaştırılarak derecelendirilmiştir. Verilerin tablolar halinde ifade edilmesinde her hipoteze göre ayrı ayrı ortalamalar alınmıştır. Veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Nicel verilerin analizinde betimsel istatistikler ve $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde tek yönlü varyans (One-Way Anova) kullanılmıştır. Elde edilen bulgular tablolar şeklinde sunulmuştur. Uygulanan varyans analizi sonucunda F değeri anlamlı ise hangi gruplar arasında anlamlılık olduğunu ortaya koymak amacıyla En Az Anlamlı Fark (LSD) sınaması uygulanmıştır.

Anketteki sorular dört alt bölümden oluşmaktadır. Buna göre, 1. bölüm “performans ve proje ödevleri”, 2. bölüm “Fen ve Teknoloji programı”, 3. bölüm “kaynak kitaplar”, 4. bölüm “okul-aile işbirliği” şeklindedir. Ankette, performans ve proje ödevlerini değerlendirme ile ilgili 15 madde, Fen ve Teknoloji programını değerlendirme ile ilgili 4 madde, kaynak kitapları değerlendirmekle ilgili 4 madde ve okul-aile işbirliğini değerlendirme ile ilgili 9 madde yer almaktadır. Anket soruları ekler kısmında sunulmuştur.

Anket soruları 5’ li likert ölçeğine göre değerlendirilmiştir. Soruların her biri için kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), kesinlikle katılıyorum (5) şeklinde düzenleme yapılmıştır. Çözümlemeler sonucunda elde edilen bulgular, 1.00-1.80 “kesinlikle katılmıyorum”, 1.81-2.60 “katılmıyorum”, 2.61-3.40 “kararsızım”, 3.41-4.20 “katılıyorum”, 4.21-5.00 “kesinlikle katılıyorum” aralıkları temel alınarak yorumlanmıştır.

Ankete katılan velilerin katılma derecelerine göre belirlenen düzeyler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5. *Anket Sorularına Verilen Cevapların Puan aralıkları*

Puan	Katılma Düzeyi	Sınırlar
1	Kesinlikle katılmıyorum	1.00-1.80
2	Katılmıyorum	1.81-2.60
3	Kararsızım	2.61-3.40
4	Katılıyorum	3.41-4.20
5	Kesinlikle katılıyorum	4.21-5.00

Araştırmaya katılan velilerin, öğrenim düzeyleri, 1. ilkokul mezunu, 2. ortaokul mezunu, 3. lise mezunu, 4. yüksekokul mezunu şeklinde grup oluşturmaktadır.

Araştırmadaki velilerin, gelir durumu, 250-750TL, 750-1000TL, 1000-2000TL ve 2000 üzeri olarak gruplandırılmıştır.

Araştırmaya katılan velilerin meslek durumları ise 1. çiftçi, 2. işçi, 3. memur, 4. esnaf-tüccar, 5. serbest meslek şeklinde gruplanmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, veri toplama aracından elde edilen bulgulara ve bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

1. ARAŞTIRMA SORU VE HİPOTEZLERİNİN İNCELENMESİ

1.1. ÖĞRENİM DURUMU DEĞİŞKENİNİN BOYUTLAR TEMELİNDE İNCELENMESİ

Velilerin, öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak boyutlar temelinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için tek yönlü varyans (Anova) testi uygulanmış ve anlamlı bir fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD testi ile test edilerek tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. *Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Boyutlar Temelinde Verilerin Dağılımı*

BOYUTLAR	Öğrenim Düzeyi	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
PROJE - PERFORMANS	İlkokul Mezunu	46	3,91	,565	,083	,051	,985
	Ortaokul Mezunu	34	3,89	,399	,068		
	Lise Mezunu	129	3,91	,513	,045		
	Yüksekokul Mezunu	141	3,92	,536	,045		
PROGRAM	İlkokul Mezunu	46	3,86	,807	,119	1,49	,217
	Ortaokul Mezunu	34	3,65	,593	,101		
	Lise Mezunu	129	3,59	,905	,079		
	Yüksekokul Mezunu	141	3,56	,903	,076		
KAYNAK	İlkokul Mezunu	46	4,08	,650	,095	2,11	,099
	Ortaokul Mezunu	34	3,83	,648	,111		
	Lise Mezunu	129	3,82	,758	,066		
	Yüksekokul Mezunu	141	3,76	,783	,065		
OKUL AİLE	İlkokul Mezunu	46	4,21	,836	,123	0,34	,794
	Ortaokul Mezunu	34	4,11	,529	,090		
	Lise Mezunu	129	4,19	,579	,051		
	Yüksekokul Mezunu	141	4,23	,572	,048		

* $p < .05$

Öğrenim durumu değişkenine göre boyutlar temelinde verilerin dağılımı incelendiğinde performans ve proje boyutundaki ortalamalara bakıldığında ilkökul mezunu veliler ($\bar{X}=3,91$), ortaokul mezunu veliler ($\bar{X}=3,89$), lise mezunu veliler ($\bar{X}=3,91$) ve yüksekokul mezunu veliler ($\bar{X}=3,92$) “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Ortalamaların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Anova sonuçları

incelendiğinde $F(3,349)=0,051$ ve $p=0,98>0,05$ olduğundan velilerin performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık yoktur. Yalnız maddeler düzeyinde incelendiğinde anlamlı farklılıklar görülmektedir.

Program boyutundaki ortalamalara bakıldığında, ilkokul mezunu veliler ($\bar{X}=3,86$), ortaokul mezunu veliler ($\bar{X}=3,65$), lise mezunu veliler ($\bar{X}=3,59$) ve yüksekokul mezunu veliler ($\bar{X}=3,56$) “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=1,49$ ve $p=0,21>0,05$ olduğundan velilerin program ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık yoktur. Ancak maddeler boyutunda incelendiğinde ilkokul mezunları ile yüksekokul mezunlarının programı değerlendirme boyutundaki görüşlerinde yüksekokul mezunları lehine anlamlı farklılık görülmektedir.

Kaynak kitap boyutundaki ortalamalar incelendiğinde, ilkokul mezunu veliler ($\bar{X}=4,08$), ortaokul mezunu veliler ($\bar{X}=3,83$), lise mezunu veliler ($\bar{X}=3,82$) ve yüksekokul mezunu veliler ($\bar{X}=3,76$) “katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,11$ ve $p=0,09>0,05$ olduğundan velilerin kaynak kitap ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık yoktur. Ancak maddeler boyutunda incelendiğinde ilkokul mezunları ile lise ve yüksekokul mezunlarının kaynak kitap değerlendirme boyutundaki görüşlerinde lise ve yüksekokul mezunları lehine anlamlı farklılık görülmektedir.

Okul aile birliği boyutundaki ortalamalara bakıldığında ilkokul mezunu veliler ($\bar{X}=4,21$) ve yüksekokul mezunu veliler ($\bar{X}=4,23$) “kesinlikle katılıyorum” ortaokul mezunu veliler ($\bar{X}=4,11$), lise mezunu veliler ($\bar{X}=4,19$) “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=0,34$ ve $p=0,79>0,05$ olduğundan velilerin okul aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık yoktur. Fakat maddeler temelinde incelendiğinde anlamlı farklılık görülmektedir.

1.1.1 Öğrenim Durumu Değişkeninin Maddeler Düzeyinde İncelenmesi

Velilerin, öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için Anova testi uygulanmış ve anlamlı bir fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD testi ile test edilerek tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Performans ve Proje) temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Öğrenim Düzeyi	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
1-Performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahibim.	İlkokul Mezunu	46	3,58	1,20	,177	2,99	,031*	1-2,3
	Ortaokul Mezunu	34	3,91	,900	,154			
	Lise Mezunu	129	3,95	,925	,081			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,08	,974	,082			
2- Çocuğum proje ödevi hazırlarken yardıma ihtiyaç duymaktadır.	İlkokul Mezunu	46	4,10	1,13	,168	,410	,746	
	Ortaokul Mezunu	34	4,17	,869	,149			
	Lise Mezunu	129	4,22	,903	,079			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,26	,791	,066			
3- Proje ve performans ödevlerinin öğrencinin bilgi ve becerisini geliştirdiğine inanıyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,06	1,18	,174	1,70	,166	
	Ortaokul Mezunu	34	4,29	,578	,099			
	Lise Mezunu	129	3,95	1,19	,105			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,84	1,07	,090			
4- Proje ve performans ödevlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	İlkokul Mezunu	46	3,82	1,21	,179	1,11	,344	
	Ortaokul Mezunu	34	3,61	,888	,152			
	Lise Mezunu	129	3,82	,961	,084			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,63	1,04	,087			
5-Çocuğumun ödev ve proje çalışmalarına yardımcı oluyorum.	İlkokul Mezunu	46	3,80	1,29	,190	3,37	,019*	1-3
	Ortaokul Mezunu	34	4,08	,995	,170			
	Lise Mezunu	129	4,09	,922	,081			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,29	,817	,068			
6- Performans ve proje ödevlerinin çocuğum başarısında (notuna) etkisi olduğunu biliyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,43	,885	,130	,426	,734	
	Ortaokul Mezunu	34	4,23	,889	,152			
	Lise Mezunu	129	4,39	,794	,069			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,35	,879	,074			
7- Okuldaki öğretim etkinliklerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	İlkokul Mezunu	46	3,80	1,18	,174	3,08	,028*	1-4
	Ortaokul Mezunu	34	3,64	,949	,162			3-4
	Lise Mezunu	129	3,70	1,07	,094			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,34	1,22	,103			
9-Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var.	İlkokul Mezunu	46	3,41	1,14	,169	16,17	,000 *	1-3,4
	Ortaokul Mezunu	34	3,26	,931	,159			2-3,4
	Lise Mezunu	129	3,88	,989	,087			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,24	,754	,063			

10-Ödev yönergelerini okuduğumda anlıyorum.	İlkokul Mezunu	46	3,78	1,09	,161	4,59	,004 *	1-4 2- 3,4
	Ortaokul Mezunu	34	3,52	,991	,170			
	Lise Mezunu	129	3,89	,900	,079			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,12	,857	,072			
12-Yapılan her etkinliğin çocuğa faydalı olduğunu düşünüyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,28	,958	,141	4,00	,008 *	1- 3,4 2- 3,4
	Ortaokul Mezunu	34	4,32	,806	,138			
	Lise Mezunu	129	3,91	,992	,087			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,79	1,18	,099			
13- Çocuğum evde fen ve teknoloji dersi için yeterli zaman harcamaktadır.	İlkokul Mezunu	46	3,63	1,23	,182	,110	,954	
	Ortaokul Mezunu	34	3,52	1,07	,185			
	Lise Mezunu	129	3,62	1,10	,097			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,65	1,10	,092			
14-Çocuğum fen ve teknoloji ödevlerini sürekli ve düzenli şekilde yapmaktadır.	İlkokul Mezunu	46	3,76	1,05	,155	,812	,488	
	Ortaokul Mezunu	34	3,97	,999	,171			
	Lise Mezunu	129	3,89	1,06	,094			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,01	,978	,082			
17-Proje ve performans için istenen araç ve gereçleri temin edebiliyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,13	1,10	,163	,288	,834	
	Ortaokul Mezunu	34	4,17	,757	,129			
	Lise Mezunu	129	4,04	1,00	,088			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,13	,863	,072			
18-Proje için gerekli olan malzemelerin maliyeti yüksektir.	İlkokul Mezunu	46	3,56	1,20	,177	2,66	,048*	1-3,4
	Ortaokul Mezunu	34	3,26	1,05	,180			
	Lise Mezunu	129	3,06	1,19	,105			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,02	1,20	,101			
21-Ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,45	,861	,127	2,03	,108	
	Ortaokul Mezunu	34	4,35	,645	,110			
	Lise Mezunu	129	4,23	,939	,082			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,10	,938	,079			

*p<.05

Tablo 7 incelendiğinde, velilerin 1. maddeye (performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahibim) verdikleri cevap ortalamalarının, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,58$), ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,91$), lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,95$), yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=4,08$) ”katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Ortalamalar içinde en düşük ortalamanın ilkokul mezunu veliler ve en yüksek ortalamanın da yüksekokul mezunu veliler olduğu görülmektedir. $F(3,349)=2,99$ ve $p=0,03<0,05$ olduğundan velilerin mezun durumuna göre performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları açısından aralarında anlamlı bir farklılık vardır. Hangi grupların arasında anlamlı bir farklılık olduğunu görmek için LSD testi sonuçlarına bakıldığında ilkokul mezunu ile lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Yani öğrenim düzeyinin yükselmesi ile

velilerin ödevler konusunda daha bilinçli olmaları arasında bağlantı olduğu söylenebilir.

Tablo 7'ye göre velilerin 5. maddeye (çocuğumun ödev ve proje çalışmalarına yardımcı oluyorum) verdikleri cevap ortalamalarının, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,80$), ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=4,08$), lise mezunu velilerin ($\bar{X}=4,09$) "katılıyorum", yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=4,29$) "kesinlikle katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı ilkokul mezunu, en yüksek ortalamayı da yüksekokul mezunu veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçlarına bakıldığında $F(3,349)=3,37$ ve $p=0,01<0,05$ olduğundan velilerin öğrenim düzeyine göre çocuklarının ödevlerine yardımcı olmaları konusunda anlamlı bir farklılık vardır. Farklılığın hangi yönde olduğunu belirlemek için LSD testi incelendiğinde ilkokul mezunu ile yüksekokul mezunu arasında yüksekokul mezunu veliler lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle yüksekokul mezunu veliler bu ifadeyi diğer velilere göre daha fazla düzeyde onaylamaktadırlar.

Velilerin 7. maddeye (okuldaki öğretim etkinliklerinin yeterli olduğunu düşünüyorum) verdikleri cevap ortalamaları, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,80$), ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,64$), lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,70$) "katılıyorum", yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=3,34$) "kararsızım" düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı yüksekokul mezunu, en yüksek ortalamayı da ilkokul mezunu veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçlarına bakıldığında $F(3,349)=3,08$, ve $p=0,02<0,05$ olduğundan velilerin öğrenim düzeyine göre okuldaki öğretim etkinliklerinin yeterli olması konusundaki görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görmek için LSD testi incelendiğinde ilkokul mezunu ile yüksekokul mezunu veliler arasında ve lise mezunu ile yüksekokul mezunu veliler arasında anlamlı farklılığın olduğu söylenebilir. Yüksekokul mezunu velilerin ilkokul mezunu ve lise mezunu velilere göre okuldaki etkinlikleri yeterli bulmada kararsız kaldıkları söylenebilir.

Tablo 7'de görüldüğü gibi velilerin 9. maddeye (çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,41$) "katılıyorum", ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,26$) "kararsızım", lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,88$) "katılıyorum", yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=4,24$) "kesinlikle katılıyorum" düzeyindedir.

En düşük ortalamayı ortaokul mezunu, en yüksek ortalamayı da yüksekokul mezunu veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçlarına bakıldığında $F(3,349)=16,17$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin öğrenim düzeyine göre ödevlere yardımcı olma konusundaki bilgilerinde anlamlı farklılık vardır. Hangi gruplar arasında farklılık olduğuna bakmak için LSD sonuçları incelendiğinde ilkokul mezunu ile lise ve yüksekokul mezunu arasında, ortaokul mezunu ile lise ve yüksekokul mezunu arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Yani öğrenim düzeyine göre velilerin ödevlere yardım konusundaki bilgileri arasında anlamlı farklılıklar vardır.

10. maddeye (ödev yönergelerini okuduğumda anlıyorum) verilen cevap ortalamalarının, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,78$), ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,52$), lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,89$), yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=4,12$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı ortaokul mezunu, en yüksek ortalamayı da yüksekokul mezunu veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçlarına bakıldığında $F(3,349)=4,59$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin öğrenim düzeyine göre ödev yönergelerini anlamaları konusundaki görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık LSD sonuçlarına göre ilkokul mezunu ile yüksekokul mezunu arasında yüksekokul mezunu veliler lehinedir. Ortaokul mezunu ile lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında , lise mezunu ile yüksekokul mezunu arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Buradan da öğrenim düzeyinin yükselmesi ile velilerin ödev yönergelerini anlamaları arasında bağlantı olduğu söylenebilir.

Tablo 7’ye göre velilerin 12. maddeye (yapılan her etkinliğin çocuğa faydalı olduğunu düşünüyorum) verdikleri cevap ortalamaları, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=4,28$), ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=4,32$) “kesinlikle katılıyorum”, lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,91$), yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=3,79$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı yüksekokul mezunu, en yüksek ortalamayı da ortaokul mezunu veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçlarına bakıldığında $F(3,349)=4,00$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin öğrenim düzeyine okulda yapılan etkinlikleri yeterli bulmaları ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık ilkokul mezunu ile lise ve yüksekokul mezunu arasında, ortaokul ile lise ve yüksekokul mezunu veliler arasındadır. Öğrenim düzeyine göre ilkokul mezunu veliler ortaokul ve lise mezununa göre ortaokul

mezunu da lise ve yüksekokul mezunlarına göre okulda yapılan her etkinliğin faydalı olduğunu düşündükleri söylenebilir.

18. maddeye (proje için gerekli olan malzemelerin maliyeti yüksektir) verilen cevap ortalamalarının, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,56$) “katılıyorum”, ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,26$), lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,06$), yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=3,02$) “kararsızım” düzeyinde olduğu görülmektedir. Ortalamaların birbirine yakın olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı yüksekokul mezunları, en yüksek ortalamayı ilkokul mezunları oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,66$ ve $p=0,04<0,05$ olduğundan velilerin öğrenim düzeyine göre malzemelerin maliyetinin yüksek olması konusundaki görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık LSD testine göre ilkokul mezunu veliler ile lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında, lise ve yüksekokul mezunu veliler lehinedir. Öğrenim düzeyine göre ilkokul mezunu veliler, lise ve yüksekokul mezunu velilere göre malzemelerin maliyetini yüksek bulmaktadırlar.

Elde edilen sonuç; “Velilerin, öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır” hipotezimizi desteklemektedir. Bu farklılık, yüksekokul mezunu velilerle ilkokul mezunu veliler arasındadır. Diğer bir ifadeyle yüksekokul mezunu veliler, performans ve proje ödevleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olma, ödevlere yardımcı olma, ödev yönergelerini anlama konularında daha fazla ilgilidirler. Yapılan her etkinliğin faydalı olması, okuldaki etkinliklerin yeterli olması ve proje malzemelerinin maliyetinin yüksek olması konusunda ise ilkokul ve ortaokul mezunu velilerin daha fazla katılımında buldukları görülmektedir.

Velilerin, öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, yeni Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için Anova testi uygulanmış ve anlamlı bir fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD testi ile test edilerek tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Program) Temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Öğrenim Düzeyi	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
8-Yeni öğretim programının SBS(seviye belirleme sınavı)’ye destekleyici etkisi olduğunu düşünüyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,15	1,01	,148	4,38	,005*	1-3,4
	Ortaokul Mezunu	34	3,67	,842	,144			
	Lise Mezunu	129	3,64	1,07	,094			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,48	1,17	,098			
11-Yeni programla birlikte çocuğumun problem çözme becerisinde gelişme olduğunu düşünüyorum.	İlkokul Mezunu	46	3,97	,999	,147	1,76	,153	
	Ortaokul Mezunu	34	3,94	,814	,139			
	Lise Mezunu	129	3,73	1,08	,095			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,61	1,13	,095			
15-Yeni müfredatla ilgili yeterli bilgim var.	İlkokul Mezunu	46	3,21	1,24	,183	2,47	,062	
	Ortaokul Mezunu	34	3,14	,957	,164			
	Lise Mezunu	129	3,24	1,17	,103			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,56	1,12	,094			
16-Yeni programla birlikte çocuğumun yorum yapma becerilerinde gelişme olduğunu düşünüyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,10	1,03	,153	2,94	,033*	1-3,4
	Ortaokul Mezunu	34	3,85	,892	,153			
	Lise Mezunu	129	3,73	1,06	,093			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,58	1,09	,092			

*p<.05

Velilerin 8. maddeye (Yeni öğretim programının SBS(seviye belirleme sınavı)’ye destekleyici etkisi olduğunu düşünüyorum.) verdikleri cevap ortalamaları, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}$ =4,15), ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}$ =3,67), lise mezunu velilerin ($\bar{X}$ =3,64), yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}$ =3,48) “katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. En düşük ortalamayı yüksekokul mezunları, en yüksek ortalamayı ilkokul mezunları oluşturmaktadır.

Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=4,38$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin öğrenim düzeyine göre programın SBS'ye etkisi olduğu konusundaki görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. LSD testi incelendiğinde bu farklılığın ilkokul mezunları ile lise ve yüksekokul mezunları arasında, lise ve yüksekokul mezunları lehine olduğu görülmektedir. Öğrenim düzeyi arttıkça velilerin yeni öğretim programının SBS'yi desteklediği konusundaki görüşlerinde anlamlı farklılıklar oluşmaktadır.

Tablo 8'e göre velilerin 16. maddeye (Yeni programla birlikte çocuğumun yorum yapma becerilerinde gelişme olduğunu düşünüyorum) verdikleri cevap ortalamaları, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=4,10$), ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,85$), lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,73$), yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=3,58$) "katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı yüksekokul mezunları, en yüksek ortalamayı ilkokul mezunları oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,94$ ve $p=0,03<0,05$ olduğundan öğrenim düzeyine göre velilerin yeni programın çocukta yorum yapma becerisini geliştirmesi ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık görülmektedir. Bu farklılığın LSD testi sonuçlarına göre ilkokul mezunu ile lise ve yüksekokul mezunu arasındadır. İlkokul mezunu velilerin bu görüşe daha fazla katıldıkları görülmektedir.

Elde edilen sonuç; "Velilerin, öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır" hipotezimizi desteklemektedir. Bu görüş farkı, ilkokul mezunu velilerle lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında, ilkokul mezunu veliler lehinedir. İlkokul mezunu veliler, yeni programın SBS'yi etkilemesi ve çocukta yorum yapma becerisini geliştirmesi görüşlerine daha fazla katılmaktadırlar. Diğer gruplar arasında görüş ayrılığı görülmemektedir.

Velilerin, öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak ilköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı Anova ile test edilmiş ve sonuçlar tablo 8’de sunulmuştur. Anlamlı bir fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD test edilmiş ve sonuçlar tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Kaynak kitap) Temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Öğrenim Düzeyi	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
19- Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır.	İlkokul Mezunu	46	4,04	1,03	,152	2,82	,039*	1-3,4
	Ortaokul Mezunu	34	3,73	1,08	,185			
	Lise Mezunu	129	3,51	1,15	,102			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,53	1,18	,099			
20- Ders ve çalışma kitapları görsel olarak (resim ,tablo vb.) çocuğumun dikkatini çekmektedir.	İlkokul Mezunu	46	4,28	,860	,126	2,90	,035*	1-3,4
	Ortaokul Mezunu	34	3,91	,865	,148			
	Lise Mezunu	129	3,96	,983	,086			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,78	1,09	,092			
22-Çocuğumun ders kitabını yeteri kadar açık ve anlaşılır buluyorum.	İlkokul Mezunu	46	3,82	1,14	,168	1,77	,152	
	Ortaokul Mezunu	34	3,38	1,04	,179			
	Lise Mezunu	129	3,53	1,17	,103			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,38	1,23	,103			
23- Çocuğumun ders dışı kaynak bulmasına yardımcı oluyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,19	1,08	,160	,533	,660	
	Ortaokul Mezunu	34	4,32	,767	,131			
	Lise Mezunu	129	4,30	,756	,066			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,36	,796	,067			

*p<.05

Tablo 9 incelendiğinde velilerin 19. maddeye (Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır.) verdikleri cevap ortalamaları, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=4,04$), ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,73$), lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,51$), yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=3,53$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı lise mezunları, en yüksek ortalamayı ilkokul mezunları oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,82$ ve $p=0,03<0,05$ olduğundan anlamlı farklılık vardır. LSD değerine bakıldığında ilkokul ile lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Bu

farklılık ilkököl mezunu velileri lehinedir. İlkökököl mezunu veliler, lise ve yüksekökököl mezunu velilere göre çocuklarının çalışma kitabından verimli şekilde yararlandığı düşüncesine daha çok katılmaktadırlar.

20. maddeye (Ders ve çalışma kitapları görsel olarak çocuğumun dikkatini çekmektedir.) verilen cevap ortalamaları incelendiğinde, ilkökököl mezunu velilerin ($\bar{X}=4,28$) “kesinlikle katılıyorum”, ortaökököl mezunu velilerin ($\bar{X}=3,91$), lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,96$), yüksekökököl mezunu velilerin de ($\bar{X}=3,78$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görölmektedir. En düşük ortalamayı yüksekökököl mezunları, en yüksek ortalamayı ilkökököl mezunları oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,90$ ve $p=0,03<0,05$ olduğundan velilerin öğrenim düzeyine göre ders ve çalışma kitaplarının çocuğün dikkatini çekmesi ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. LSD sonuçları incelendiğinde ilkökököl ile yüksekökököl mezunu veliler arasında anlamlı farklılık görölmektedir. Bu farklılık ilkökököl mezunu veliler lehinedir. İlkökököl mezunu veliler ders ve çalışma kitaplarının görsel olarak çocuklarının dikkatini çektiğini düşünmektedirler. Yüksekökököl mezunu veliler ise bu düşünceye fazla katılmamaktadırlar.

Elde edilen sonuç; “Velilerin, öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak ilköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır” hipotezimizi desteklemektedir. Yani ilkökököl mezunu veliler, çocuğünün çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmasına, ders ve çalışma kitaplarının görsel olarak dikkat çekmesi görüşlerine lise ve yüksekökököl mezunu velilere göre daha fazla katılmaktadırlar.

Velilerin, öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, okul – aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı Anova ile test edilmiş ve sonuçlar tablo 9’da sunulmuştur. Anlamlı bir fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD test edilmiş ve tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo10. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Maddeler (okul-aile işbirliği) Temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Öğrenim Düzeyi	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
24- Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim.	İlkokul Mezunu	46	3,50	1,34	,198	4,05	,008*	1-3,4
	Ortaokul Mezunu	34	3,82	1,05	,181			
	Lise Mezunu	129	3,93	1,05	,092			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,09	,835	,070			
25- Velinin, okulla ilgili tutumunun çocuğın başarısını etkilediğini biliyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,34	,848	,125	1,90	,129	
	Ortaokul Mezunu	34	4,20	,769	,132			
	Lise Mezunu	129	4,32	,902	,079			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,51	,733	,061			
26- çocuğumun başarılı olması için uygun çalışma ortamı hazırlıyorum	İlkokul Mezunu	46	4,52	,657	,097	,715	,543	
	Ortaokul Mezunu	34	4,32	,842	,144			
	Lise Mezunu	129	4,47	,650	,057			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,50	,672	,056			
27- Öğrenci başarısının okul-aile-öğrenci-öğretmen işbirliği ile paralel olduğunu düşünüyorum.	İlkokul Mezunu	46	5,36	5,87	,866	1,65	,176*	1-3
	Ortaokul Mezunu	34	4,61	,493	,084			
	Lise Mezunu	129	4,55	,759	,066			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,63	,680	,057			
28- Çocuğumun okuldaki fen ve teknoloji dersi etkinliklerine katılımını destekliyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,43	,806	,118	,035	,991	
	Ortaokul Mezunu	34	4,44	,612	,105			
	Lise Mezunu	129	4,46	,707	,062			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,46	,712	,060			
29- Çocuğumun okuldaki gelişimini düzenli olarak takip ediyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,08	1,13	,166	,406	,748	
	Ortaokul Mezunu	34	4,05	,885	,151			
	Lise Mezunu	129	4,19	,829	,073			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,20	,882	,074			
30- Çocuğum derste öğrendiklerini günlük hayatta uygulayabilmektedir.	İlkokul Mezunu	46	3,82	1,03	,153	,479	,697	
	Ortaokul Mezunu	34	3,79	,913	,156			
	Lise Mezunu	129	3,94	,954	,084			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,82	,958	,080			
31- Yeni programla ilgili görüş ve düşüncelerimi öğretmen ve idare ile paylaşıyorum..	İlkokul Mezunu	46	3,39	1,29	,190	,414	,743	
	Ortaokul Mezunu	34	3,26	,931	,159			
	Lise Mezunu	129	3,37	1,16	,102			
	Yüksekokul Mezunu	141	3,48	1,14	,096			
32- Okulun, sosyal ve psikolojik açıdan yaşama hazırlayıcı bir yol olduğunu düşünüyorum.	İlkokul Mezunu	46	4,47	,722	,106	,984	,401	
	Ortaokul Mezunu	34	4,50	,615	,105			
	Lise Mezunu	129	4,50	,708	,062			
	Yüksekokul Mezunu	141	4,35	,863	,072			

*p<.05

Tablo 10’da görüldüğü gibi velilerin 24. maddeye (Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim.) verdikleri cevap ortalamaları, ilkokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,50$), ortaokul mezunu velilerin ($\bar{X}=3,82$), lise mezunu velilerin ($\bar{X}=3,92$), yüksekokul mezunu velilerin de ($\bar{X}=4,09$) “katılıyorum” düzeyindedir. En düşük ortalamayı ilkokul mezunları, en yüksek ortalamayı yüksekokul mezunları oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=4,05$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin öğrenim düzeyine göre çocuğunun öğretmeni ile işbirliği içinde olması ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. LSD sonuçlarına göre ilkokul mezunu ile lise ve yüksekokul mezunu arasında lise ve yüksekokul mezunu veliler lehine anlamlı farklılık görülmektedir. Öğrenim düzeyi yükseldikçe velilerin öğretmen ile işbirliğinin arttığı söylenebilir.

Elde edilen sonuç; “Velilerin, öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır” hipotezimizi desteklemektedir. Bu görüş farkı ilkokul mezunu velilerle lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında, ilkokul mezunu veliler aleyhinedir. Başka bir ifadeyle ilkokul mezunu velilerin, çocuğun öğretmeni ile işbirliği içinde olma düşüncesine diğer velilere göre daha az katılımında bulunduğu görülmektedir. Diğer maddelerde öğrenim durumuna göre velilerin görüşleri arasında bir farklılık görülmemektedir.

1.1.2. Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Genel Değerlendirme

Velilerin öğrenim durumu değişkenine göre, boyutlar temelinde incelendiğinde görüşlerinde anlamlı fark görülmemektedir. Fakat maddeler düzeyinde incelendiğinde farklılıklar görülmektedir.

Maddeler boyutunda incelendiğinde, performans ve proje boyutunda, “Performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahibim”, “Ödev yönergelerini okuduğumda anlıyorum” ifadelerine veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. LSD sonuçlarına göre ilkokul mezunu velilerin görüşleri ile lise ve yüksekokul mezunu olan velilerin görüşleri arasında farklılık vardır. Lise ve yüksekokul mezunu velilerin aynı görüşte oldukları söylenebilir. İkokul ve ortaokul mezunu velilerin daha az katılımında buldukları görülmektedir.

“Çocuğumun ödev ve proje çalışmalarına yardımcı oluyorum”, “Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var” ifadelerine yüksekokul mezunu veliler “kesinlikle katılıyorum”, ilkokul ve ortaokul mezunu veliler ise “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu durum öğrenim düzeyi düşük velilerin yüksek olan velilere göre ödevler konusunda daha az katılımında bulduklarını göstermektedir. Bunda eğitim seviyesinin önemli olduğu söylenebilir. Eğitim seviyesi yükseldikçe eğitime verilen önemin ve ilgilenme düzeyinin arttığı söylenebilir.

“Okuldaki öğretim etkinliklerinin yeterli olduğunu düşünüyorum”, “Proje için gerekli olan malzemelerin maliyeti yüksektir” ifadelerine ilkokul mezunu veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişler ve “yapılan her etkinliğin çocuğa faydalı olduğunu düşünüyorum” ifadesine ise ortaokul mezunu veliler “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Lise ve yüksekokul mezunu veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. İlkokul ve ortaokul mezunu velilerin, etkinlikleri yeterli buldukları, her etkinliğin faydalı olduğunu düşündükleri görülmektedir. Lise ve yüksekokul mezunu velilerin daha eleştirel yaklaşımları söylenebilir.

Program boyutunda maddelere bakıldığında, “Yeni ilköğretim programının SBS’ye destekleyici etkisi olduğunu düşünüyorum”, “Yeni programla birlikte çocuğumun yorum yapma becerilerinde gelişme olduğunu düşünüyorum” ifadelerinde veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. LSD sonuçlarına göre ilkokul mezunu veliler ile lise ve yüksekokul mezunu velilerin görüşlerinde arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Lise ve yüksekokul mezunlarının aynı görüşü paylaştıkları görülmektedir. Lise ve yüksekokul mezunu velilerin programı değerlendirme konusunda daha bilinçli davrandıkları, eleştirel yaklaşımları söylenebilir. Burada eğitim seviyesinin de etkisi olduğu söylenebilir. İlkokul mezunu velilerin programa eleştirel yaklaşımdan olumlu gördükleri söylenebilir.

Kaynak kitaplar boyutuna bakıldığında, “Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır”, ifadesine veliler “katılıyorum”, “Ders ve çalışma kitapları görsel olarak çocuğumun dikkatini çekmektedir” ifadesine ilkokul mezunu veliler “kesinlikle katılıyorum” diğer veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. İlkokul mezunu velilerin, kitapların görsel olarak dikkat çekmesine

daha fazla katıldıkları görülmektedir. İlkokul mezunu velilerin fazla eleştirel yaklaşmadıkları söylenebilir.

Okul-aile işbirliği boyutunda, “Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim”, ifadesine veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. LSD sonucuna göre ilkokul mezunu velilerle lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında fark görülmektedir. İlkokul mezunu veliler, diğer velilere göre işbirliği konusundaki görüşe daha az katılımında bulunmuşlardır. “Öğrenci başarısının okul-aile-öğrenci-öğretmen işbirliği ile paralel olduğunu düşünüyorum”, “Okulun, sosyal ve psikolojik açıdan yaşama hazırlayıcı bir yol olduğunu düşünüyorum” ifadelerine veliler “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

1.2. MESLEK DURUMU DEĞİŞKENİNİN BOYUTLAR TEMELİNDE İNCELENMESİ

Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak boyutlar temelinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için Anova testi uygulanmış ve anlamlı bir fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD testi ile test edilerek tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Meslek Durumu Değişkenine Göre Boyutlar Temelinde Verilerin Dağılımı

BOYUTLAR	Meslek Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
PROJE - PERFORMANS	İşçi	59	3,81	,549	,071	1,31	,270
	memur	154	3,92	,529	,042		
	Esnaf - Tüccar	50	4,00	,480	,067		
	Serbest Meslek	87	3,92	,493	,052		
PROGRAM	İşçi	59	3,58	,907	,118	1,19	,311
	memur	154	3,55	,910	,073		
	Esnaf - Tüccar	50	3,80	,765	,108		
	Serbest Meslek	87	3,66	,815	,087		
KAYNAK	İşçi	59	3,76	,851	,110	1,51	,212
	memur	154	3,79	,738	,059		
	Esnaf - Tüccar	50	4,03	,612	,086		
	Serbest Meslek	87	3,85	,759	,081		
OKUL AİLE	İşçi	59	4,09	,807	,105	,951	,416
	memur	154	4,21	,580	,046		
	Esnaf - Tüccar	50	4,29	,525	,074		
	Serbest Meslek	87	4,20	,550	,058		

*p<.05

Meslek durumu değişkenine göre boyutlar temelinde verilerin dağılımı incelendiğinde performans ve proje boyutundaki ortalamalara bakıldığında veri sonuçlarına göre işçi olan velilerin ortalamasının ($\bar{X}=3,81$), memur velilerin ortalamasının ($\bar{X}=3,92$), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}=4,00$) ve serbest meslek sahibi velilerin ($\bar{X}=3,92$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülüyor. Ortalamalar içinde en düşük ortalamanın işçi veliler ve en yüksek ortalamanın da esnaf-tüccar veliler olduğu görülmektedir. Tablo 10 incelendiğinde $F(3,349)=1,31$ ve $p=0,31>0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları açısından aralarında anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat maddeler tek tek incelendiğinde bazı maddelerde anlamlı farklılıklar görülmektedir.

Program boyutundaki ortalamalara bakıldığında, işçi velilerin ($\bar{X}=3,58$), memur velilerin ($\bar{X}=3,55$), esnaf-tüccar velilerin ($\bar{X}=3,80$), serbest meslek sahibi velilerin ($\bar{X}=3,66$) “katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. Ortalamalar içinde en düşük ortalamanın memur olan veliler ve en yüksek ortalamanın da esnaf-tüccar olan veliler olduğu görülmektedir. Tablo 11 incelendiğinde $F(3,349)=1,19$ ve $p=0,31>0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre programı değerlendirme hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları açısından aralarında anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat maddeler düzeyinde incelendiğinde bazı maddelerde anlamlı farklılıklar görülmektedir.

Kaynak boyutundaki ortalamalar incelendiğinde, işçi velilerin ($\bar{X}=3,76$), memur velilerin ($\bar{X}=3,79$), esnaf-tüccar velilerin ($\bar{X}=4,03$), serbest meslek sahibi velilerin ($\bar{X}=3,85$) “katılıyorum” düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir. Ortalamalar içinde en düşük ortalamayı işçi olan veliler ve en yüksek ortalamayı da esnaf-tüccar olan velilerin oluşturduğu görülmektedir. Tablo 11 incelendiğinde $F(3,349)=1,51$ ve $p=0,21>0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre çocuklarının kaynak kitap kullanma durumunda anlamlı bir farklılık yoktur. Maddeler düzeyinde incelendiğinde bazı maddelerde anlamlı farklılıklar görülmektedir.

Okul aile işbirliği boyutundaki ortalamalara bakıldığında, işçi velilerin ($\bar{X}=4,09$), serbest meslek sahibi velilerin ($\bar{X}=4,20$) “katılıyorum”, memur velilerin ($\bar{X}=4,21$), esnaf-tüccar velilerin ($\bar{X}=4,29$) “kesinlikle katılıyorum”, düzeyinde

görüş belirttikleri görülmektedir. Ortalamalar içinde en düşük ortalamayı işçi olan veliler ve en yüksek ortalamayı da esnaf-tüccar olan velilerin oluşturduğu görülmektedir. Tablo 11 incelendiğinde $F(3,349)=0,95$ ve $p=0,41>0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre okul-aile işbirliği konusunda anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak maddeler düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir.

1.2.1. Meslek Durumu Değişkeninin Maddeler Düzeyinde İncelenmesi

Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için Anova testi uygulanmış ve sonuçlar tablo 12’de sunulmuştur. Anlamlı bir fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD testi ile test edilerek tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. *Meslek Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Performans ve Proje) Temelinde Verilerin Dağılımı*

MADDELER	Meslek Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
1-Performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahibim.	İşçi	59	3,69	1,07	,139	3,43	,017*	1-2
	memur	154	4,10	,950	,076			2-4
	Esnaf - Tüccar	50	4,06	,934	,132			
	Serbest Meslek	87	3,80	,998	,107			
2- Çocuğum proje ödevi hazırlarken yardıma ihtiyaç duymaktadır.	İşçi	59	4,15	,996	,129	,366	,778	
	memur	154	4,27	,818	,065			
	Esnaf - Tüccar	50	4,16	,888	,125			
	Serbest Meslek	87	4,21	,945	,101			
3- Proje ve performans ödevlerinin öğrencinin bilgi ve becerisini geliştirdiğine inanıyorum.	İşçi	59	4,11	1,08	,141	1,26	,288	
	memur	154	3,85	1,11	,089			
	Esnaf - Tüccar	50	4,12	1,15	,163			
	Serbest Meslek	87	3,94	1,07	,114			
4- Proje ve performans ödevlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	İşçi	59	3,71	1,08	,141	,509	,676	
	memur	154	3,66	1,01	,081			
	Esnaf - Tüccar	50	3,82	1,17	,165			
	Serbest Meslek	87	3,80	,925	,099			
5-Çocuğumun ödev ve proje çalışmalarına yardımcı oluyorum.	İşçi	59	3,83	1,13	,147	3,58	,014*	1-2,3
	memur	154	4,27	,810	,065			
	Esnaf - Tüccar	50	4,24	,822	,116			
	Serbest Meslek	87	4,04	1,08	,116			
6- Performans ve proje ödevlerinin çocuğum başarısında (notuna) etkisi olduğunu biliyorum.	İşçi	59	4,35	,782	,101	,456	,714	
	memur	154	4,33	,871	,070			
	Esnaf - Tüccar	50	4,34	,939	,132			
	Serbest Meslek	87	4,45	,804	,086			

7- Okuldaki öğretim etkinliklerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	İşçi	59	3,62	1,14	,148	1,89	,129	
	memur	154	3,40	1,18	,095			
	Esnaf - Tüccar	50	3,68	1,09	,155			
	Serbest Meslek	87	3,74	1,11	,119			
9-Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var.	İşçi	59	3,38	1,11	,145	9,38	,000*	1-2,3,4
	memur	154	4,14	,803	,064			
	Esnaf - Tüccar	50	3,94	1,03	,146			
	Serbest Meslek	87	3,81	,994	,106			
10-Ödev yönergelerini okuduğumda anlıyorum.	İşçi	59	3,47	1,16	,151	6,48	,000*	1-2,3,4
	memur	154	4,07	,828	,066			
	Esnaf - Tüccar	50	4,04	,832	,117			
	Serbest Meslek	87	3,94	,906	,097			
12-Yapılan her etkinliğin çocuğa faydalı olduğunu düşünüyorum.	İşçi	59	4,10	,977	,127	2,28	,078	
	memur	154	3,80	1,11	,089			
	Esnaf - Tüccar	50	4,20	1,04	,148			
	Serbest Meslek	87	3,97	1,03	,110			
13- Çocuğum evde fen ve teknoloji dersi için yeterli zaman harcamaktadır.	İşçi	59	3,52	1,07	,139	,238	,870	
	memur	154	3,62	1,10	,089			
	Esnaf - Tüccar	50	3,66	1,11	,158			
	Serbest Meslek	87	3,67	1,16	,125			
14-Çocuğum fen ve teknoloji ödevlerini sürekli ve düzenli şekilde yapmaktadır.	İşçi	59	3,88	1,06	,139	,077	,973	
	memur	154	3,94	1,00	,081			
	Esnaf - Tüccar	50	3,96	1,02	,145			
	Serbest Meslek	87	3,91	1,03	,111			
17-Proje ve performans için istenen araç ve gereçleri temin edebiliyorum.	İşçi	59	4,01	1,04	,135	1,69	,168	
	memur	154	4,03	,928	,074			
	Esnaf - Tüccar	50	4,36	,721	,102			
	Serbest Meslek	87	4,13	,990	,106			
18-Proje için gerekli olan malzemelerin maliyeti yüksektir.	İşçi	59	3,11	1,21	,158	,075	,974	
	memur	154	3,16	1,22	,098			
	Esnaf - Tüccar	50	3,16	1,28	,181			
	Serbest Meslek	87	3,09	1,08	,116			
21-Ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.	İşçi	59	4,16	,985	,128	,640	,590	
	memur	154	4,16	,906	,073			
	Esnaf - Tüccar	50	4,32	,867	,122			
	Serbest Meslek	87	4,29	,890	,095			

*p<.05

Tablo 12'ye göre velilerin 1. maddeye (Performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahibim.) verdikleri cevap ortalamalarının, işçi olan velilerin ($\bar{X}=3,69$), memur olan velilerin ($\bar{X}=4,10$), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}=4,06$), serbest meslek sahibi velilerin de ($\bar{X}=3,80$) "katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı işçi olan veliler, en yüksek ortalamayı memur olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=3,43$ ve $p=0,01<0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olması ile ilgili görüşlerinde işçi velilerle

memur veliler ve memur velilerle serbest meslek sahibi veliler arasında fark vardır. İşçi veliler ve serbest meslek sahibi veliler memurlara göre bu maddeye daha az katıldıklarını belirtmektedirler.

Tablo 12 incelendiğinde, 5. maddeye (Çocuğumun performans ve proje çalışmalarına yardımcı oluyorum.) verilen cevap ortalamalarının, işçi olan velilerin ($\bar{X}=3,83$), serbest meslek sahibi velilerin ($\bar{X}=4,04$) “katılıyorum” memur olan velilerin ($\bar{X}=4,27$), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}=4,24$) “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı işçi olan veliler, en yüksek ortalamayı memur olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=3,58$ ve $p=0,01<0,05$ olduğundan, performans ve proje çalışmalarına yardımcı olmaları konusundaki görüşlerinde işçi velilerle memur ve esnaf-tüccar veliler arasında fark vardır.. İşçi veliler, memur ve esnaf velilere göre ödev çalışmaları konusunda çocuklarına daha az yardımcı olduklarını belirtmektedirler.

Velilerin 9. maddeye (Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var.) verdikleri cevap ortalamalarının, işçi olan velilerin ($\bar{X}=3,38$) “kararsızım”, memur olan velilerin ($\bar{X}=4,14$), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}=3,94$), serbest meslek sahibi velilerin de ($\bar{X}=3,81$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı işçi olan veliler, en yüksek ortalamayı memur olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=9,38$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin, ödevlere yardımcı olacak bilgiye sahip olma konusundaki görüşlerinde işçi velilerle diğer veliler arasında fark vardır. İşçi veliler, memur, esnaf-tüccar ve serbest meslek sahibi velilere göre bu ifadeye daha az derecede katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 12 incelendiğinde, velilerin 10. maddeye (Ödev yönergelerini okuduğumda anlıyorum.) verilen cevap ortalamalarının, işçi olan velilerin ($\bar{X}=3,47$), memur olan velilerin ($\bar{X}=4,07$), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}=4,04$), serbest meslek sahibi velilerin de ($\bar{X}=3,94$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı işçi olan veliler, en yüksek ortalamayı memur olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=6,48$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre ödev yönergelerini anlama konusunda işçi velilerle diğer veliler arasında fark görülmektedir. Diğer velilerin, ödev yönergelerini anlamaları konusunda daha yeterli oldukları söylenebilir.

Elde edilen sonuç; “Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır” hipotezimizi desteklemektedir. Velilerin, bu görüş farkı, işçi velilerle diğer veliler arasındadır. Başka bir ifadeyle işçi veliler, ödevlere yardımcı olma ilgili yeterli bilgisinin olması ve ödev yönergelerini anlama konularında daha yetersiz görülmektedir. Yine ödev çalışmalarına yardımcı olma, performans ve proje ödevi hakkında bilgisinin olması konularında memur velilere göre daha az katılımda bulunmaktadır.

Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için Anova testi uygulanmış ve sonuçlar tablo 13’te sunulmuştur. Anlamlı bir fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD testi ile test edilerek tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. Meslek Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Program) Temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Meslek Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P
8-Yeni öğretim programının SBS(seviye belirleme sınavı)’ye destekleyici etkisi olduğunu düşünüyorum.	İşçi	59	3,69	1,13	,147	2,46	,062
	memur	154	3,48	1,14	,092		
	Esnaf - Tüccar	50	3,90	,952	,134		
	Serbest Meslek	87	3,77	1,06	,114		
11-Yeni programla birlikte çocuğumun problem çözüme becerisinde gelişme olduğunu düşünüyorum.	İşçi	59	3,74	1,06	,138	1,08	,355
	memur	154	3,63	1,12	,090		
	Esnaf - Tüccar	50	3,92	1,00	,142		
	Serbest Meslek	87	3,81	1,04	,111		
15-Yeni müfredatla ilgili yeterli bilgim var.	İşçi	59	3,01	1,21	,157	2,62	,050
	memur	154	3,50	1,17	,094		
	Esnaf - Tüccar	50	3,42	,905	,128		
	Serbest Meslek	87	3,31	1,17	,125		
16-Yeni programla birlikte çocuğumun yorum yapma becerilerinde gelişme olduğunu düşünüyorum.	İşçi	59	3,86	1,13	,147	2,15	,093
	memur	154	3,59	1,08	,087		
	Esnaf - Tüccar	50	3,98	,958	,135		
	Serbest Meslek	87	3,77	1,03	,110		

*p<.05

Velilerin 15. maddeye (Yeni müfredatla ilgili yeterli bilgim var.) verdikleri cevap ortalamalarının, işçi olan velilerin ($\bar{X}=3,01$), serbest meslek sahibi velilerin de ($\bar{X}=3,31$) “kararsızım”, memur olan velilerin ($\bar{X}=3,50$), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}=3,42$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı işçi olan veliler, en yüksek ortalamayı memur olan veliler oluşturmaktadır. Ortalamaların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,62$ ve $p=0,05=0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre yeni müfredatla ilgili bilgi konusundaki görüşlerinde anlamlı farklılık yoktur.

Elde edilen sonuç; “Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır” hipotezimizi desteklememektedir. Yani, velilerin meslekleri ne olursa olsun yeni müfredatla ilgili bilgi sahibi olma, yeni programın yorum yapma, problem çözme becerisini geliştirmesi ve SBS’ye etkisi konularında velilerin görüşleri arasında benzerlik vardır.

Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak ilköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, ilköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı Anova ile test edilmiş ve anlamlı fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD ile test edilerek tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14. Meslek Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Kaynak kitap) Temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Meslek Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
19- Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır.	İşçi	59	3,38	1,30	,169	2,96	,032*	1-3
	memur	154	3,53	1,13	,091			
	Esnaf - Tüccar	50	4,00	,947	,134			2-3
	Serbest Meslek	87	3,67	1,15	,123			
20- Ders ve çalışma kitapları görsel olarak (resim ,tablo vb.)çocuğumun dikkatini çekmektedir.	İşçi	59	3,91	1,03	,135	1,40	,240	
	memur	154	3,84	1,02	,082			
	Esnaf - Tüccar	50	4,18	,747	,105			
	Serbest Meslek	87	3,95	1,08	,116			
22-Çocuğumun ders kitabını yeteri kadar açık ve anlaşılır buluyorum.	İşçi	59	3,57	1,37	,179	,532	,660	
	memur	154	3,42	1,17	,094			
	Esnaf - Tüccar	50	3,64	1,02	,145			
	Serbest Meslek	87	3,49	1,16	,124			
23- Çocuğumun ders dışı kaynak bulmasına yardımcı oluyorum.	İşçi	59	4,16	,874	,113	1,07	,361	
	memur	154	4,38	,725	,058			
	Esnaf - Tüccar	50	4,32	,913	,129			
	Serbest Meslek	87	4,28	,888	,095			

*p<.05

Tablo 14 incelendiğinde, velilerin 19. maddeye (Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır.) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, işçi olan velilerin ($\bar{X}$ =3,38) “kararsızım”, memur olan velilerin ($\bar{X}$ =3,53), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}$ =4,00), serbest meslek sahibi velilerin de ($\bar{X}$ =3,67) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı işçi olan veliler, en yüksek ortalamayı esnaf-tüccar olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,96$ ve $p=0,03<0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre çocuğın çalışma kitabından faydalanması ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık, işçi ile esnaf-tüccar arasında ve memur ile esnaf-tüccar arasında, esnaf-tüccar lehinedir. Esnaf-tüccar olan veliler, çocuklarının çalışma kitabından daha fazla verimli faydalandığını düşünmektedirler.

Elde edilen sonuç; “Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak ilköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır” hipotezimizi desteklemektedir. Bu farklılık, işçi velilerle esnaf-tüccar, memur velilerle esnaf-tüccar arasındadır. Başka bir ifadeyle esnaf-tüccar veliler, çalışma kitabından verimli yararlandığını düşünmektedir.

Velilerin, meslek durumu değişkenine bağlı olarak okul- aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, okul- aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı Anova ile test edilmiş ve anlamlı fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD ile test edilerek tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15. Meslek Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Okul-Aile İşbirliği) Temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Meslek Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
24-Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim.	İşçi	59	3,57	1,23	,160	3,28	,021*	1-2,3
	Memur	154	4,05	,901	,072			
	Esnaf - Tüccar	50	4,00	,968	,137			
	Serbest Meslek	87	3,89	1,08	,116			
25-Velinin, okulla ilgili tutumunun, çocuğun başarısını etkilediğini biliyorum.	İşçi	59	4,11	,984	,128	2,87	,036*	1-2,3,4
	Memur	154	4,48	,768	,061			
	Esnaf - Tüccar	50	4,44	,812	,114			
	Serbest Meslek	87	4,39	,767	,082			
26-Çocuğumun başarılı olması için uygun çalışma ortam hazırlıyorum.	İşçi	59	4,42	,747	,097	,531	,661	
	Memur	154	4,46	,715	,057			
	Esnaf - Tüccar	50	4,58	,537	,076			
	Serbest Meslek	87	4,48	,644	,069			
27- Öğrenci başarısının okul-aile- öğrenci- öğretmen işbirliği ile paralel olduğunu düşünüyorum.	İşçi	59	5,11	5,21	,679	,857	,463	
	Memur	154	4,62	,666	,053			
	Esnaf - Tüccar	50	4,60	,728	,103			
	Serbest Meslek	87	4,58	,656	,070			
28-Çocuğumun okuldaki Fen ve Teknolojisi dersi etkinliklere katılımını destekliyorum..	İşçi	59	4,33	,822	,107	1,19	,311	
	Memur	154	4,44	,722	,058			
	Esnaf - Tüccar	50	4,58	,609	,086			
	Serbest Meslek	87	4,50	,662	,071			
29- Çocuğumun okuldaki gelişimini düzenli olarak takip ediyorum..	İşçi	59	3,96	1,04	,136	1,24	,295	
	Memur	154	4,21	,870	,070			
	Esnaf - Tüccar	50	4,22	,736	,104			
	Serbest Meslek	87	4,20	,916	,098			
30-Çocuğum, derste öğrendiklerini günlük hayatta uygulayabilmektedir.	İşçi	59	3,64	1,07	,140	3,50	,016*	1-3,4
	Memur	154	3,78	,989	,079			2-3
	Esnaf - Tüccar	50	4,16	,765	,108			
	Serbest Meslek	87	3,98	,882	,094			
31-Yeni programla ilgili görüş ve düşüncelerimi öğretmen ve idare ile paylaşıyorum.	İşçi	59	3,23	1,16	,151	,784	,503	
	Memur	154	3,46	1,14	,092			
	Esnaf - Tüccar	50	3,52	1,18	,167			
	Serbest Meslek	87	3,35	1,14	,122			
32- Okullun, sosyal ve psikolojik açıdan yaşama hazırlayıcı bir yol olduğunu düşünüyorum.	İşçi	59	4,45	,677	,088	,376	,771	
	memur	154	4,39	,787	,063			
	Esnaf - Tüccar	50	4,52	,646	,091			
	Serbest Meslek	87	4,45	,860	,092			

*p<.05

Tablo 15 incelendiğinde, velilerin 24. maddeye (Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim.) verilen cevap ortalamaları incelendiğinde, işçi olan velilerin ($\bar{X}=3,57$), memur olan velilerin ($\bar{X}=4,05$), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}=4,00$), serbest meslek sahibi velilerin de ($\bar{X}=3,89$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı işçi olan veliler, en yüksek ortalamayı memur olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=3,28$ ve $p=0,02<0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre çocuğun öğretmeni ile işbirliği içinde olması ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Farklılık, işçi ile memur ve esnaf-tüccar arasındadır. Memur ve esnaf-tüccar olan veliler, çocuklarının öğretmeni ile daha fazla işbirliği içinde olduklarını ifade etmektedirler. İşçi velilerin bu ifadeye daha az düzeyde katıldıkları söylenebilir. Bu durum da maddi durumdan ve eğitim seviyesinden kaynaklanabilir.

Velilerin 25. maddeye (Velinin, okulla ilgili tutumunun, çocuğun başarısını etkilediğini biliyorum.) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, işçi olan velilerin ($\bar{X}=4,11$) “katılıyorum”, memur olan velilerin ($\bar{X}=4,48$), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}=4,44$), serbest meslek sahibi velilerin de ($\bar{X}=4,39$) “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı işçi olan veliler, en yüksek ortalamayı memur olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,87$ ve $p=0,03<0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre okulla ilgili tutumunun başarıyı etkilemesi konusundaki görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık, işçi ile diğer veliler arasındadır. İşçi olan velilere göre diğer veliler okula karşı tutumun başarıyı etkilemesi fikrini daha çok desteklemektedirler.

Tablo 15 incelendiğinde, velilerin 30. maddeye (Çocuğum, derste öğrendiklerini günlük hayatta uygulayabilmektedir.) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, işçi olan velilerin ($\bar{X}=3,64$), memur olan velilerin ($\bar{X}=3,78$), esnaf-tüccar olan velilerin ($\bar{X}=4,16$), serbest meslek sahibi velilerin de ($\bar{X}=3,98$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı işçi olan veliler, en yüksek ortalamayı esnaf-tüccar olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=3,50$ ve $p=0,01<0,05$ olduğundan velilerin meslek durumuna göre derste öğrenilenleri günlük hayatta kullanma konusundaki görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık, işçi ile esnaf-tüccar ve serbest

meslek arasındadır. Memur ile esnaf-tüccar arasındadır. Derste öğrenilenlerin hayatta uygulanması konusuna esnaf-tüccar ve serbest meslek sahibi veliler daha olumlu yaklaşmaktadırlar.

1.2.2. Meslek Durumu Değişkenine İlişkin Genel Değerlendirme

Velilerin meslek durumu değişkenine göre, boyutlar temelinde incelendiğinde hiçbir boyutta anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Fakat boyutlardaki maddelere inildiğinde farklılıklar görülmektedir.

Maddeler düzeyinde incelendiğinde, performans ve proje boyutunda, “Performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahibim”, “Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var”, “Ödev yönergelerini okuduğumda anlıyorum” ifadelerine veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. LSD sonuçlarına göre memur olan velilerle diğer velilerin görüşleri arasında farklılık görülmektedir. Memur velilerin, ödev yönergelerini anlama, ödev yardımcı olma ve ödevler hakkında bilgiye sahip olma konusunda daha yeterli oldukları söylenebilir. Bu durum öğrenim düzeylerinden kaynaklanabilir.

“Çocuğumun ödev ve proje çalışmalarına yardımcı oluyorum”, ifadesine memur veliler “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Diğer meslek sahibi veliler katılıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu durum memur velilerin ödevlere yardımcı olma konusunda daha hassas davrandıklarını göstermektedir.

Program boyutunda maddelere bakıldığında, “Yeni ilköğretim programının SBS’ye destekleyici etkisi olduğunu düşünüyorum”, “Yeni müfredatla ilgili yeterli bilgim var”, “Yeni programla birlikte çocuğumun yorum yapma becerilerinde gelişme olduğunu düşünüyorum” ifadelerinde veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Velilerin programı değerlendirme ile ilgili görüşlerinde hemfikir oldukları görülmektedir.

Kaynak kitaplar boyutuna bakıldığında, “Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır” ifadesine veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Esnaf-tüccar veliler lehine anlamlı farklılık vardır. Esnaf-tüccar veliler, ders kitabından faydalanma konusunda daha fazla katılımında buldukları söylenebilir.

Okul-aile işbirliği boyutunda, “Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim”, “Çocuğum, derste öğrendiklerini günlük hayatta uygulayabilmektedir” ifadelerine veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Esnaf-tüccar veliler ve memur velilerin, öğretmen ile işbirliği konusunda daha hassas davrandıkları söylenebilir. Öğrenilenleri günlük hayatta uygulama konusunda esnaf-tüccar veliler lehine anlamlı farklılık görülmektedir. “Velinin okulla ilgili tutumunun, çocuğun başarısını etkilediğini biliyorum” ifadesine işçi veliler “katılıyorum” düzeyinde diğer veliler “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Okulla ilgili tutumun önemine işçi velilerin daha az katılımında buldukları görülmektedir.

1.3. GELİR DURUMU DEĞİŞKENİNİN BOYUTLAR TEMELİNDE İNCELENMESİ

Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak boyutlar temelinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için Anova testi uygulanmış ve anlamlı bir fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD testi ile test edilerek tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. *Gelir Durumu Değişkenine Göre Boyutlar Temelinde Verilerin Dağılımı*

BOYUTLAR	Gelir Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
PROJE - PERFORMANS	250 - 750 TL	79	3,90	,537	,060	,867	,458	
	750 - 1000 TL	87	3,96	,515	,055			
	1000 - 2000 TL	155	3,87	,527	,042			
	2000'den Fazla TL	29	4,00	,412	,076			
PROGRAM	250 - 750 TL	79	3,75	,788	,088	1,31	,269	
	750 - 1000 TL	87	3,67	,832	,089			
	1000 - 2000 TL	155	3,55	,900	,072			
	2000'den Fazla TL	29	3,48	,993	,184			
KAYNAK	250 - 750 TL	79	4,02	,632	,071	2,73	,043*	1-3
	750 - 1000 TL	87	3,86	,686	,073			
	1000 - 2000 TL	155	3,73	,771	,061			
	2000'den Fazla TL	29	3,80	,998	,185			
OKUL AİLE	250 - 750 TL	79	4,19	,778	,087	2,12	,097	
	750 - 1000 TL	87	4,22	,499	,053			
	1000 - 2000 TL	155	4,15	,598	,048			
	2000'den Fazla TL	29	4,45	,365	,067			

*p<.05

Gelir durumu değişkenine göre boyutlar temelinde verilerin dağılımı incelendiğinde performans ve proje boyutundaki ortalamalara bakıldığında geliri 250-750TL olan velilerin ortalamasının ($\bar{X}=3,90$), geliri 750-1000TL olan velilerin ortalamasının ($\bar{X}=3,96$), geliri 1000-2000TL olan velilerin ($\bar{X}=3,87$) ve geliri 2000'den fazla olan velilerin ($\bar{X}=4,00$) "katılıyorum" düzeyinde olduğu görülüyor. Ortalamalar içinde en düşük ortalamanın geliri 1000-2000TL olan veliler ve en yüksek ortalamanın da geliri 2000'den fazla olan veliler olduğu görülmektedir. Tablo 16 incelendiğinde $F(3,349)=0,86$ ve $p=0,45>0,05$ olduğundan velilerin gelir durumuna göre performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları açısından aralarında anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat maddeler tek tek incelendiğinde bazı maddelerde anlamlı farklılıklar görülmektedir.

Program boyutundaki ortalamalara bakıldığında geliri 250-750TL olan velilerin ortalamasının ($\bar{X}=3,75$), geliri 750-1000TL olan velilerin ortalamasının ($\bar{X}=3,67$), geliri 1000-2000TL olan velilerin ($\bar{X}=3,55$) ve geliri 2000'den fazla olan velilerin ($\bar{X}=3,48$) "katılıyorum" düzeyinde olduğu görülüyor. Ortalamalar içinde en düşük ortalamanın geliri 2000'den fazla olan veliler ve en yüksek ortalamanın da geliri 250-750TL olan veliler olduğu görülmektedir. Tablo 16 incelendiğinde $F(3,349)=1,31$ ve $p=0,26>0,05$ olduğundan velilerin gelir durumuna göre programı değerlendirme hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları açısından aralarında anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat maddeler düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir.

Kaynak boyutundaki ortalamalar incelendiğinde, geliri 250-750TL olan velilerin ortalamasının ($\bar{X}=4,02$), geliri 750-1000TL olan velilerin ortalamasının ($\bar{X}=3,86$), geliri 1000-2000TL olan velilerin ($\bar{X}=3,73$) ve geliri 2000'den fazla olan velilerin ($\bar{X}=3,80$) "katılıyorum" düzeyinde olduğu görülüyor. Ortalamalar içinde en düşük ortalamayı geliri 1000-2000TL olan velilerin ve en yüksek ortalamayı da geliri 250-750TL olan velilerin oluşturduğu görülmektedir. Tablo 16 incelendiğinde $F(3,349)=2,73$ ve $p=0,04<0,05$ olduğundan velilerin gelir durumuna göre kaynak kitap kullanma durumunda anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılık geliri 250-750TL olan velilerle geliri 1000-2000TL olan veliler arasında ve geliri 250-750 TL olan veliler lehinedir. Gelir düzeyi arttıkça kaynak kitap alma, kullanma durumunun da arttığı söylenebilir.

Okul aile işbirliği boyutundaki ortalamalara bakıldığında, geliri 250-750TL olan velilerin ortalamasının ($\bar{X}=4,19$), geliri 1000-2000TL olan velilerin ($\bar{X}=4,15$) “katılıyorum”, geliri 750-1000TL olan velilerin ortalamasının ($\bar{X}=4,22$) ve geliri 2000’den fazla olan velilerin ($\bar{X}=4,45$) “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde olduğu görülüyor. Ortalamalar içinde en düşük ortalamayı geliri 1000-2000TL olan velilerin ve en yüksek ortalamayı da geliri 2000TL’den fazla olan velilerin oluşturduğu görülmektedir. Tablo16 incelendiğinde $F(3,349)=2,12$ ve $p=0,09>0,05$ olduğundan velilerin gelir durumuna göre okul-aile işbirliği konusundaki düşüncelerinde anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat maddeler düzeyinde farklılıklar görülmektedir.

1.3.1. Gelir Durumu Değişkeninin Maddeler Düzeyinde İncelenmesi

Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı Anova ile test edilmiştir. Anlamlı fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD ile test edilerek tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Gelir Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Performans ve Proje) Temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Gelir Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
1-Performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahibim.	250 - 750 TL	79	3,82	1,00	,113	1,14	,332	
	750 - 1000 TL	87	4,05	,956	,102			
	1000 - 2000 TL	155	3,92	1,03	,082			
	2000'den Fazla TL	29	4,13	,789	,146			
2- Çocuğum proje ödevi hazırlarken yardıma ihtiyaç duymaktadır.	250 - 750 TL	79	4,15	1,02	,115	2,22	,085	
	750 - 1000 TL	87	4,05	,968	,103			
	1000 - 2000 TL	155	4,34	,743	,059			
	2000'den Fazla TL	29	4,24	,912	,169			
3- Proje ve performans ödevlerinin öğrencinin bilgi ve becerisini geliştirdiğine inanıyorum.	250 - 750 TL	79	4,18	1,00	,112	3,76	,011*	1-3
	750 - 1000 TL	87	4,10	1,01	,108			2-3
	1000 - 2000 TL	155	3,74	1,19	,095			
	2000'den Fazla TL	29	4,03	,981	,182			
4- Proje ve performans ödevlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	250 - 750 TL	79	3,78	1,00	,113	1,01	,385	
	750 - 1000 TL	87	3,86	,917	,098			
	1000 - 2000 TL	155	3,63	1,03	,083			
	2000'den Fazla TL	29	3,65	1,28	,239			
5-Çocuğumun ödev ve proje çalışmalarına yardımcı oluyorum.	250 - 750 TL	79	3,88	1,17	,132	2,63	,050	
	750 - 1000 TL	87	4,13	,878	,094			
	1000 - 2000 TL	155	4,23	,905	,072			
	2000'den Fazla TL	29	4,27	,648	,120			

6- Performans ve proje ödevlerinin çocuğun başarısında (notuna) etkisi olduğunu biliyorum.	250 - 750 TL	79	4,35	,961	,108	,822	,482	
	750 - 1000 TL	87	4,47	,728	,078			
	1000 - 2000 TL	155	4,30	,824	,066			
	2000'den Fazla TL	29	4,44	,985	,182			
7- Okuldaki öğretim etkinliklerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	250 - 750 TL	79	3,70	1,17	,132	2,46	,062	
	750 - 1000 TL	87	3,77	1,07	,115			
	1000 - 2000 TL	155	3,42	1,13	,091			
	2000'den Fazla TL	29	3,34	1,28	,239			
9-Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var.	250 - 750 TL	79	3,46	1,11	,125	9,35	,000 *	1-2,3,4
	750 - 1000 TL	87	3,85	,896	,096			
	1000 - 2000 TL	155	4,08	,897	,072			
	2000'den Fazla	29	4,31	,806	,149			
10-Ödev yönergelerini okuduğumda anlıyorum.	250 - 750 TL	79	3,72	1,02	,115	2,22	,085	
	750 - 1000 TL	87	3,91	,917	,098			
	1000 - 2000 TL	155	4,05	,895	,071			
	2000'den Fazla TL	29	3,96	,865	,160			
12-Yapılan her etkinliğin çocuğa faydalı olduğunu düşünüyorum.	250 - 750 TL	79	4,29	,907	,102	5,87	,001*	1-3
	750 - 1000 TL	87	4,04	,963	,103			
	1000 - 2000 TL	155	3,70	1,15	,092			2-3
	2000'den Fazla TL	29	4,06	1,03	,191			
13- Çocuğum evde fen ve teknoloji dersi için yeterli zaman harcamaktadır.	250 - 750 TL	79	3,65	1,14	,128	,649	,584	
	750 - 1000 TL	87	3,67	1,11	,119			
	1000 - 2000 TL	155	3,54	1,11	,089			
	2000'den Fazla TL	29	3,82	1,07	,198			
14-Çocuğum fen ve teknoloji ödevlerini sürekli ve düzenli şekilde yapmaktadır.	250 - 750 TL	79	3,98	,993	,111	,991	,397	
	750 - 1000 TL	87	3,89	1,04	,112			
	1000 - 2000 TL	155	3,87	1,03	,082			
	2000'den Fazla TL	29	4,20	1,01	,188			
17-Proje ve performans için istenen araç ve gereçleri temin edebiliyorum.	250 - 750 TL	79	4,02	1,08	,122	1,36	,253	
	750 - 1000 TL	87	4,00	1,01	,108			
	1000 - 2000 TL	155	4,16	,841	,067			
	2000'den Fazla TL	29	4,34	,768	,142			
18-Proje için gerekli olan malzemelerin maliyeti yüksektir.	250 - 750 TL	79	3,27	1,17	,132	1,87	,133	
	750 - 1000 TL	87	3,29	1,26	,135			
	1000 - 2000 TL	155	3,02	1,15	,092			
	2000'den Fazla TL	29	2,86	1,18	,220			
21-Ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.	250 - 750 TL	79	4,26	,970	,109	2,01	,111	
	750 - 1000 TL	87	4,34	,759	,081			
	1000 - 2000 TL	155	4,09	,945	,075			
	2000'den Fazla TL	29	4,41	,907	,168			

*p<.05

Tablo 17'ye göre velilerin 3. maddeye (Proje ve performans ödevlerinin öğrencinin bilgi ve becerisini geliştirdiğine inanıyorum.) velilerin verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, geliri 250-750 TL olan velilerin ($\bar{X}=4,18$), geliri 750-1000 TL olan velilerin ($\bar{X}=4,10$), geliri 1000-2000 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,74$), geliri 2000 TL'den fazla olan velilerin de ($\bar{X}=4,03$) "katılıyorum" düzeyinde olduğu

görülmektedir. En düşük ortalamayı, geliri 1000-2000 TL olan veliler, en yüksek ortalamayı geliri 250-750 TL olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=3,76$ ve $p=0,01<0,05$ olduğundan velilerin, ödevlerin öğrencinin bilgi, becerisini geliştirmesi konusundaki görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık geliri 250-750 TL olan velilerle geliri 1000-2000 TL olan veliler arasında ve geliri 750-1000 TL olan velilerle geliri 1000-2000 TL olan veliler arasındadır. Gelir düzeyi düşük olan veliler lehine farklılık görülmektedir.

Tablo 17'ye göre velilerin 9. maddeye (Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var.) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, geliri 250-750 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,46$), geliri 750-1000 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,85$), geliri 1000-2000 TL olan velilerin ($\bar{X}=4,08$) “katılıyorum”, geliri 2000 TL’den fazla olan velilerin de ($\bar{X}=4,31$) “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı, geliri 250-750 TL olan veliler, en yüksek ortalamayı geliri 2000 TL’den fazla olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=9,35$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin, ödevlere yardımcı olma konusundaki bilgileri ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık, geliri düşük olan velilerle diğerleri arasında düşük gelirli lehinedir. Geliri düşük olan velilerin yüksek olanlara göre ödevlere yardımcı olma konusunda daha az katılımda buldukları söylenebilir.

Velilerin 12. maddeye (Yapılan her etkinliğin çocuğa faydalı olduğunu düşünüyorum.) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, geliri 250-750 TL olan velilerin ($\bar{X}=4,29$) “kesinlikle katılıyorum”, geliri 750-1000 TL olan velilerin ($\bar{X}=4,04$), geliri 1000-2000 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,70$), geliri 2000 TL’den fazla olan velilerin de ($\bar{X}=4,06$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı, geliri 1000-2000 TL olan veliler, en yüksek ortalamayı geliri 250-750 TL olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=5,87$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin, okulda yapılan her etkinliğin faydalı olduğunu düşünmeleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık, geliri 250-750 TL ile 1000-2000 TL olan velilerle, geliri 750-1000 TL ile 1000-2000 TL olan veliler arasındadır. Geliri 1000-2000 TL olan veliler, okuldaki her etkinliğin faydalı olduğu görüşüne daha az katılmaktadırlar.

Elde edilen sonuç; “Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak performans ve proje ödevleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır” hipotezimizi desteklemektedir. Bu fark, düşük gelirliyle iyi gelirli arasında. Yani, iyi gelirli veliler, çocuğunun ödevlerine yardımcı olmaktadır. Az ve orta gelirli veliler de ödevlerin bilgi ve beceriyi geliştirmesi ve yapılan her etkinliğin faydalı olduğu konularında aynı fikirdedirler.

Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için Anova testi uygulanmıştır. Anlamlı fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD ile test edilerek tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18. *Gelir Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Program) Temelinde Verilerin Dağılımı*

MADDELER	Gelir Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
8-Yeni öğretim programının SBS(seviye belirleme sınavı)’ye destekleyici etkisi olduğunu düşünüyorum.	250 - 750 TL	79	3,92	,984	,110	2,36	,070	
	750 - 1000 TL	87	3,64	1,08	,116			
	1000 - 2000 TL	155	3,52	1,12	,090			
	2000'den Fazla TL	29	3,58	1,26	,235			
11-Yeni programla birlikte çocuğumun problem çözme becerisinde gelişme olduğunu düşünüyorum.	250 - 750 TL	79	3,92	1,00	,113	2,08	,102	
	750 - 1000 TL	87	3,85	1,00	,107			
	1000 - 2000 TL	155	3,62	1,10	,088			
	2000'den Fazla TL	29	3,51	1,24	,230			
15-Yeni müfredatla ilgili yeterli bilgin var.	250 - 750 TL	79	3,26	1,17	,132	,996	,395	
	750 - 1000 TL	87	3,28	1,13	,121			
	1000 - 2000 TL	155	3,47	1,18	,094			
	2000'den Fazla TL	29	3,20	1,01	,188			
16-Yeni programla birlikte çocuğumun yorum yapma becerilerinde gelişme olduğunu düşünüyorum.	250 - 750 TL	79	3,89	1,06	,120	2,81	,039*	1-3
	750 - 1000 TL	87	3,91	,892	,095			2-3
	1000 - 2000 TL	155	3,57	1,12	,090			
	2000'den Fazla TL	29	3,62	1,14	,212			

*p<.05

Tablo 18'e göre velilerin, 16. maddeye (Yeni programla birlikte çocuğumun yorum yapma becerisinde gelişme olduğunu düşünüyorum.) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, geliri 250-750 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,89$), geliri 750-1000 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,91$), geliri 1000-2000 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,57$), geliri 2000 TL'den fazla olan velilerin de ($\bar{X}=3,62$) "katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı, geliri 1000-2000 TL olan veliler, en yüksek ortalamayı geliri 750-1000 TL olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,81$ ve $p=0,03<0,05$ olduğundan velilerin, yeni programın, yorum yapma becerisini geliştirmesi ile ilgili görüşlerinde bir farklılık vardır. Bu farklılık, geliri 250-750 TL ile 1000-2000 TL ve geliri 750-1000 TL ile 1000-2000 TL arasındadır. Geliri 1000-2000 TL olan velilerin, yeni programın, çocukta yorum yapma becerisini geliştirmesi görüşüne daha az katıldıkları söylenebilir. Bu farklılık, geliri iyi düzey olan velilerin, programla ilgili daha fazla bilgisi olmasından ve daha eleştirel yaklaşımlarından kaynaklanabilir.

Elde edilen sonuç; "Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır" hipotezimizi desteklemektedir. Bu fark, gelir durumu düşük ve orta velilerle gelir durumu iyi olan veliler arasındadır. Yani, gelir düzeyi az olan veliler yeni programın çocukta yorum yapma becerisini geliştirdiği düşüncesine daha çok katılmaktadırlar. Diğer velilerin daha eleştirel yaklaşımları söylenebilir.

Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak ilköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, yeni ilköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programı ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için Anova testi uygulanmış sonuçlar tablo 19'da sunulmuştur. Anlamlı fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD ile test edilerek tablo 19'da sunulmuştur.

Tablo 19. Gelir Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Kaynak Kitap) Temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Gelir Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
19- Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır.	250 - 750 TL	79	3,84	1,05	,118	3,47	,016 *	1-3
	750 - 1000 TL	87	3,77	1,05	,112			
	1000 - 2000 TL	155	3,40	1,20	,096			2-3
	2000'den Fazla TL	29	3,65	1,28	,239			
20- Ders ve çalışma kitapları görsel olarak (resim ,tablo vb.)çocuğumun dikkatini çekmektedir.	250 - 750 TL	79	4,22	,876	,098	3,61	,013*	2-3
	750 - 1000 TL	87	3,94	,906	,097			
	1000 - 2000 TL	155	3,82	1,05	,084			
	2000'den Fazla TL	29	3,65	1,26	,234			
22-Çocuğumun ders kitabını yeteri kadar açık ve anlaşılır buluyorum.	250 - 750 TL	79	3,67	1,07	,120	,969	,407	
	750 - 1000 TL	87	3,51	1,18	,127			
	1000 - 2000 TL	155	3,39	1,18	,095			
	2000'den Fazla TL	29	3,51	1,45	,270			
23- Çocuğumun ders dışı kaynak bulmasına yardımcı oluyorum.	250 - 750 TL	79	4,36	,922	,103	,488	,691	
	750 - 1000 TL	87	4,22	,676	,072			
	1000 - 2000 TL	155	4,32	,822	,066			
	2000'den Fazla TL	29	4,37	,941	,174			

*p<.05

Tablo 19'a göre velilerin 19. maddeye (Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır.) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, geliri 250-750 TL olan velilerin ($\bar{X}$ =3,84), geliri 750-1000 TL olan velilerin ($\bar{X}$ =3,77), geliri 1000-2000 TL olan velilerin ($\bar{X}$ =3,40), geliri 2000 TL' den fazla olan velilerin de ($\bar{X}$ =3,65) "katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı, geliri 1000-2000 TL olan veliler, en yüksek ortalamayı geliri 250-750 TL olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=3,47$ ve $p=0,01<0,05$ olduğundan velilerin, çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaları ile ilgili görüşlerinde bir farklılık vardır. Bu farklılık, geliri 250-750 TL ile 1000-2000 TL ve geliri 750-1000 TL ile 1000-2000 TL arasındadır. Geliri 1000-2000 TL olan veliler, çalışma kitabından verimli faydalanılması görüşüne daha az katıldıklarını belirtmektedirler.

20. maddeye (Ders ve çalışma kitapları görsel olarak çocuğumun dikkatini çekmektedir.) verilen cevap ortalamaları incelendiğinde, geliri 250-750 TL olan velilerin ($\bar{X}$ =4,22) "kesinlikle katılıyorum", geliri 750-1000 TL olan velilerin ($\bar{X}$ =3,94), geliri 1000-2000 TL olan velilerin ($\bar{X}$ =3,82), geliri 2000 TL' den fazla olan velilerin de ($\bar{X}$ =3,65) "katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük

ortalamayı, geliri 2000 TL'den fazla olan veliler, en yüksek ortalama geliri 250-750 TL olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=3,61$ ve $p=0,01<0,05$ olduğundan velilerin, ders ve çalışma kitaplarının görsel olarak dikkat çekmesi ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılık, geliri 250-750 TL olan velilerle, geliri, 1000-2000 TL ve 2000 TL'den fazla olan veliler arasındadır. Gelir düzeyi düşük olan veliler, kitapların görsel olarak dikkat çektiği görüşüne daha çok katılmaktadırlar. Gelir düzeyi düşük olanların ise kaynak kitapları fazla incelemeden hep olumlu yaklaştıkları söylenebilir.

Elde edilen sonuç; "Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak ilköğretim Fen ve Teknoloji programında kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır" hipotezimizi desteklemektedir. Bu fark, gelir düzeyi düşük ve orta olanlarla iyi arasındadır. Başka bir ifadeyle gelir düzeyi iyi olan veliler, çalışma kitabından verimli faydalanma ve ders ile çalışma kitaplarının görselliği konularına daha eleştirel yaklaşmaktadırlar.

Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark var mıdır?

Velilerin, okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için Anova testi uygulanmıştır. Anlamlı fark olan düzeylerle ilgili sonuçlar da LSD ile test edilerek tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20. Gelir Durumu Değişkenine Göre Maddeler (Okul-Aile İşbirliği) Temelinde Verilerin Dağılımı

MADDELER	Gelir Durumu	N	$\bar{X}$	SD	SE	F	P	AF (LSD)
24-Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim.	250 - 750 TL	79	3,55	1,27	,143	5,70	,001*	1-2,3,4
	750 - 1000 TL	87	4,11	,969	,103			
	1000 - 2000 TL	155	3,94	,931	,074			
	2000'den Fazla TL	29	4,27	,648	,120			
25-Velinin, okulla ilgili tutumunun, çocuğun başarısını etkilediğini biliyorum	250 - 750 TL	79	4,24	,976	,109	2,13	,096	
	750 - 1000 TL	87	4,35	,730	,078			
	1000 - 2000 TL	155	4,43	,790	,063			
	2000'den Fazla TL	29	4,65	,720	,133			
6-Çocuğumun başarılı olması için uygun çalışma ortam hazırlıyorum.	250 - 750 TL	79	4,49	,748	,084	2,18	,090*	
	750 - 1000 TL	87	4,39	,597	,064			
	1000 - 2000 TL	155	4,46	,714	,057			
	2000'den Fazla TL	29	4,75	,435	,080			
27- Öğrenci başarısının okul-aile- öğrenci-öğretmen işbirliği ile paralel olduğunu düşünüyorum..	250 - 750 TL	79	5,03	4,51	,507	,842	,471	
	750 - 1000 TL	87	4,55	,565	,060			
	1000 - 2000 TL	155	4,60	,735	,059			
	2000'den Fazla TL	29	4,72	,648	,120			
28-Çocuğumun okuldaki Fen ve Teknolojisi dersi etkinliklere katılımını destekliyorum.	250 - 750 TL	79	4,48	,748	,084	1,61	,185	
	750 - 1000 TL	87	4,43	,641	,068			
	1000 - 2000 TL	155	4,41	,754	,060			
	2000'den Fazla TL	29	4,72	,527	,097			
29- Çocuğumun okuldaki gelişimini düzenli olarak takip ediyorum.	250 - 750 TL	79	4,06	1,05	,118	2,71	,045*	1-4
	750 - 1000 TL	87	4,21	,768	,082			3-4
	1000 - 2000 TL	155	4,12	,921	,073			
	2000'den Fazla TL	29	4,58	,501	,093			
30-Çocuğum, derste öğrendiklerini günlük hayatta uygulayabilmektedir.	250 - 750 TL	79	3,92	,997	,112	3,79	,011*	3-4
	750 - 1000 TL	87	3,94	,853	,091			
	1000 - 2000 TL	155	3,70	1,01	,081			
	2000'den Fazla TL	29	4,31	,712	,132			
31-Yeni programla ilgili görüş ve düşüncelerimi öğretmen ve idare ile paylaşıyorum.	250 - 750 TL	79	3,40	1,10	,124	,694	,556	
	750 - 1000 TL	87	3,48	1,17	,126			
	1000 - 2000 TL	155	3,32	1,20	,096			
	2000'den Fazla TL	29	3,62	,902	,167			
32- Okulun, sosyal ve psikolojik açıdan yaşama hazırlayıcı bir yol olduğunu düşünüyorum.	250 - 750 TL	79	4,54	,730	,082	1,57	,195	
	750 - 1000 TL	87	4,50	,626	,067			
	1000 - 2000 TL	155	4,34	,833	,066			
	2000'den Fazla TL	29	4,48	,870	,161			

*p<.05

Tablo 20'ye göre velilerin 24. maddeye (Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim.) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, geliri 250-750 TL olan velilerin ($\bar{X}$ =3,55), geliri 750-1000 TL olan velilerin ($\bar{X}$ =4,11), geliri 1000-

2000 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,94$) “katılıyorum”, geliri 2000 TL’ den fazla olan velilerin de ($\bar{X}=4,27$) “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı, geliri 250-750 TL olan veliler, en yüksek ortalamayı geliri 2000 TL’ den fazla olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=5,70$ ve $p=0,00<0,05$ olduğundan velilerin, öğretmen ile işbirliği içinde olmaları ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılık, geliri 250-750 TL olan velilerle, diğer veliler arasındadır. Gelir düzeyi düşük olan velilerin, çocuğunun öğretmeni ile fazla işbirliği içinde olmadıkları söylenebilir. Başka bir deyişle gelir düzeyi arttıkça veli- öğretmen işbirliğinin arttığı görülmektedir.

Tablo 20’ye göre velilerin 29. maddeye (Çocuğumun okuldaki gelişimini düzenli olarak takip ediyorum.) verdikleri cevap ortalamaları incelendiğinde, geliri 250-750 TL olan velilerin ($\bar{X}=4,06$), geliri 1000-2000 TL olan velilerin ($\bar{X}=4,12$) “katılıyorum” geliri 750-1000 TL olan velilerin ($\bar{X}=4,21$), geliri 2000 TL’ den fazla olan velilerin de ($\bar{X}=4,58$) “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı, geliri 250-750 TL olan veliler, en yüksek ortalamayı geliri 2000 TL’ den fazla olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=2,71$ ve $p=0,04<0,05$ olduğundan velilerin, çocuğun okuldaki gelişimini takip etmeleri ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılık, geliri 250-750 TL ile geliri 2000 TL’den fazla ve geliri 1000-2000 TL ile geliri 2000 TL’den fazla olan veliler arasındadır. Geliri 2000 TL’den fazla olan veliler, okuldaki gelişimi daha çok takip ettiklerini belirtmektedirler.

30. maddeye (Çocuğum, derste öğrendiklerini günlük hayatta uygulayabilmektedir.) verilen cevap ortalamaları incelendiğinde, geliri 250-750 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,92$), geliri 750-1000 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,94$), geliri 1000-2000 TL olan velilerin ($\bar{X}=3,70$) “ katılıyorum”, geliri 2000 TL’ den fazla olan velilerin de ($\bar{X}=4,31$) “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. En düşük ortalamayı, geliri 1000-2000 TL olan veliler, en yüksek ortalamayı geliri 2000 TL’ den fazla olan veliler oluşturmaktadır. Anova sonuçları incelendiğinde $F(3,349)=3,79$ ve $p=0,01<0,05$ olduğundan velilerin, derste öğrenilenlerin günlük hayatta uygulanabilmesi konusundaki görüşlerinde anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılık, geliri 1000-2000 TL olan velilerle geliri 2000 TL’den fazla olan veliler

arasındadır. Geliri 2000 TL’den fazla olan veliler, derste öğrenilenleri günlük hayatta uygulanması görüşüne daha çok katıldıklarını belirtmişlerdir.

Elde edilen sonuç; “Velilerin, gelir durumu değişkenine bağlı olarak okul-aile birliği ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir fark vardır” hipotezimizi desteklemektedir. Bu fark, gelir düzeyi düşük olan velilerle geliri iyi ve çok iyi veliler arasındadır. Başka bir ifadeyle, düşük gelirli velilerin çocuğun öğretmeni ile işbirliğine az katılım sağladığı görülmektedir. Çocuğun okuldaki gelişimini takip etme konusunda da düşük gelirlilerle yüksek gelirliler ve iyi gelirlilerle yüksek gelirliler arasında fark görülmektedir. Ayrıca öğrenilenlerin günlük hayatta kullanılması ile ilgili görüşlerde iyi ve yüksek gelirliler arasında fark görülmektedir. Yüksek gelirli veliler, derste öğrenilenleri günlük hayatta uygulamaktadır görüşüne daha fazla oranda katılmaktadırlar.

1.3.2. Gelir Durumu Değişkenine İlişkin Genel Değerlendirme

Velilerin gelir durumu değişkenine göre, boyutlar temelinde incelendiğinde proje-performans ödevleri ve programı değerlendirme boyutlarında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Fakat boyutlardaki maddelere inildiğinde farklılıklar görülmektedir. Kaynak kitap kullanımı ve okul-aile işbirliği boyutlarında anlamlı farklılık görülmektedir. Kaynak kitap kullanımında gelir düzeyi 250-750 TL ile 1000-2000 TL olan veliler arasında farklılık görülmektedir. Ders çalışma kitabının görsel olarak dikkati çekmesine düşük gelirli velilerin kesinlikle katıldıkları görülmektedir. Okul-aile birliği boyutunda geliri 250-750 TL ile 2000 TL’den fazla ve geliri 1000-2000 TL ile 2000 TL’den fazla veliler arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Gelir düzeyi arttıkça okul-aile işbirliğinin öneminin arttığı söylenebilir. Yine gelirin artmasıyla eğitim-öğretime ayrılan payın da artmasından kaynaklanabilir.

Maddeler boyutunda incelendiğinde, performans ve proje boyutunda, “Çocuğum proje ödevi hazırlarken yardıma ihtiyaç duymaktadır.”, “Çocuğumun ödev ve proje çalışmalarına yardımcı oluyorum.” İfadelerine, geliri 1000-2000 TL olan veliler “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Gelir durumu

orta seviyedeki velilerin, diğer velilere göre çocuklarının ödev çalışmalarına daha çok yardımcı oldukları söylenebilir.

“Proje ve performans ödevlerinin öğrencinin bilgi ve becerisini geliştirdiğine inanıyorum” ifadesine veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. LSD sonuçlarına göre gelir durumu 1000-2000 TL olan velilerle gelir durumu 250-750 TL ve 750-1000 TL olan veliler arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Gelir durumu 1000-2000 TL olan veliler bu görüşe diğerlerine göre daha az katılmaktadırlar. “Yapılan her etkinliğin çocuğa faydalı olduğunu düşünüyorum” ifadesine geliri 250-750 TL olan veliler “kesinlikle katılıyorum”, diğer veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Gelir düzeyi düşük olan velilerin her etkinliği faydalı buldukları söylenebilir. Fazla eleştirel yaklaşmadıkları söylenebilir.

“Okuldaki öğretim etkinliklerinin yeterli olduğunu düşünüyorum” ifadesine veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. LSD sonucuna göre geliri 750-1000 TL olan velilerle 1000-2000 TL olan veliler arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Gelir düzeyi 750-1000 TL olan veliler okuldaki etkinlikleri yeterli görmektedirler. “Ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğuna inanıyorum” ifadesine geliri 1000-2000 TL olan veliler “katılıyorum”, diğer veliler “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Orta seviyedeki gelire sahip velilerin, bu görüşe diğer velilere göre daha az katıldıkları söylenebilir. Gelir düzeyi düşük olan velilerin eğitime yeterli zaman ayıramadıklarından dolayı programla ilgili yapılan her türlü çalışmanın olumlu, faydalı olduğunu düşündükleri söylenebilir.

“Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var.” İfadesine geliri 2000 TL’ den fazla veliler “kesinlikle katılıyorum” diğer veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. LSD sonuçlarına göre gelir düzeyi düşük velilerle diğer veliler arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Gelir düzeyi düşük olan velilerin ödevlere yardımcı olma konusunda bilgilerinin diğer velilere göre yetersiz kaldığı söylenebilir.

Program boyutunda maddelere bakıldığında, “Yeni ilköğretim programının SBS’ye destekleyici etkisi olduğunu düşünüyorum”, “Yeni programla birlikte çocuğumun problem çözme becerisinde gelişme olduğunu düşünüyorum.”, “Yeni programla birlikte çocuğumun yorum yapma becerilerinde gelişme olduğunu düşünüyorum” ifadelerinde veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

LSD sonuçlarına göre gelir düzeyi 250-750 TL ile 1000-2000 TL olan veliler arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Gelir seviyesi düşük olan veliler aynı görüşü paylaşmaktadırlar. Yeni programın çocukta yorum yapma, problem çözme becerilerini geliştirdiğinde ve programın SBS'ye etkisi olduğunda hemfikirdirler.

Kaynak kitaplar boyutuna bakıldığında, “Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır”, ifadesine veliler “katılıyorum”, “Ders ve çalışma kitapları görsel olarak çocuğumun dikkatini çekmektedir” ifadesine geliri 250-750 TL olan veliler “kesinlikle katılıyorum” diğer veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Gelir düzeyi düşük olan veliler, gelir düzeyi orta olan velilere göre çalışma kitabından faydalanma ve kitapların görsel olarak dikkat çekmesi konusunda hemfikirdirler.

Okul-aile işbirliği boyutunda, “Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim”, “Çocuğumun okuldaki gelişimini düzenli olarak takip ediyorum”, “Çocuğum, derste öğrendiklerini günlük hayatta uygulayabilmektedir” ifadelerine gelir düzeyi 2000 TL'den fazla olan veliler “kesinlikle katılıyorum” diğer veliler “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Gelir düzeyi yüksek olan veliler, öğretmenle işbirliği, okuldaki gelişimi takip etme ve derste öğrenilenleri hayatta kullanma konularında hemfikirdirler. “Velinin, okulla ilgili tutumunun çocuğum başarısını etkilediğini biliyorum” ifadesine veliler “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Gelir düzeyi yüksek olan velilerle, düşük olan veliler arasında farklılık görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Bu çalışmada ilköğretim I. Kademedeki (4. ve 5. sınıflar) 2005 yeni Fen ve Teknoloji dersi öğretim programının veli görüşlerine göre değerlendirilmesi araştırılarak sonuçlar bu bölümde değerlendirilmektedir.

1. TARTIŞMA

Velinin Öğrenim Düzeyi Değişkeni: “İlkokul mezunu”, “Ortaokul mezunu”, “Lise mezunu”, “Yüksekokul mezunu”.

Bu araştırmanın ilk sorusu öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak; velilerin çocuğunun proje ve performans ödevlerini değerlendirmesi, yeni 2005 fen ve teknoloji dersi öğretim programını değerlendirmesi, çocuklarının kaynak kitap kullanımı ve okul-aile işbirliği konusundaki görüşlerinde bir farklılık olup olmadığı sorgulanmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda velilerin öğrenim düzeyinin; performans ve proje ödevlerini değerlendirmeleri ile ilgili düşüncelerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Bu farklılığın daha çok ilkokul mezunu velilerle lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında olduğu görülmektedir. Performans ve proje ödevleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olma, çocuğunun ödevlerine yardımcı olma, ödev yönergelerini anlama ve yardım etme konularında lise ve yüksekokul mezunu velilerin daha fazla ilgilendikleri ve çocuklarına gerekli yardımı sağladıkları tespit edilmiştir. İlkokul ve ortaokul mezunu velilerin de okulda yapılan etkinlikleri yeterli bulma, her etkinliğin faydalı olduğunu düşünme ve proje için gerekli malzemelerin maliyetini yüksek bulma konularında hemfikir oldukları görülmektedir. Bunun dışında çocuğun ödev hazırlarken yardıma ihtiyaç duyması, ödevlerin öğrencinin bilgi ve becerisini geliştirmesi, ödevlerin başarıya etki etmesi, çocuğun Fen ve Teknoloji dersine yeterli zaman harcaması, ödevlerin düzenli yapılması ve araç gereç temini ile ilgili görüşlerinde velilerin öğrenim düzeyine göre bir farklılık görülmemektedir.

Kotaman (2008)'in, Türk anne babalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri ile ilgili yaptığı araştırmaya göre eğitim düzeyi daha yüksek ana-babaların, eğitim düzeyi daha düşük ana-babalardan (üniversite eğitimi alanlar ve

almayanlar) anlamlı bir şekilde farklılık olduğu belirtilmiştir. Fakat araştırmasında eğitim seviyesi dışındaki gelir düzeyi, çocuğun devam ettiği eğitim düzeyi gibi değişkenlerde farklılıklar bulunmamıştır.

Velilerin, Fen ve Teknoloji dersi yeni öğretim programının değerlendirilmesi ile ilgili görüşlerinde bazı maddelerde farklılık görülmektedir. Yeni programın SBS' ye destekleyici etkisi, çocuğun yorum yapma becerilerinde gelişme olması ile ilgili görüşlerde ilkökul mezunu ile lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Yeni programın problem çözme becerisini geliştirmesi ve yeni müfredatla ilgili bilgi ile ilgili görüşlerde farklılık görülmemektedir. Veliler, yeni programın, problem çözme becerisini geliştirdiğini düşünmekte ayrıca yeni programla ilgili bilgilerinin olduğunu belirtmektedirler.

Yine elde edilen bulgular doğrultusunda velilerin, kullanılan kaynak kitaplarla ilgili görüşlerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılığın ilkökul mezunu velilerle lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında olduğu görülmektedir. İlkokul mezunu veliler, çocuklarının çalışma kitabından verimli faydalandığı ve ders ve çalışma kitaplarının görsel olarak dikkati çekmesi konularında hemfikir oldukları görülmektedir. Lise ve yüksekokul mezunu velilerin bu görüşe daha az katılımında buldukları görülmektedir. Ayrıca veliler, ders kitabının yeterince açık ve anlaşılır bulmakta, ders dışı kaynak bulmaya yardımcı olduklarını belirtmektedirler.

Velilerin öğrenim düzeyine göre okul-aile işbirliği ile ilgili görüşlerinde pek farklılık görülmemekle birlikte öğretmenle işbirliği konusunda ilkökul mezunu velilerle lise ve yüksekokul mezunu veliler arasında farklılık görülmektedir. Öğretmenle işbirliği konusuna ilkökul mezunu velilerin daha az katılımında buldukları tespit edilmiştir. Aslanargun ve arkadaşlarının (2004) yaptığı ve okula yönelik ilgi yetersizliklerinin sebeplerinin araştırıldığı bir çalışmada aileler, ilgisizlik sebebi olarak eğitim düzeylerinden kaynaklanan yetersizlikleri ve bilgi gereksinimlerini ilk sırada belirtmişlerdir.

Velilerin, okulla ilgili tutumun başarıyı etkilemesi, uygun çalışma ortamı, fen ve teknoloji dersine katılımı destekleme, okuldaki gelişimi takip etme, yeni programla ilgili düşüncelerini okul yönetimiyle paylaşma ile ilgili düşüncelerinde bir farklılık görülmemektedir. Tüm veliler bu görüşlerde hemfikirdirler. Okul ve ailenin iş birliği çocuğun çok yönlü ve sağlıklı gelişimi için önemlidir. Kaya ve Gültekin

(2004) tarafından yapılan araştırma bulguları anne babaların, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara karşı ilgili, iş birliğine açık ve aile eğitimine yönelik programlara katılmaya istekli olduklarını göstermiştir. Anne-babaların eğitime katılmaları, okul ve ev arasındaki devamlılığı sağlayacak, bu şekilde çocuklarına doğru davranışları nasıl öğreteceklerini, çocuklarıyla nasıl etkileşim kurabileceklerini ve çocuklarının okulda öğrendiklerini nasıl destekleyeceklerini öğreneceklerdir (Poyraz ve Dere, 2001).

Veliler, okul aile işbirliğini öğrenci başarısını artırma yönünde ele almaktadırlar. Kıncal(1991), tarafından yapılan bir araştırmada, velilerin okul-aile birliğinden beklentilerinin çocuklarının başarı düzeyini yükseltmek olduğu görülmüştür. Aynı araştırmanın sonuçlarına göre velilerin %73.3'ünün öğretmenlerle yaptıkları görüşmelerin konusunu çocuklarının derslerdeki başarı durumu oluşturmaktadır .

Velinin Meslek Durumu Değişkeni: “İşçi”, “Memur”, “Esnaf-Tüccar” ve “Serbest Meslek”.

Bu araştırmanın ikinci sorusu olan meslek durumu değişkenine bağlı olarak; velilerin, performans ve proje ödevlerini değerlendirme ile ilgili görüşlerinde, velilerin 4. ve 5. sınıf yeni 2005 fen ve teknoloji dersi öğretim programını değerlendirmesi ile ilgili görüşlerinde, çocuklarının kaynak kitap kullanımı ile ilgili görüşlerinde, velilerin okul-aile işbirliği konusundaki görüşlerinde bir farklılık olup olmadığı sorgulanmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda velilerin meslek durumlarına göre performans ve proje ödevleri ile ilgili değerlendirmelere baktığımızda bazı maddelerde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle işçi olan velilerle diğer veliler arasında (9.md, 10.md), işçi velilerle memur arasında (1.md, 5.md), memurlarla serbest meslek arasında (1.md) farklılıklar görülmektedir. Diğer maddelerde (2.md, 3.md, 4.md, 6.md, 7.md, 13.md, 14.md, 18.md, 21.md) ise meslek durumuna göre anlamlı farklılık görülmemiştir.

Memur olan velilerin, işçi velilere göre ödevlerle ilgili yeterli bilgiye sahip olma, ödev ve çalışmalara yardımcı olma konularında daha yeterli oldukları söylenebilir. Ödevlere yardımcı olabilecek bilgisinin olması ve ödev yönergelerini anlama ile ilgili görüşlerde işçi velilerle diğerleri arasında farklılık görülmektedir. İşçi velilerin diğer velilere göre ödevler konusunda çocuklarına daha az yardımcı oldukları görülmektedir. Bunun dışında veliler, çocuğun ödev konusunda yardıma ihtiyaç duyduğunu düşünmekte, ödevlerin bilgi ve beceriyi geliştirdiğine inanmakta, ödevleri yeterli bulmakta, ödevlerin nota etki ettiği düşüncesine katılmakta, çocuğunun Fen dersi için yeterli zaman ayırdığını belirtmekte ve araç-gereçleri temin etmektedirler.

Velilerin programı değerlendirme ile ilgili görüşlerinde farklılık görülmemektedir. Veliler, yeni programın SBS'ye etki ettiğini, yorum yapma ve problem çözme becerisini geliştirdiğini belirtmektedirler. Ayrıca yeni müfredatla ilgili yeterli bilgilerinin olduğunu belirtmektedirler.

Kaynak kitap kullanımı ile ilgili görüşlerde de çalışma kitaplarının verimliliği konusunda işçi velilerle esnaf-tüccar, memurla esnaf-tüccar veliler arasında farklılık görülmektedir. Veliler, ders ve çalışma kitaplarının görselliğini, ders kitabının açık ve anlaşılır olmasını, ders dışı kaynak bulma konularını olumlu görmektedirler.

Velilerin, meslek durumuna göre okul-aile işbirliği ile ilgili görüşlerinde bazı maddelerde farklılık görülmektedir. Öğretmen ile sürekli işbirliğinde olma ve okula karşı tutumun başarıyı etkilemesi ve derste öğrenilenleri günlük hayatta kullanma ile ilgili görüşlerde işçi velilerle diğerleri arasında farklılık göze çarpmaktadır. İşçi veliler bu konularda daha yetersiz oldukları görülmektedir. Biber(2003)'in yaptığı araştırmada işsiz ve vasıfsız işçi grubuna dahil ailelerin okul ziyaretlerinde bulunma sıklığının, süresinin ve yerinin düzensiz olduğu belirtilmektedir. Veliler, başarı için okul-aile-öğretmen-öğrenci işbirliğinin paralel olması, okuldaki gelişimi takip etme, programla ilgili görüşünü okulla paylaşma ve okulun yaşama hazırlayıcı yol olması ile ilgili görüşlere daha olumlu yaklaşmaktadırlar.

Velinin Gelir Durumu Değişkeni: “250-750 TL”, “750-1000 TL”, “1000-2000 TL”, “2000 TL’den fazla”.

Bu araştırmanın üçüncü sorusu olan gelir durumu değişkenine bağlı olarak; velilerin, performans ve proje ödevlerini değerlendirme ile ilgili görüşlerinde, velilerin 4. ve 5. sınıf yeni 2005 fen ve teknoloji dersi öğretim programını değerlendirmesi ile ilgili görüşlerinde, çocuklarının kaynak kitap kullanımı ile ilgili görüşlerinde, velilerin okul-aile işbirliği konusundaki görüşlerinde bir farklılık olup olmadığı sorgulanmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda; velilerin aylık gelir durumunun, performans ve proje çalışmalarını değerlendirmesi ile ilgili görüşlerinde farklılıklar oluşturduğu görülmektedir. Özellikle düşük gelirli velilerle gelir düzeyi iyi ve çok iyi olan veliler arasında bazı maddelerde farklılıklar göze çarpmaktadır. Yani fark, geliri 250-750TL ile geliri 1000-2000TL ve 2000TL’den fazla olanlar arasındadır. Gelir düzeyi iyi ve çok iyi olan veliler, ödevlerin bilgi ve beceriyi geliştirdiğine inanmaktadırlar.. Ödevlere yardımcı olma konusunda yeterli bilgilerinin olduğunu belirtmektedirler. Gelir düzeyi düşük olan veliler, ödevlere yardımcı olma dolayısıyla başarıya katkıda bulunma yönünde yetersiz kalmaktadırlar. Yapılan bir araştırmada yoksulluğun, çocukların psikososyal gelişimleri için bir risk olduğu kadar, akademik başarı ve okul başarıları için de bir risk olduğu görülmektedir (Dubow & Ippolito, 1994).

Gelir düzeyi düşük olan veliler, her etkinliği faydalı gördüklerini belirtmektedirler. Olumlu yaklaşmaktadırlar. Ödevlerle ilgili bilgiye sahip olma, performans ve proje ödevlerinin yeterli olması, ödevlerin başarıyı etkilemesi, Fen ve Teknoloji dersi için yeterli zaman ayrılması ile ilgili görüşlerde bir farklılık görülmemektedir. Bütün veliler bu görüşlere katılmaktadırlar.

Velilerin Fen ve Teknoloji dersi programını değerlendirmesi ile ilgili görüşlerinde, düşük gelirli velilerle iyi gelirli veliler arasında farklılık görülmektedir. Düşük gelirli veliler, yeni programın yorum yapma becerisini geliştirmesi ile ilgili görüşlere daha olumlu bakmaktadırlar. Veliler, Yeni müfredatla ilgili yeterli bilgiye sahip olduklarını, programın çocukta yorum yapma gücünü geliştirdiğini ve SBS’ye etkisi olduğunu belirtmektedirler.

Velilerin, kullanılan kaynak kitaplar ile ilgili görüşlerinde düşük ve orta gelirli ile iyi gelirli veliler arasında farklılıklar görülmektedir. Gelir düzeyi düşük ve orta olan veliler, çalışma kitabından verimli yararlanılması, ders ve çalışma kitabının görsel olarak dikkat çekmesi ile ilgili düşüncelerde hemfikirdirler. Ayrıca tüm veliler, ders kitabının açık ve anlaşılır olması, ders dışı kaynak bulmaya yardımcı olma ile ilgili görüşlerde olumlu görüş bildirmişlerdir.

Velilerin, gelir durumuna göre okul-aile işbirliği ile ilgili değerlendirmelere bakıldığında düşük gelirli veliler ile iyi ve yüksek gelirli veliler arasında anlamlı farklılıklar göze çarpmaktadır. Öğretmen ile işbirliği içinde olma, okuldaki gelişimi takip etmesi ile ilgili görüşlerde gelir durumu iyi olan veliler daha olumlu yaklaşmaktadırlar. Gelir düzeyi yüksek olan velilerin, öğretmenle işbirliğine daha çok önem verdikleri ve okuldaki gelişimi takip ettikleri gözlenmiştir. Özellikle okulla ve öğretmenle işbirliği, okuldaki gelişimi takip etme konularında düşük gelirli velilerin daha az ilgili oldukları görülmektedir. Bunun dışında veliler, okulla ilgili tutumun başarıyı etkilediğini, uygun çalışma ortamı hazırladıklarını, başarı için okul-aile-öğretmen –öğrenci işbirliğinin paralel olduğunu ve yeni programla ilgili düşüncelerini okul öğretmen ve idaresi ile paylaştıklarını belirtmişlerdir.

Yapılan bazı araştırmalar elde edilen bu sonucu desteklemektedir. Kay (2007)'in, ilköğretim matematik programının veli görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi adlı çalışmasında, velilerin aylık düzeyinin, çocuğunun eğitimini takip etmesi noktasında önemli etken olduğu belirtilmektedir. Orta ve yüksek gelirli ailelerin çocuklarının eğitimiyle daha yakından ilgilendikleri belirtilmektedir.

2. SONUÇ

Bu araştırmayla yeni Fen ve Teknoloji öğretim programının veli görüşlerine göre değerlendirilmesi ile ilgili aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan velilerin öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak performans ve proje ödevlerini değerlendirmelerinde farklılıklar belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle yüksekokul mezunu veliler, ödevlerle ilgili yeterli bilgiye sahip olduklarını, ödevlere yardımcı olduklarını, ödev yönergelerini anlamadıklarını belirtmektedirler. Bunun yanında ödevlerin başarıya etki etmesi, Fen ve Teknoloji dersi için yeterli zaman harcanması konularında veliler olumlu görüş bildirmişlerdir. İlkokul ve ortaokul mezunu veliler de her etkinliği faydalı bulduklarını, proje için maliyetlerin yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrenim durumuna bağlı olarak programı değerlendirmede ve kaynak kitap değerlendirmesinde farklılıklar göze çarpmaktadır. Yeni programın SBS'ye destekleyici etkisi ve yorum yapma gücünü geliştirmesi konularında yüksekokul mezunu velilerin daha temkinli yaklaştıkları görülmektedir. Yeni müfredatla ilgili bilgi ve programın problem çözmeye becerisini geliştirme konularında veli görüşlerinde farklılık belirlenmemiştir. Kaynak kitap kullanımında, ilkokul mezunu veliler, çocukların çalışma kitaplarından verimli faydalandıklarını ve Çalışma kitabının görsel olarak dikkat çektiğini belirtmişlerdir. ilkokul mezunu velilerin daha olumlu yaklaştıkları görülmektedir. Ayrıca veliler, ders ve çalışma kitabını açık, anlaşılır bulmakta ve ders dışı kaynak bulmaya yardımcı olmaktadır.

Öğrenim durumu değişkenine bağlı olarak okul-aile işbirliği konusunda pek farklılık görülmemekle birlikte özellikle öğretmenle işbirliği konusunda farklılık dikkat çekmektedir. Yüksekokul mezunu velilerin çocuğunun öğretmeni ile işbirliğine daha fazla önem verdiği belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle ilkokul mezunu veliler, öğretmenle işbirliği konusuna yeterli önemi vermemektedirler.

Meslek durumu değişkeninin, velilerin performans ve proje çalışmalarını değerlendirmesi konusunda fazla farklılık olmamasına rağmen işçi velilerle memur veliler arasında farklılıklar tespit edilmiştir. İşçi velilerin, ödevlerle ilgili bilgilerinin olması, ödev yönergelerini anlama konularında daha düşük düzeyde katılımda

buldukları belirlenmiştir. Memur velilerin, yapılan her etkinliğin faydalı olması görüşüne daha az katıldıkları görülmektedir. Bunun dışında veliler, ödevlerin bilgi ve beceriyi geliştirdiğini, ödevleri yeterli bulduklarını, ödevlerin başarıya etki ettiğini Fen dersi için yeterli zaman ayrıldığını belirtmektedirler.

Velilerin meslek değişkenine göre, programı değerlendirme konusunda farklılık tespit edilmemiştir. Fakat kaynak kitap kullanımı konularında farklılıklar görülmektedir. Veliler, yeni programın SBS'ye etki ettiğini, yorum yapma ve problem çözme becerisini geliştirdiğini ve yeni müfredatla ilgili bilgilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Esnaf-tüccar veliler, ders ve çalışma kitabından verimli yararlandığını, çalışma kitabının görsel olarak dikkat çektiğini belirtmektedirler. Ders dışı kaynak bulma ve ders, çalışma kitabının açık, anlaşılır olması konularında veliler arasında farklılık görülmemektedir. Veliler bu konulara olumlu bakmaktadırlar.

Meslek değişkenine göre okul-aile işbirliği konusunda, okul-aile-öğretmen-öğrenci işbirliğinin paralel olması, okuldaki gelişimi takip etme, programla ilgili görüşü okulla paylaşma ile ilgili görüşlerinde hemfikir oldukları görülmektedir. Fakat işçi veliler öğretmenle işbirliği içinde olma ve okula karşı tutumun başarıyı etkilemesi konularında yetersiz kalmaktadırlar.

Gelir durumu değişkeninin, velilerin performans ve proje çalışmalarını değerlendirme, programı değerlendirme ve kaynak kitap kullanımı ile ilgili görüşlerinde farklılık yarattığı görülmektedir. Özellikle yüksek gelirli velilerle düşük gelirli veliler arasında farklılık göze çarpmaktadır. Gelir düzeyi iyi olan veliler, çocuklarının ödevlerde yardıma ihtiyaçları olduklarını, ödevlere yardımcı olduklarını belirtmişlerdir. Gelir düzeyi iyi olan velilerin, çocuklarının eğitimiyle daha fazla ilgilendikleri, ödevlerine daha fazla yardımcı oldukları belirlenmiştir. Düşük gelirli veliler, ödevlere yardımcı olma yönünde daha yetersiz kalmaktadırlar. Ayrıca her etkinliğin faydalı olduğunu belirtmektedirler. Daha olumlu yaklaşmaktadırlar.

Düşük gelirli veliler, yeni programın yorum yapma becerisini geliştirme ile ilgili görüşe daha olumlu bakmaktadırlar. Veliler, yeni müfredatla ilgili yeterli bilgiye sahip olduklarını, programın yorum yapma gücünü geliştirdiğini ve SBS'ye etkisi olduğunu belirtmektedirler. Kaynak kitabı değerlendirme konusunda yine düşük ve orta gelirlilerle yüksek gelirliler arasında farklılık görülmektedir. Dar gelirli

veliler, çalışma kitabından verimli yararlandığını, ders ve çalışma kitabını görsel olarak yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca veliler, ders ve çalışma kitaplarının açık ve anlaşılır olduğunu ve ders dışı kaynak bulmada yardımcı olduklarını belirtmektedirler.

Velilerin gelir düzeyine göre okul-aile işbirliği konusundaki görüşlerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Diğer bir ifadeyle gelir düzeyi iyi olan veliler, öğretmenle işbirliğine önem verdiklerini ve okuldaki gelişimi takip ettiklerini belirtmektedirler. Düşük gelirli veliler ise öğretmenle ve okulla işbirliği, çocuğun okuldaki gelişimini takip etme konularına daha yetersiz kalmaktadırlar. Bunun dışında veliler, okulla ilgili tutumun başarıyı etkilediğini, uygun çalışma ortamı hazırladıklarını, başarının okul-öğretmen-öğrenci-veli işbirliğine paralel olduğunu ve yeni programla ilgili düşüncelerini okul yönetimiyle paylaştıklarını belirtmektedirler.

3.ÖNERİLER

- Velilere, yeni Fen ve Teknoloji programını tanıtıcı çalışmalar yapılmalı ve programı değerlendirebilmeleri sağlanmalı. Velilerin, Programı değerlendirirken eleştirel yaklaşımları, programda gerekli düzeltmeler yapılarak daha faydalı olacak şekilde uygulanmasına katkı sağlayabilir.
- Velilere, ilköğretim Fen ve Teknoloji dersi performans ve proje ödevleri ile ilgili açıklayıcı bilgiler verilerek çocuklarının ödevlerine yardımcı olmaları sağlanmalıdır.. Velilerin, öğrenciden ve kendilerinden beklenenleri bilmeleri, bilinçli hareket etmeleri öğrencinin başarısına olumlu yönde etki edebilir.
- Kaynak kitap seçimi, kullanımı ve değerlendirilmesi ile ilgili olarak daha seçici ve bilinçli seçim yapmaları için okullarda velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapılabilir. Kaynak kitap kullanımında daha eleştirel yaklaşımları çocuklarının başarılarına pozitif yönde katkı sağlayabilir.
- Okul aile birlikleri amacına uygun çalıştırılmalı, velilerin en üst düzeyde eğitim ortamına katılımı sağlanmalıdır. Aileden okula, okuldan aileye bilgi akışını sağlayan işbirliği yapısı oluşturulmalıdır. Yapılan yenilikler hakkında bilgilendirme yapılarak yönetici- öğretmen- öğrenci- veli arasında takım ruhu

oluşturulabilmelidir. Bu tip çalışmalar, ğrenci başarısını olumlu yönde destekleyebilir.

- Velilerin, çocuklarının eğitimleri ile ilgilenmeleri halinde çocuklarının daha başarılı oldukları bilinmektedir. Velilerin, çocukları ve öğretmenleri ile daha iyi iletişim kurmaları, çocuktaki gelişimi takip etmeleri, evdeki çalışmalarına yardımcı olmaları, çocuklarının eğitimleri ile daha yakından ilgilenmeleri için okul idaresi tarafından velilere yönelik seminerler düzenlenmelidir. Bu seminerler, başarıya pozitif yönde fayda sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Acar, E. (2007). *Bağırıp Çağırmadan Çocuk Eğitimi*, İstanbul: Yakamoz Yayınları.
- Ağca, H. (1993). *Ailede Eğitim*, Ankara: TDV Yayıncılık.
- Aklan, C. Deryakulu D., Şimşek N., (1995). *Öğretim Teknolojilerine Giriş ‘Disiplin Süreç Ürün’*, Ankara: Önder Matbaacılık.
- Akpınar, D. 2002, 1992, ve 2001 öğretim yıllarındaki İlköğretim Fen Bilgisi Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Arseven, A. (1986). *Çocukta Benlik Gelişimine Ailenin Etkisi ve Çocuğun Okuldaki Başarısı*. Eğitim ve Bilim Dergisi, S.60.
- Arslan, Ü. ve Nural, E. (2004). *Okul Öncesi Eğitiminde Okul- Aile İşbirliğinin Önemi* , Milli Eğitim, 162, 99-108.
- Aslanargun, E. (2007). *Okul Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma*, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 18.
- Arslanargun, E. , Avcı, H. , Avcu, A. , Dönmez, S. A. , İpek, K. , Nair, E. (2004). *Velilerin Okula Yönelik İlgi Yetersizliklerinin Sebepleri* , Bilecik: Pazaryeri İlçe Milli Eğt. Md. Yay.
- Baltaş, A. (1993). *Öğrenmede ve Sınavlarda Üstün Başarı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Baloğlu, Z. (1990). *Türkiye’de Eğitim* , İstanbul : TÜSİAD Yayınları.
- Bayrak, B. (2003). *İlköğretim okullarında görev yapan fen bilgisi öğretmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı ikinci kademe fen bilgisi öğretim programına ilişkin görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Bergman, F. (1990). *Okul Öncesi Eğitiminde Aile*. Yaşadıkça Eğitim, 11, 7-12.
- Biber, K. (2003). *İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin, Ailelerinin Sosyo Ekonomik Düzeylerine Göre Öğretmen Aile Etkileşimi*, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Yaz, sayı35. s.360-373.
- Bilen, M. (1999). *Plandan Uygulamaya Öğretim*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: PegemA Yayıncılık.

- Çavuş, R. (2005). *Çocuğumun Okul Başarısı*. İstanbul : Güvender Yayınları.
- Çayırılı, E. (1998). *İlköğretim I. Kademedeki Okul Aile İlişkisi ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Çelenk, S. (2003). *Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması*, İlköğretim - Online 2 (2), 2003 sf.28-34.<http://www.ilkogretimonline.org.tr>,17.09.2008.
- Çelenk, S. (2003). *Okul-Aile İşbirliği ile Okuduğunu Anlama Arasındaki İlişki*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 3-39.
- Çepni, S. (Ed.). (2005). *Kuramdan Uygulamaya Fen ve Teknoloji Öğretimi*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çilenti, K. (1988). *Fen Bilgisi Öğretimi, Özel Öğretim Yöntemleri*. Editör: Bekir Özer. Eskişehir.
- Demirbulak, E. (2000). *Veli Öğretmen Görüşleri İle İlgili Bir Çalışma*, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 146, s.53-55.
- Demirel, Ö. (2006). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Doğan, H. (1975). *Program Geliştirmede Sistem Yaklaşımı*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:7, sayı 14, s.36.
- Dubow, E. F., & Ippolito, M. F. (1994). Effects of poverty and quality of the home environment on changes in the academic and behavioral adjustment of elementary school-age children. *Journal of Clinical Child Psychology*, 23, 401-412.
- Elmacıoğlu, T. (1998). *Başarıda Aile Faktörü*, İstanbul: Hayat Yayınları.
- Enginer, E. (2000). *Öğretimi Planlama Uygulama Değerlendirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.

- Erdem, E. (2001). *Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi SBE, Ankara.
- Erkal, M. (1987). *Sosyoloji*, İstanbul: Filiz Yayınevi.
- Erktan, C. (2003). *İlköğretim 4. sınıf Fen Bilgisi Programının Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Ertuğrul, H. (2005). *Ailede ve Okulda Çocuk Eğitimi*, İstanbul: Nesil Matbaacılık.
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Meteksan Lmt. Şti, s.95.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Genç, S. Z. (2005). *İlköğretim I. Kademedeki Okul Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Görüşleri*, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, s.227-241.
- Glickman, C. , Gordon, S. P. Ve Ross-Gordon, J. M. (2004). *Supervision*, Pearson Allyn & Bacon.
- Gökçe, E. (2000). *İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi*, Ankara Üniversitesi. <http://egitimdergi.pamukkale.edu.tr/makale/say7/30,10.09.2008>.
- Güngör, C ve Yılmaz, B. (2002), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, <http://www.egitim.com/egitimciler/0753/0753.1/0753.egitimdeolcmevedegerlendirme.asp>, 01.08.2008.
- Gürdal, A. (1992). *İlköğretim Okullarında Fen Bilgisinin Önemi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8, 185-188.
- Gürkan, T. ve Gökçe, E. (1999). *Türkiye’de ve Çeşitli Ülkelerde İlköğretim: Program – Öğrenci- Öğretmen*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gürşimşek, I., Girgin, G., Harmanlı, Z. & Ekinci, D. (2002). *Çocuğun Eğitiminde Aile Katılımının Önemi*. Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitimi Sempozyumu (s. 262-275). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Gürşimşek, I. (2003). *Okul Öncesi Gelişime Aile Katkısı ve Psikososyal Gelişim*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 3 (1), 125-140.

- Güzel (Sağırılı), H. E. (2001). *İlköğretim 6. Sınıf Fen Bilgisi Dersinde Dramatizasyon Yönteminin Başarıya Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- İşmen, A. Ve Esra-Yıldız, S.A. (1996). *Okul Öncesi Dönemde Aile-Okul İşbirliği ve Anne Babanın Eğitime Katılımı*. Yaşadıkça Eğitim Dergisi, 44, 30-32.
- Kaptan, F. (1999). *Fen Bilgisi Öğretimi*. İstanbul: Öğretmen Kitapları Dizisi, Milli Eğitim Basımevi.
- Kapusuzoğlu, Ş. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Sınıf Yönetimi Uygulamalarının 360 Performans Geri Bildirim Süreci Yoluyla Değerlendirilmesi*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, Mayıs 6(2), s.433-459.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kay, O. (2007). *Yeni 2005 İlköğretim Matematik Öğretim Programının Veli Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE, Afyonkarahisar.
- Kaya, Ö. M. & Gültekin, M. (2004). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi ve Katılımları ile Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne-Baba Görüşleri*. G. Haktanır & T. Güler (Ed.), OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı Kültürlerin Buluşması: Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitimine Yansımaları içinde (cilt 3, s. 311-333). İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Keith, T. Z., Keith, P. B., Troutman, G. M., Bickley, P., Trivette, P. S., & Singh, K. (1993). Does parental involvement affect eighth grade student achievement? Structural analysis of national data. *School Psychology Review*, 22, 474-496.
- Kıncal, R. (1991). *Okul Aile Birliğinin Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeyi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Kolay, Y. (2004). *Okul-Aile-Çevre İş Birliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi*.

Milli Eğitim Dergisi, sayı 164. med@meb.gov.tr

- Kotaman, H. (2008). *Türk Anne Babalarının Çocuklarının Eğitim Öğretimlerine Katılım Düzeyleri*. Eğitim Fakültesi Dergisi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum. <http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>, XXI (1), 2008, 135-149
- Küçükahmet, L. (2001). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- MEB (2005). *Okul-Aile Birliği Yönetmeliği*. Tebliğler Dergisi. Haziran 2005/2573.
- MEB. (2006). *İlköğretim Fen ve Teknoloji Öğretmen kılavuz Kitabı*, Ankara: Özgün Matbaacılık.
- Okan, K. (1993). *Fen Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Okan Yayıncılık.
- Oktay, A. (2000). *Yaşamın Sihirli Yönleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Ovacık, N. (1991). *Veli Olarak Anne-Babaların Eğitim İhtiyacı*. Din Öğretimi Dergisi, 29, 33-37.
- Özdamar, K. (1997). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özdayı, N. (2004). *Öğrenci Ve Öğretmenlerin Gözüyle Sınıf Yönetimi Sorunlarına Genel Bir Bakış*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü XI. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler, Cilt 1, Ankara.
- Özden, Y. (2003). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Pehlivan, İ. (2000). *Okul-Çevre İlişkileri (Yönetici Adaylarının Eğitimi Ders Notları)*, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Perkins David N. (1999). The Many Faces of Constructivism. Educational Leadership, November .
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2001). *Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Reca, Ö.(2005). *Anne Baba Rehberi*. İstanbul: Ares Kitap.

- Selvi, K.(2000). *Sınıf Öğretmenleri ve Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Fen Öğretimiyle İlgili Gelecek Kavramına Sahip Olma Durumları*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1). S.59-65.
- Senemoğlu, N. (2000, 2005). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Somuncuoğlu, Yeşim ve Ali Yıldırım. (1998). *Öğrenme stratejileri ; Teorik Boyutları. Araştırma Bulguları ve Uygulama İçin Ortaya Koyduğu Sonuçlar*, Eğitim ve Bilim, Ekim, 22, 110: 31-39.
- Sönmez, I. (2002). *İlköğretim 4./5. Sınıf Fen Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Metotların Öğretmenler Açısından Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi, Konya.
- TTKB., 2005, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi. Ankara.
- Topsakal, S. (1999). *Fen Öğretimi*, İstanbul: Alfa Kitabevi.
- Turgut,F., ve diğ. (1997). *İlköğretim Fen Öğretimi*. MEB- Yök Dünya Bankası Ankara.
- Tutkun, Ö. ve Köksal, A. (2000). *Okul- Aile İşbirliğinde Yeni Yaklaşımlar*, Eğitim Araştırmaları Dergisi, 216-224.
- Varış, F. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme*. Teori ve Teknikler. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Yager, R. (2001). *Problems of Meaning in Science Curriculum*, 85,5 , 612-614.
- Yaşar, Ş. Ve Kıymet, S. (1999). *Orta Öğretim Fen Öğretimi Programlarının Değerlendirilmesi*. 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Bildiriler. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Yavuzer, H. (1999). *Ana-Baba ve Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2004). *Okul Çağı Çocuğu* . İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2006). *Çocuk Eğitimi* .İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan S. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

EKLER DİZİNİ

sayfa

Ek Tablo 1: Araştırma İzni	93
Ek Tablo 2: Veli Bilgi Formu	94
Ek Tablo 3: Yeni Fen ve Teknoloji Dersinin Veli Görüşlerine Göre Değerlendirmeye Yönelik Anket Formu	95-96

T.C.
AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı :B.08.4.MEM.4.03.00.06-040 /
Konu :Araştırma İzinleri

09374 *07.04.2008

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: 02/04/2008 tarih ve B.30.2.AKÜ.0.E1.00.00-510/707 sayılı araştırma izni konulu yazı.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Tezli Yüksek Lisans öğrencisi olan Esin KÖYÇÜ' NÜN Merkez ve Merkez İlçeye bağlı 7 ilköğretim okulunda 14/04/2008 - 23/05/2008 tarihleri arasında 4. ve 5. sınıf öğrenci velilerine yönelik "Yeni 2005 İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Programının Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Afyonkarahisar-Örneği)" konulu araştırma yapması Müdürlüğümüz Araştırma ve Değerlendirme Komisyonu tarafından uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde tensiplerinize arz ederim.

İbrahim ÇAKAL
İl Milli Eğitim Müdür V.

OLUR
07/04/2008

Ömer ADAR
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER:

1-Araştırma Değerlendirme Formu (1 Sayfa)

 <p>EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!</p>	 <p>EĞİTİME %100 DESTEK</p>	 <p>DANIŞMA 444 0 632 HATTI</p>	<p>İl Milli Eğitim Müdürlüğü Tel : 0 272 213 76 03 / 212 Fax : 0 272 213 76 05</p>	<p>Kültür – Spor Bölümü E-posta : arge03@meb.gov.tr Web : http://afyon.meb.gov.tr</p>
---	--	--	--	---

VELİ BİLGİ FORMU

Değerli Veliler,

Yapmış olduğum çalışma, 2005-2006 eğitim- öğretim yılında uygulanmaya başlanan yeni Fen ve Teknoloji dersi programının değerlendirilmesinde sizlerin yerinin ve desteğinin hangi oranda olduğunu belirlemek, eski ve yeni programın karşılaştırılması için hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Anketi ve formu doğru ve dikkatli bir şekilde doldurmanızı rica ederim. Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Esin KÖYÇÜ
AKÜ Sos.Bil.Ens.İlk. Böl.
İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğr.

VELİ BİLGİ FORMU

Öğrenim Durumunuz

- a) İlkokul mezunu
- b) Ortaokul mezunu
- c) Lise mezunu
- d) Yüksekokul mezunu (master, doktora)

Mesleğiniz

- a) Çiftçi
- b) İşçi
- c) Memur
- d) Esnaf, tüccar
- e) Serbest meslek

Ortalama Aylık Geliriniz

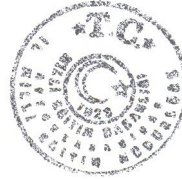
- a) 250- 750 YTL arası
- b) 750- 1000 YTL arası
- c) 1000- 2000 YTL arası
- d) 2000 YTL' den fazla

İkamet Yeriniz

- a) Köy
- b) Kasaba
- c) İlçe
- d) İl (şehir merkezi)

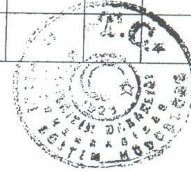
Çocuğunuz Okuduğu Sınıf

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

u7

		Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum.	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum.
1	Performans ve proje ödevleri hakkında yeterli bilgiye sahibim.					
2	Çocuğum proje ödevi hazırlarken yardıma ihtiyaç duymaktadır.					
3	Proje ve performans ödevlerinin öğrencinin bilgi ve becerisini geliştirdiğine inanıyorum.					
4	Proje ve performans ödevlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
5	Çocuğumun ödev ve proje çalışmalarına yardımcı oluyorum.					
6	Performans ve proje ödevlerinin çocuğum başarısında (notuna) etkisi olduğunu biliyorum.					
7	Okuldaki öğretim etkinliklerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
8	-Yeni öğretim programının SBS'(seviye belirleme sınavı) ye destekleyici etkisi olduğunu düşünüyorum.					
9	Çocuğumun ödevlerine yardımcı olma konusunda yeterli bilgim var.					
10	Ödev yönergelerini okuduğumda anlıyorum.					
11	Yeni programla birlikte çocuğumun problem çözme becerilerinde gelişme olduğunu düşünüyorum.					
12	Yapılan her etkinliğin çocuğa faydalı olduğunu düşünüyorum.					
13	Çocuğum evde fen ve teknoloji dersi için yeterli zaman harcamaktadır.					
14	Çocuğum, Fen ve teknoloji ödevlerini sürekli ve düzenli şekilde yapmaktadır.					
15	Yeni müfredatla ilgili yeterli bilgim var.					
16	Yeni programla birlikte çocuğumun yorum yapma becerilerinde gelişme olduğunu düşünüyorum.					
17	Proje ve performans için istenen araç-gereçleri temin edebiliyorum.					
18	Proje için gerekli olan malzemelerin maliyeti yüksektir.					
19	Çocuğum çalışma kitabından verimli şekilde faydalanmaktadır.					
20	Ders ve çalışma kitapları görsel olarak (resim, tablo vb.) çocuğumun dikkatini çekmektedir.					
21	Ev ödevlerinin ve okul dışı proje çalışmalarının faydalı olduğuna inanıyorum.					

		Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum.	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum.
22	Çocuğumun ders kitabını yeteri kadar açık ve anlaşılır buluyorum.					
23	Çocuğumun ders dışı kaynak bulmasına yardımcı oluyorum.					
24	Çocuğumun öğretmeni ile sürekli işbirliği içindeyim.					
25	Velinin, okulla ilgili tutumunun, çocuğın başarısını etkilediğini biliyorum.					
26	Çocuğumun başarılı olması için uygun çalışma ortamı hazırlıyorum.					
27	Öğrenci başarısının okul-aile-öğrenci-öğretmen işbirliği ile paralel olduğunu düşünüyorum.					
28	Çocuğumun okuldaki Fen ve Teknoloji dersi etkinliklere katılımını destekliyorum.					
29	Çocuğumun okuldaki gelişimini düzenli olarak takip ediyorum.					
30	Çocuğum, derste öğrendiklerini günlük hayatta uygulayabilmektedir.					
31	Yeni programla ilgili görüş ve düşüncelerimi öğretmen ve idare ile paylaşıyorum.					
32	Okulun, sosyal ve psikolojik açıdan yaşama hazırlayıcı bir yol olduğunu düşünüyorum.					

